

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XXXVII. De Pœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

PARS IV.

De Pœnis Delictorum.

EXaminavimus hæcenus Delicta Fori Ecclesiastici, & plerisque subjunximus pœnas à Jure taxatas, quarum aliqua in Judiciali foro externo alia in-

terno seu Pœnitentiæ imponuntur: utrumque natura in Parte hæc quarta Libri præsentis est explicanda.

TITULUS XXXVII.

De Pœnis.

Pœnarum, quas Ecclesia injungit delinquentibus, aliqua Vindicativæ, aliqua Medicinales sunt: de posterioribus agitur Tit. 39. de prioribus, in quan-

tum pertinent ad forum externum, in Titulo præsentis sermo præcipuus: prius tamen aliquid dicitur de Pœnis in genere.

§. I.

De Pœnis in genere.

S U M M A R I U M.

- 1. Definitio Pœnæ.
- 2. 3. Requisita, ut justè imponatur.
- 4. Ejus diversa acceptio.
- 5. Et divisio.
- 6. Conventionalis à quo solvi debeat?
- 7. &c. An tota pœna Conventionalis solvi debeat ab eo, qui contractum observavit ex parte tantum?
- 11. &c. Variæ Subdivisiones Pœnæ Vindicativæ.
- 15. &c. Quodnam sit Subjectum pœnæ?
- 23. &c. Quoties delinquens puniendus?
- 26. &c. Quid Judici in infligenda pœna sit attendendum?
- 31. An Judex loco pœnæ ordinariæ possit imponere extraordinariam, vel eam omnino remittere?
- 32. &c. Quid circa remissionem, vel mitigationem pœnæ possit Supremus Princeps, aut Status Imperii, jus aggravandi habens?
- 36. &c. Quid Judex inferior, cui jus aggravandi non competit?
- 44. An debeat à reo pœna in conscientia ante sententiam?
- 45. Quando debeat pœna Conventionalis?
- 46. &c. Quando pœna ipso Jure lata?
- 54. &c. An, quando Lex ipso Jure imponit publicationem bonorum, reus ante sententiam declaratoriam statim amittat illorum dominium?
- 60. &c. Quid operentur verba absque alia declaratione, vel nulla monitione prævia, addi non raro solita in Legibus, quæ Jure. Et factò ipso privant rebus ante possessis?
- 63. &c. Quas pœnas teneatur exequi delinquens post latam sententiam?

Qua-

Quæritur 1. quid sit Poena in genere?
 R. juxta S. Aug. relatum can. penitentia 4. §. Poena de Poenis. dist. 3. est læsio, que punit, Et vindicat, quod quisque commisit: vel ut eam ex Cujacio definit, Zoes. ff. b. tit. n. 1. est Delictorum, sive criminum coercitio, sive vindicta, inducta ad disciplinæ publicæ emendationem.

Ut justa sit hæc coercitio, requiritur
 1. honestus finis: talem habebit: si non quiescat in nudo malo alterius, sed eò tendat, ut vel reus emendetur, vel, si noluerit se emendare, reddatur inhabilis ad peccandum, vel ut scandalum scelere datum exemplo poenæ reparetur. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 15. 2. auctoritas publica; cum enim ex una parte coercitio tendat ad utilitatem publicam, ex altera verò non expediat cuilibet privato potestatem coercendi concedere, necessarium est, ut poena ab eo distet, qui publica ad hoc auctoritate instructus est, Magnif. P. Schmier l. cit. n. 16. 3. Proportio, & æqualitas, ut in eo gradu se contineat, in quo malitia delinquentis erat posita: conf. propositio ista debet esse non Geometrica, sed Arithmetica; cum enim gravitas poenæ debeat correspondere gravitati culpæ, non minus in poenarum qualitate observari debet proportio Arithmetica, & æqualitas rei ad rem, quam in Contractibus, & cæteris actibus Justitiæ commutativæ. P. Schmier l. cit. n. 18.

Neque obstat, quòd l. in servorum 10. pr. & l. capitalium 28. §. fin. ff. b. tit. jubeantur gravius castigari Servi, quam homines ingenui; si que habeatur respectus ad personas, & observari videatur proportio Geometrica, ut arguit Ant. Math. de criminib. ad libr. 48. tit. 18. c. 4. n. 7. Nam hoc ideo fit, quia vel Delicta servorum atrociora sunt Delictis ingenuorum, vel quia poenæ, quæ respectu hominum liberorum sunt graves, respectu vilium sunt leves, cum illi cruciatu corporis, illi infamiæ, & aliis animi doloribus acerbis crucientur. P. Schmier l. cit. n. 19. §. 20.

Quæritur 2. quotupliciter possit accipi Poena?
 R. accipi potest tripliciter. 1. latè, prout includit etiam Medicinales. 2. strictè, prout Medicinales quidem excludit, includit tamen Poenas Civiles. 3. strictissimè, prout includit solum Vindicativam: & huic tanquam illi, quæ propriè poena solum est, convenit Definitio n. 1. data; nam Poenæ illæ, quæ Civiles merè sunt, propriè poenæ non sunt, utpote quæ non publicæ disciplinæ emendationem, sed privatam satisfactionem spectant.

Poenæ ergo Vindicativa est, quæ ad vindictam publicam, Civilis, quæ ad

satisfactionem privatam tendit. Et hæc posterior triplex est, Legalis, quæ à Legge, Judicialis, quæ à Judice, Conventionalis, quæ mutuo partium consensu imponitur, & apponitur Contractui, ut is firmius observetur. Et quidem, quòd hujusmodi poena conventionalis apponi possit Contractui, eaque exigi, certum est ex c. constitutus 7. b. tit. & docet ibid. Abb. n. 2. §. 3. Zoes. hic n. 2. Pirhing n. 12. & alii passim.

Incumbit obligatio solvendi poenam Conventionalem illi, qui contractui contravenit c. dilecti 4. de arbit. & l. si pacto 14. c. de Pact. nisi & alter eidem Contractui contraverit; tunc enim obligatio solvendi poenam in utroque cessat c. constitutus cit. Gloss. ibid. V. utramque. Hoff. V. eod. Pirhing hic n. 12. Engl. ibid. n. 1. quia paria delicta quoad poenam privatam mutua compensatione tolluntur c. fin. de adult. & l. si ambo 10. ff. de Compensat.

Difficultas est, an is, qui Contractum observavit ex parte tantum, satisfaciat, si partem poenæ solvat, an verò obligetur ad totam poenam solvendam, tanquam si nulla ex parte steterit contractui? Casus est: Titius mutuos accepit 200. fl. à Cajo, cum pacto, ut intra annum restitueret summam integram, vel si non solverit, in poenam moræ Cajopendat 10. fl. transacto anno, Titius solvit 100. duntaxat, quæstio est, utrum poenæ nomine teneatur solvere 10. tanquam si nihil solvisset; an verò satisfaciat, si solvat quinque?

Rationem dubitandi faciunt ex una parte l. stipulationum 5. §. fin. ff. de V. O. l. in executione 25. §. item si 6. ff. eod. & l. heredes 25. §. idem juris 15. ff. famil. hercisc. ubi jubetur totam poenam solvere, qui sortem non solvit integrè. Ex altera verò parte c. suam 9. b. tit. ex cujus textu tali casu solum manet obligatio solvendi poenam cum proportione ad partem debiti, statuto tempore non exsolvi, & Episcopo, poenam integram petenti, silentium imponitur. Ob hunc posteriorem textum nonnulli cum Gloss. ibid. V. persolutis, Innoc. in c. cit. Abb. n. 6. Berojo in c. dilecti cit. n. 22. putant Jure Canonico correctum rigorem Legum Civilium cit. Sed quia in c. cit. Pontifex ne verbo quidem meminit de ulla correctione Juris Civilis, neque hujus dispositionem improbat, hinc meritò factam aliquam hujus Juris correctionem negant Sarnient. l. 5. select. c. 6. n. 11. Fachin. l. 10. contr. c. 63. Zoes. in l. stipulationum cit. n. 5. Barbos. in c. cit. n. 13. Wiestner hic n. 6. Hinc melius cum his

Distinctio fit inter poenas, utrum individua sit, an verò dividua. Si individua

vidua est; solvi debet integra, etiam si contractus ex parte sit observatus. Si verò dividua sit, videndum, an Contractus non sit observatus ex parte notabili, an solum in minima. Si primum, & poena secundum Leges sit moderata, alter, qui observavit Contractum, petere potest integram. Si secundum, aequitas postulat, ut integra poena non exigatur, praesertim à Clericis, & Episcopis, quos Ecclesia ab omni avaritia, & forditici specie vult esse remotos.

10 Quæritur 3. quotuplex sit Poena Vindicativa? *Re.* variae sunt istius Divisiones; nam 1. dividitur in Personalem, Realem, & Mixtam. *Personalis* est, quæ tantum personam afficit: & talis poena est incarceration, detrusio in Monasterium, Deposito, verberatio, relegatio ad terribes &c. *Realis* est, quæ in odium personæ rebus imponitur, ut cum reus privatur Beneficio, cum multa pecuniaria ei imponitur, aut omnino confiscantur illius bona &c. *Mixta* denique est, quæ partim est personalis, partim realis, ut Interdictum, Relegatio, Proscriptio in exilium &c.

11 2. In Ordinariam & Extraordinariam, seu Arbitrariam. *Ordinaria* est, quæ Lege, Canone, vel Consuetudine præscripta est; *Extraordinaria*, sive *Arbitraria*, quæ nulla Lege, Canone, vel Consuetudine definita est, sed Judicis arbitrio, secundum personarum, & delictorum qualitatem imponitur. Tiraquellus in l. si unquam 2. V. revertatur. C. de revocand. Donat. n. 5. Star. l. 5. de LL. c. 7. n. 1. Wiefner hic n. 2. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 21. & alii passim. Ex Ordinariis aliquæ infliguntur ipso Jure, ita, ut ipso facto, quo crimen patrat, contrahantur etiam ante sententiam condemnatoriam Judicis; aliæ sententia Judicis, qui reum ad eam secundum Leges Statuta, vel Consuetudinem condemnet, indigent.

3. In Positivam, & Negativam. *Positiva* est, quæ ad sui executionem exigat actionem, sive dein actio ista facienda sit ab ipso delinquente, sive ab alio tertio, uti est flagellatio, exilium, solutio poenæ, mutilatio membri, privatio vitæ &c. *Negativa*, quæ in negatione, vel amissione consistit, quales sunt privatio beneficii, officii, usus Ordinis, fructuum; item omnes inhabilitates, irritationes, & annullationes actuum &c. in poenam delicti decreta. Palao tr. 3. D. 2. p. 1. n. 1. Pirh. hic n. 3. Wiefner, ibid. n. 9.

4. In Capitales, & non Capitales. *Capitalis* poena est, quæ infert reo mortem aut naturalem per ablationem vitæ, aut civilem per ademptionem libertatis, vel Patriæ;

hujus species sunt ultimum supplicium, quo duntaxat intelligitur poena mortis naturalis l. ultimum 2. ff. b. tit. damnatio ad metallum, deportatio: quibus æquiparatur perpetuum exilium, & Bannus Imperialis. *Non Capitales* sunt, quæ non ad capitis periculum, sed ad existimationem pertinent l. capitalium 28. §. cetera 1. ff. b. tit. sive quis, salvâ vitâ naturali, & civili, i. e. libertate, & civitate, coërcetur: & hoc modis diversis fieri potest in bonis, in corpore, vel in statu delinquentis: & hinc

5. Poenæ non Capitales alia sunt, 14 quæ afficiunt animum; & tales sunt illæ, quibus delinquentis status diminuitur, aut infamia eidem irrogatur per Dignitatis, aut publicæ existimationis ademptionem. *Alia*, quibus affligitur corpus, ut fit per incarcerationem, abstinentiam, fustigationem, reclusionem narium &c. & hæc *Corporales* dicuntur. *Alia* respiciunt bona delinquentis externa: & quidem si pecuniam illius, *Pecuniarie* appellantur: qualis est multa, non parti, sed fisco applicanda; si verò res, & Jura alia, ab istis nomen fortiuntur: & hinc aliquæ ex istis *Spirituales* vocantur, quibus nempe delinquens Officio Spirituali, vel ipsius, aut SS. Ordinum usu, & exercitio vel in perpetuum, vel ad tempus privatur, vel ad ea inhabilis redditur, uti sunt Degradatio, Deposito, privatio Beneficii, sepultura Ecclesiastica, Vocis activæ, & passivæ in Electione ad Beneficia &c.

Quæritur 4. quodnam sit Subjectum istius poenæ? *Re.* est homo vivens, & delinquens. Dixi 1. *Homo*; nam bruta, sicut ob rationis defectum Juris, obligationis, & culpæ sunt incapacia, ita poenam propriè dictam pati non possunt. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 26. *Neque obstat*, quòd aliquando flammis exusta, vel alio mortis genere perempta legantur; nam id factum est in detestationem criminis, cujus homines complices se fecerunt, vel in confusionem & afflictionem Dominorum, qui animalia sua melius non custodierunt. P. Schmier l. cit. n. 27. Addi potest tertia ratio, ut hujusmodi animalia cessarent esse noxia.

Dixi 1. *Vivens*; nam crimina cum 16 morte nocentium extinguuntur *can. quorundam 14. dist. 23. l. defuncto 6. ff. de Publ. Judic. & l. fin. C. si reus, vel accusator Es.* conf. cadavera mortuorum ad supplicium rapi nequeunt, neque poena de defunctis repeti P. Schmier n. 28.

Excipitur 1. si poena pecuniaria, vivente adhuc delinquente, lata est, nec per appellationem suspensa; tunc enim solvi illa ab hæredibus debet, cum jus ad illam per ipsam sententiam quæsitum sit fisco, l. ex Judiciorum 20. ff. de Accusat. *Ex-*

Excipitur 2. crimen repetundarum, & perduellionis; nam ob iusta delinquentium bona etiam post mortem eorum confiscantur l. ex Judiciorum cit. l. ff. & l. fin. pr. c. ad Leg. Jul. Majest. ubi statuitur, quod etiam post mortem nocentium hoc crimen inchoari possit, ut convicto mortuo, memoria ejus damnatur, & ejus bona successoribus ejus eripiantur.

17 Excipiuntur 3. Hæretici, Excommunicati, & aliorum quorundam delictorum rei, quibus mortuis, nisi se DEO, & Ecclesie antea reconciliaverint, negatur Sepultura Ecclesiastica, prout dictum est Libr. 3. Tit. 28. à n. 49. quibus adde alia quaedam delicta, ob quæ ultimo supplicio affectorum, licet poenitentes decesserint, corpora ad majorem alios terrorem incutiendum in loco publico suspensa, & inhumata ex consuetudine passim recepta relinquuntur: quam consuetudinem non improbandam dixi l. cit. n. 69. Imò aliquando nocentes terræ mandati rursus exhumantur, & suspenduntur è patibulo, implicantur rotæ, aut igne consumuntur; vel ubi cadavera eorum haberi non possunt, in derestationem criminis ea executio fit in eorum effigie, si primum post mortem de enormi illorum facinore constare coeperit, Carpov. præf. crim. q. 131. n. 28. & seqq. P. Schmier l. cit. n. 33.

18 Dixi 3. delinquens; quia poena sequitur ad culpam. Atque hinc sequitur, quod alius pro alio per se loquendo puniri non possit; quia poena suos tenet auctores, neque ulterius contra eos progreditur, qui procul sunt à delicto l. sancimus 22. C. de poena. Covar. l. 2. var. c. 8. n. 7. Farin. præf. crim. q. 24. n. 1. Palao tr. 3. D. 2. p. 6. n. 1. Magnif. P. Schmier c. 3. cit. n. 34.

Dixi per se loquendo; nam si subit specialis causa, vel bonum commune hoc exigat, potest innocens secundum se, ob connexionem, quam cum nocente habet, poenâ affici, & gravamen sustinere. Est ratio est, quia etsi poena nunquam inferatur sine culpa, & ordinariè requiratur culpa propria, juxta regulam, sine culpa non est aliquis puniendus c. sine culpa 23. de R. J. in 6. id tamen intelligendum duntaxat est, nisi subit causa, ut in Reg. cit. additur; nam aliquando inferri potest sine culpa puniti, sed tamen non sine causa. Sylv. V. Poenâ n. 1.

19 Estque hoc receptum utroque Jure, etiam Canonico; sic enim qui Episcopum suum occiderit, non tantum ipse omnia, quæ ab Ecclesia obrinet, amittit, sed etiam liberi illius usque ad quartum gradum ab Ecclesia, & illius Beneficii arcentur c. ad aures 10. & c. in quibusdam 12. b. tit. Eodem modo poenæ, in Hæreticos, & læsæ Majestatis reos statutz, à

parentibus ad filios transeunt, ut statuitur c. vergentis 10. de Heret. c. statutum 15. eod. in 6. l. quisquis 5. S. filii 1. C. ad Leg. Jul. Majest. & tradunt ibi DD. Ratio autem, quod ad filios etiam poenæ parentum extendi possint, est multiplex, præcipue verò duæ istæ, partim quia filii sunt aliquid Patris, & commune bonum exigit, ut ad terrorem aliorum in atrocioribus hujusmodi delictis parentes non tantum in se, sed etiam in filiis puniantur; partim quia timetur, ne filii indolem parentum, & peccata imitentur, & sic in illis remanet præsumptio paternæ malitiæ.

Si delinquat Universitas, seu Communitas, refert, an omnes sint culpabiles, an major pars, an aliqui tantum. Si primum, omnes puniri possunt, plerumque tamen poena eorum non debet esse æqualis; quia nec æquale omnium solet esse delictum, cum delinquere non solet multitudo, nisi à seditiosis capitibus, & sceleratis coryphæis fuerit impulsæ, atque commota. Accedit, quia in tali Communitate plerumque continentur etiam pueri, mulieres, plebeji &c. qui cum consiliorum publicorum expertes sint, non eandem, quam viri Senatores, Consules, docti &c. malitiam contrahunt. Quare hoc casu potius in Auctores, & primores sceleris ultro gladio sciendum erit, cæteri verò etsi puniri possint, & debeant in bonis fortunæ, non tamen in vita, vel membris; quia ut can. ordinationes 5. caus. 9. q. 1. loquitur Pontifex, ubi multorum strages jaceret, ibi subtrahendum est aliquid severitati, ut addatur amplius charitati. P. Schmier l. cit. n. 35. & duob. seqq.

Si secundum, non minus, quam in primo casu, puniri tota Communitas potest; & si delictum sit unum ex atrocioribus, tota Civitas, vel Provincia, quamvis multi in ea sint innocentes, devastari, velut exempla habemus in S. Script. Deut. 13. v. 12. & seqq. si enim ob Hæresin, aut perduellionem parentum innocentes Liberi famâ, fortunisque spoliantur secundum dicta n. 19, multo magis innocui Cives bonis privari poterunt, si major Civitatis pars excefferit, eò quod major pars partem minorem quoad commoda, & incommoda representet. Dixi bonis privari poterunt; nam in vita, vel corpore sola delinquentium capita sunt coercenda, cum non æqualem potestatem Resp. in vitam, & membra, qualem in res & fortunas, subditorum suorum habeat, & intrinsecè malum sit innocentem, qui talis esse cognoscitur, privare vitâ, vel integritate membrorum suorum. P. Schmier n. 38. & 39.

Si tertium, singuli delinquentes, absque præjudicio Communitatis singulari poenâ plectendi sunt l. si quis 7. §. fin. ff. de

de Jurisd. l. ita vulneratus 51. ff. ad Leg. Aquil. l. vulgaris 21. §. si duo 9. ff. de furt. Const. crim. Carol. V. a. t. 148. Ant. Matth. de criminib. ad Libr. 48. tit. 18. n. 30. Br un. de Imper. mer. c. 1. §. 6. n. 28. Gletle Jurispr. terribil. p. 1. c. un. §. 3. n. 30. P. Schmier l. cit. n. 40. Quandoque tamen inter ejusdem delicti reos, quis ultimi supplicii poenâ afficiendus sit, sortitione determinatur, prout fieri assolet inter plures milites tumultuantes, aut ordinem, vel signa deferentes, ubi plures, vel pauciores, quos fors infausta tetigerit, rapiuntur ad furcam, vel aliud supplicium capitis Lauterbach b. tit. ff. §. 16. nam, ut Imperator Novell. 30. c. 12. pr. monet, summa quedam humanitas est, cum multi paucorum animadversione salvantur. P. Schmier l. cit. n. 41.

23. Quæritur 5. quoties delinquens puniendus ut? *xy.* toties, quoties iterat delictum. Ita Covar. l. 2. var. c. 10. n. 8. & quod verò, Vallens. hic §. 1. n. 3. Pirhing n. 4. König n. 10. Sumitur ex c. ea, que 1. b. tit. ubi dicitur: Ea, que frequenter prevaricatione iterantur, frequenter sententiâ condemnentur. Et ratio est, quia quoties iteratur idem crimen, non in continenti, sed ex intervallo, est novum, & distinctum delictum; adeoque puniri iterum debet.

24. Dixi, non in continenti, sed ex intervallo, nam textus ille, & nostra assertio solum intelligenda est, ut bene monet Covar. l. cit. cum iteratur crimen momentaneum ex intervallo. Unde in criminibus successivis, ubi delictum iteratur contra eandem personam, ut fit in adulterio, fornicatione, concubinato &c. nisi interruptio interveniat; aut crimen jam semel deductum ad iudicem, & ab hoc punitum sit, in ordine ad poenam censetur esse unum peccatum, & conf. unâ poenâ, licet graviore, est puniendum, Gloss. in l. vulgaris V. fuerit ff. de Furt. cujus opinio, teste König l. cit. omnium calculis communiter recipitur, sive deinde poena sit capitalis, sive alla iterabilis.

25. Addidi, idem crimen; nam si aut per unum actum, aut in uno continuo actuum diversa committantur crimina, ut si quis rem suam alteri surripiat, & eadem occasione percutiat, injuriam inferat, vulneret, aut occidat proximum, DEUM blasphemet &c. poenâ non tantum furti, sed etiam injuriarum, homicidii, & blasphemix tenebitur l. nunquam 2. ff. de privat. delict. l. illud 32. §. si idem 1. ff. ad Leg. Aquil.

26. Quæritur 6. quid Judici in infligenda poena sit attendendum? *xy.* maximè considerabit circumstantias: & r. quidem qualitatem Delicti; nam aliter punitur vis publica, aliter vis privata l. de vi privata 1. ff.

ad Leg. Jul. de vi privat. & tot. tit. ff. ad Leg. Jul. de vi privat. item aliter animadvertitur in reum furti manifesti, aliter in eum, qui reus est furti non manifesti §. poena 5. v. s. de oblig. que ex delict.

2. Tempus, locum, & eventum; nam tempus delicti commissi facit, ut aliter puniendus sit fur nocturnus, quam fur diurnus l. itaque 4. §. lex 1. ff. ad Leg. Aquil. locus facit, ut idem furtum, vel Sacrilegium aliquando sit puniendum capite, aliquando minore supplicio can. quisquis 21. §. Sacrilegium caus. 17. q. 4. Eventus facit, ut aliter puniatur crimen factum, aliter crimen solum intentum; intentio enim criminis, etiam si in actum propinquum exierit, non habetur pro facto, nisi in quibusdam valde enormibus.

3. Qualitatem personæ delinquentis; nam ut Decius in c. 1. de leg. Bald. in l. un. c. de Rapt. Virg. Covar. l. 2. var. c. 9. n. 4. König hic n. 12. advertunt, deferendum est Dignitati, aut nobilitati ejus, qui deliquit: & ratio est, quia aliquando eadem poena respectu Nobilis major, respectu ignobilis minor est, & vicissim. Hinc poenâ pecuniariâ gravius puniendus est Nobilis, aut in Dignitate constitutus, quam plebejus; è contrario poenâ corporali idem Nobilis est coercendus mitius l. aut facta 16. §. persona 4. ff. b. tit. l. sacrilegii 6. ff. ad Leg. Jul. pecul. quia à Nobili, cum ditiores sint plerumque, pecuniaria poena minus sentitur, magis verò corporalis. igitur hæc moderanda, illa verò est aggravanda supra id, quod aliàs in plebejos decerni solet.

4. Quantitatem damni illati, & de liberationem, quâ delictum commissum est; nam ob defectum deliberationis, aut perfectæ deliberationis saepe evitatur omnino poena, cum maleficia tum solum puniuntur, cum ex corde committuntur can. illi 6. caus. 15. q. 1. Gloss. in c. 1. de Convers. Conjug. saepe poena, quæ aliàs gravior secundum Leges imponi deberet, diminuitur, prout dicitur infra n. 41. Ob quantitatem autem diversam, qui ovem surripit, fur tantummodo; qui gregem, Abigeus dicitur, & diversâ poenâ, quam fur afficitur l. aut facta vit. l. de abigeis 1. & l. fin. ff. de abig.

5. Qualitatem certitudinis quâ delinquentem poenæ obnoxium esse constat; nam si in Jure, vel in facto occurrat dubium, an crimen commissum, vel qua poenâ puniendum sit, Judex regulariter semper in partem mitiorem inclinare debet, nisi concurrentes circumstantiæ aliud suadeant l. perspicendum 11. l. interpretatione 42. ff. b. tit. Ex quibus ducitur Regula generalis, quòd in Legibus poenalibus ea interpretatio sit adhibenda, ex qua po-

pœnâ potius mitigentur, quàm exasperentur. Hinc si de Jure Canonico pœna Depositionis statuatur cuidam crimini, id non de Degradatione, sed de simplici tantùm Depositione accipiendum est. Item quando in Jure Civili pœna capitalis decernitur, hoc aliquando non de vitæ naturalis amissione, sed Civilis tantùm, i. e. deportationis, vel exilii intelligi debet, teste Harpr. tit. de injur. §. 1. n. 161. Begnuedell. V. pœna n. 5. Engl bic n. 18. Reiffenstuel ibid. n. 13.

30. 6. Denique suam ipse personam spectare Judex in pœna inferenda debet; nam aliæ pœnæ decernuntur à Judice Laico, aliæ ab Ecclesiastico, qui nunquam irrogare pœnam sanguinis reo potest c. clericis 5. & c. sententiam 9. ne Cler. vel Monach. Et hinc quando ipsi vel ex delegatione Principis, vel alio jure competit cognitio criminis, quod pœnam sanguinis petat, eam remittere debet vel ad ipsum Principem, vel alicui Judici Laico illam demandare c. in Archiepiscopatu 4. de Raptor.

31. Queritur 7. an Judex teneatur imponere Pœnam Ordinariam, quæ Jure statuta est, vel utrum illius loco possit substituire aliam, & decernere extraordinariam, vel omnino ipsam remittere? certum est; pœnam ordinariâ minorem imponi Delicto posse à Principe supremo, cujus Lege pœna ordinaria sancita est; hic enim cum Lege sua superior sit, eamque à propria voluntate pendentem habeat, relaxare eandem potest; cons. illam Pœnam, quam Legibus suis delicto sanxit, vel omnino remittere, vel eidem substituire arbitrariam, ut communiter docent DD. in l. nulla 25. ff. de LL. Idem dic de inferiore Judice, qui jus aggratiandi, vel remittendi pœnas ex privilegio, vel consuetudine habet, prout hodierno tempore habent Principes, & Status Imperii; cum enim vi Superioritatis territorialis Leges communes immutare possint, possunt etiam reis veniam pœnæ concedere, vel eam in minorem convertere. Carozov. pract. crim. q. 150. n. 19. & seqq. Engl bic n. 3. Reiffenstuel ibid. n. 8. Magnif. P. Schmier p. 1. de delict. c. 3. n. 66.

32. Dub. 1. est, utrum Supremus Princeps, aut Status Imperii jus aggratiandi possint exercere in Delictis etiam illis, quibus in Lege Divina Veteris Testamenti pœna capitalis præfixa est, quale est Homicidium, quod Gen. 9. v. 6. Levit. 24. v. 17. Exod. 21. v. 12. morte puniri jubetur? Negant Petr. Heig. p. 2. q. 24. n. 42. Carpozov. pract. crim. q. 150. n. 31. & seqq. Reinking l. 1. class. s. c. 6. n. 206. Vitriar. Inst. jur. Publ. l. 3. tit. 17. n. 114. & seqq. Pfeffinger ibid. ad n. 112. lit. A. & ple- R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II,

rique Jcti Acaholici. Rationem dant, quia Princeps inferior (qualis respectu Legis Divinæ est quicumque Legislator, & Judex humanus) non potest abolere Legem superioris, prohibentis v. g. misericordiam cum homicidis, & sanguinem pro sanguine reposcentis. Cons. quia alias posset Princeps etiam absolvere nocentem, quod est absurdum.

Sed tenenda est sententia affirmativa, quam post S. Thom. Major. Felis. Alphons. de Castro etiam tenet Covar. l. 1. var. c. ult. n. 8. perperam à Carpozovio in contrarium allegatis, & plures alii, quos sequitur Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 73. Ratio est, quia pœnæ criminum, à DEO in veteri Lege constitutæ, non pertinebant ad Leges morales, seu naturales; quantumvis enim Lex naturæ jubeat, ut fontes puniantur, genus tamen, quantitatem, & qualitatem pœnæ non determinat: sed pertinebant solum ad Leges positivas, & Judiciales, pro commodo, & statu Reip. Judaicæ sancitas. atqui Leges Judiciales veteris Testamenti amiserunt vim suam in novo Testamento c. un. de purif. post part. igitur quando Princeps pœnam mortis Homicidæ condonat, nihil agit adversus Legem Divinam, sed in Lege tantùm humana dispensat.

Potest igitur Princeps etiam in Delictis, quibus Lex Divina antiqui Testamenti pœnas certas sancivit, & in quibuscunque aliis sui fori jure aggratiandi uti, non tamen pro libitu, sed cum ratione, & discretione, ut cum Svveder. Introduc. ad Jus Publ. part. spec. sect. 2. c. 14. n. 957. advertit Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 79. Hinc ut rectè utatur Princeps hoc Jure, notare tria hæc debet. 1. In condonandis suppliciis non debet esse nimium facilis, & frequens, ne crimina faciliora, & frequentiora, reddat. 2. rariùs ex integro debet pœnam remittere, quàm in aliam, & mitiorem commutare; quia obligatio puniendi resultat ex Jure naturali, quamvis modus puniendi dependeat ex norma Legis humanæ. Et hinc 3. nunquam relaxabit pœnam à Legge statutam, aut eam in arbitrariam commutabit sine causa, quamvis ad Commutationem hujusmodi sufficiat levior, quàm ad relaxationem omnimodam faciendam; imò ut valida sit dispensatio, sufficit arbitrium illius & voluntas, etsi nullam habeat dispensandi causam: in quo tamen cavendum est, ne vel Jus publicum, vel alicujus privatum sic indulgendo lædat. Ut verò licitè dispense. 4. pro Regula, ad cujus amissionem gratiæ quantitatem, & qualitatem examinare poterit, considerabit causas, ex quibus Magistratus inferior pœnam temperare potest; nam ex iisdem causis poterit Princeps

- ceps Jure aggratiandi uti P. Schmier l. cit. n. 30. § 1.
- 65 Ad Argumentum contrarium n. 29. allatum patet ex dictis n. 30. Deinde retorqueri potest in ipsos Adversarios; nam ipsi concedunt Jus aggratiandi supremo Principi saltem in Delictis, quibus poena statuta est per Jus positivum humanum, atqui si argumentum allatum probaret aliquid, non posset eo Jure uti Princeps; cum enim Lex naturalis, & Divina sine distinctione præcipiat *D. ut. 21. maleficum non patieris vivere*, & *Rom. 13. dicatur de Judice, Non sine causa gladium portat, vindex in iram illi, qui male agit*, sequeretur, quod Princeps relaxando poenam etiam pro his delictis, solveret Jus Divinum, & Naturale. Ad *Conf.* aliud est absolvere à poena delicto debita, aliud absolvere à delicto, & declarare innocentem, qui revera nocens est: hoc posterius absurdum est, non verò prius, cum à suprema Principis potestate dimanet.
- 66 Dub. 2. an etiam Judex inferior, cui Jus aggratiandi non competit, pro Ordinaria poena infligere arbitriam possit? *Rationem dubitandi facit 1. autoritas S. Augustini Epist. 158. ubi, soleo, inquit, audire, in potestate esse Judicis molire sententiam, & mitius vindicare, quam Leges jubent.* 2. praxis; videmus enim, quod aliquando Judices etiam inferiores poenam minuunt, aliquando verò augeant ultra taxam Legis, ergo signum est, quod non teneantur servare Leges in hac parte. 3. ratio; si enim Judex inferior pro Ordinaria non potest substituere poenam mitiorem, inutilis, & vana, imò illicita foret interpellatio, quæ apud Judicem sæpe instituitur pro reo ad poenæ remissionem, vel ad ejus mitigationem.
- 67 Sed his non obstantibus, dicendum à Judice inferiore, per se loquendo, reis legitime convictis de crimine, infligendam poenam Ordinariam. Ita S. Thom. 2. 2. q. 67. art. 84. Suar. l. 5. de LL. c. 11. n. 2. Palao tr. 3. D. 2. p. 5. n. 20. Vallenf. hic §. 1. n. 8. Zæf. n. 15. Pirh. n. 3. Engl. n. 3. König n. 13. Wiestner n. 11. Reiffenstuel n. 7. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 23. & conitat ex l. *accusatorum* l. §. *quorum* 4. ff. ad S. C. Turpill. ubi Marcianus, *Facti quidem, inquit, questio in arbitrio judicantis est, sed poenæ persecutio Legis auctoritati reservatur*, adeò ut, si Judex inferior crimen apud se probatum distulerit, seu omiserit, vel impunitate donaverit, aut molliorem, quam præstituta sit, poenam protulerit, gravi infamia sit notandus, quemadmodum dicitur l. *Servos* 8. §. *fin.* ff. ad Leg. Jul. de vi publ. vel privat.
- 68 Ratio est 1. quia inferior potestas immutare, & corrigere nequit Legem su-

perioris l. *cum inferior* 76. de major. & Ju. dici non licet judicare de Legibus, sed secundum illas *can. in istis* 3. dist. 4. c. *canonum* 1. de *Constit.* Leges enim poenam jam commensuraverunt delictis. 2. si Judex infligeret poenam aliam, tunc vel illa esset major, quam Leges statuant, vel minor illa, si major est, injuriam facit reo, plus ab ipso exigendo, quam ille per Legem debeat, si minor, tunc vel est poena pecuniaria applicanda parti læsæ, & conf. diminutio poenæ fieret in præjudicium partis læsæ; vel est mera vindicta, & tunc est injuria adversus personam singularem committatur nulla, committitur tamen adversus Remp. contra cujus commune bonum est delicta manere impunita, vel minus puniri, quam oporteret. 3. Leges, quibus decernuntur poenæ, non feruntur tantum, ut instruant Judicem, verum etiam ut obligent ad imponendam poenam, cujus signum est, quia conceptæ sunt verbis imperativis, & ratio etiam probat, quia aliàs efficaciam, à Legislatore intentam, non haberent; nam reus ante sententiam non tenetur ad poenam, Judex autem observare illam non obligaretur, igitur nemo esset, qui Lege illa stringeretur.

Dixi autem, per se loquendo; nam si per accidens circumstantiæ tales concurrant, ut Judicis arbitrio ad aliorum terrorem infligenda sit poena major ordinariæ, potest illam eo casu Judex infligere, & poenam augere. Tales circumstantiæ aggravantes præ cæteris sunt 1. *locus delicti*, ut si quis in templo, theatro, foro, vel conspectu Superioris deliquit; nam hic gravius puniri meretur quam ille, qui scelus in loco privato, & clam commisit l. *aut facta* 16. §. *locus* 4. ff. h. tit. 2. *tempus*, delicti; nam delicta noctu patrata, quia difficilius caventur, plusque terroris habent, atque periculi, severius puniuntur l. *aut facta* cit. §. *tempus* 5. 3. *persona*, contra quam delinquitur; nam atrocius crimen est, quod contra dominum, patronum, parentem, Sacerdotem, aut Principem attentatum est, conf. atrociori poenâ dignum l. cit. §. *persona* 3. 4. *iteratio*, & frequentatio delicti l. *capitalium* 28. §. *solent* 3. & §. *grassatores* 10. ff. h. tit. nam relapsus in idem scelus frequentior incorrigibilitatem arguit. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 60. qui n. 61. cum Anton. Matth. ad *Libr. 48. tit. 18. c. 4. n. 28.* addit, non hoc ipso pro incorrigibili habendum illum, qui tertiâ vice deliquit; nam neque Medicus illico pro abjecto, & desperato habet eum, cui tertiâ potio, vel medicamentum non profuit. Hinc Judex non numerum duntaxat Delictorum, sed qualitatem Delicti admitti, & animum, aetatem, consuetudinem Rei explorare de-

habebit, ut omnibus collatis judicare possit, quid spei reliquum sit.

40 Similiter potest Judex inferior aliquando poenam Lege constitutam minuire, si circumstantiæ crimen minuunt, aut diminutionem poenæ suadeant. Tales circumstantiæ sunt 1. si Delictum non ex proposito, sed ex ira, subitanea rixa, ebrietate, justo dolore &c. commissum est *l. perspicendum 11. §. delinquitur 2. ff. b. tit.* 2. quando aliquis deliquit ex instinctu, & jussu alterius magis, quam motu proprio. P. Schmier *l. cit. n. 44.* 3. infirmitas animi, quæ colligitur vel ex sexu, si fœmina, vel ex ætate, si impubes, aut minorennis deliquit. Begnudell. *V. poena n. 17. Engl. hic n. 4. Schmier n. 45.* 4. Infirmitas corporis: ob hanc mutare poenam potest Judex, si poena criminis sit amputatio membri, & reus verò sit aded infirmus, ut amputato membro credatur omnino decessurus: idem dic, si manus ex Lege sit præcedenda, & reus sit univocus, si oculus erendus, & reus sit monoculus. Ant. Matth. *c. 4. cit. n. 21. Schmier n. 46. §. 47.* 5. Spontanea Rei confessio: ob quam mitigare Judex supplicium juxta Carpzov. *præf. crim. q. 149. n. 23. §. seqq.* & apud istum *citt.* potest, si delinquens confessus sit sponte, ultro se Judici sistendo, siue citatus à Judice ex metu probationum; quamvis contrarium teneant Ant. Matth. *tit. 18. cit. c. 5. n. 3. Haun. tom. 6. de J. §. 7. tr. 3. n. 550.* Quidquid sit, illud, apud omnes receptum est, quod in Proditionis, & Majestatis crimine is, qui proditionem excitatam, vel excitandam deregit, non tantum mitigationem, sed plenissimam poenæ condonationem mereatur, etsi ejusdem criminis complex fuerit *l. quisquis 5. §. fin. C. ad Leg. Jul. Majest.* 6. Diuturnitas temporis *l. si diutino 25. pr. ff. b. tit.* quod tum saltem verum est, quando delinquens se penitus emendavit, & ab omni alio delicto abstinuit. Farin. *prax. crim. q. 10. n. 84. §. seqq. Carpzov. q. 141. à n. 70. Begnudell. V. poena n. 6. §. 17. Schmier n. 52. & 53.* 7. Prolongatio Carceris; qui enim carceris pudorem, & molestias diu sustinuerunt, partem commertii supplicii jam sustinuisse censentur *l. omnes 23. C. b. tit.* quod tamen intelligendum duntaxat, quando reus præter culpam suam, & ex sola Judicis mora in carcere diuturniore detentus fuit; nam si ipsemet tergiversatione propria, & malitiosâ Processus inquisitorii, ac defensionis protractione carceris angustias sibi protraxit, habet, quod sibi imputet, nec pertinaciâ suâ tueri se poterit.

41 Causa plures panduntur ab aliis, ob quas poena, & supplicium etiam ab inferiore Judice mitigari potest, veluti est nobilitas
R. P. Schmalzgrueber *L. V. T. II.*

sanguinis, honestas vitæ antea actæ, meritum in Republicam decus, & gloria liberorum copia &c. de quibus consulti possunt Ant. Matth. *c. 5. cit. n. 5. §. seqq. Carpzovius q. 142. §. seqq. usque ad 149. inclusive:* aded ut in communem hodie Regulam transiisse videatur, quod poenæ criminum nostro tempore arbitrarie sint. Guazzin. *defens. reor. 33. c. 16. n. 2. Valens. hic §. 4. n. 3. Engl. n. 5. Reiffenstuel n. 12.* Quod intelligendum juxta explicationem hæcenus datam, si scilicet concurrat circumstantia aliqua aggravans, vel diminuens delictum, ut bene advertit Reiffenstuel *l. cit.* Et hoc maxime verum est in Jure Canonico, præsertim circa Censuras Ecclesiasticas, circa quas Trid. *sess. 25. c. 3. de Reform.* mandavit, ne Judices Ecclesiastici faciles sint in illis ferendis, nisi omni alio modo destituantur, cum experientia doceat, Censuras Ecclesiasticas, levibus de causis latas, contemni potius, quam observari. Engl. *hic n. 5. §. 6.*

Præcipue in mitigandis, vel aggravandis poenis, considerare Judex consuetudinem delinquendi debet; nam si advertit, quod reus malam contraxerit consuetudinem, aded ut exiguum, vel nullam spem emendationis ostendat, non nimis clemens esse debet juxta illud *Exod. 22. v. 18. Maleficos non patieris vivere & illud Isaiæ 26. v. 10. Misereamur impio, & non disset Justitiam;* quia periculum erit, ne paulatim Civitas, vel Provincia malis hominibus repleatur, & tales Rei, per nimiam lenitatem Judicis liberati, perpetrent graviora crimina, quæ ipsi Judici tali casu non minima ex parte imputari poterunt. Quare insculptum cordi suo Judex habebit monitum Marciani *l. perspicendum 11. pr. ff. b. tit.* ubi, *Perspicendum, inquit, est judicanti, ne quid aut durius, aut remissius constituatur, quam causa deposcit; nec enim aut severitatis, aut clementie gloria efflandanda est, sed perpenso judicio, prout quæque res exposulat, statuendum est.*

Neque contrarium probant Argumenta *n. 36. allata. Ad 1. textus ille S. Aug. intelligendus est in sensu hæcenus explicato, scilicet in potestate Judicis esse mollire sententiam, & mitius vindicare, cum circumstantiæ istud suadent. Ad 2. Judices sæpe augent, vel minuunt poenas ultra taxam Legis in particulari, non tamen ultra taxam Legis absolute; Lex enim specialis imponit poenam delicto, ut frequenter committi solet: at si specialem gravitatem, & deformitatem habeat, ob illam poena augeri potest; quia id aliis Legibus præscriptum est, prout sumitur ex *l. quid ergo 13. §. poena 8. ff. de his, qui not. infam.* Contrà verò, si delictum non attingat gravitatem communiter contingen-*

tem, prout fit in casibus n. 40. relatis, poterit poena temperari. Ad 3. bene interpellatur Judex pro mitigando, vel remittendo etiam delinquenti supplicio, in iis circumstantiis, in quibus hoc in ejus est potestate, non verò in iis, in quibus illud in ejus potestate situm non est.

44. Queritur 8. an debeatur à reo poena in conscientia ante sententiam? Distingendum inter poenas ferendæ sententiæ, & inter eas, quæ ipso facto incurruntur. De primis certum est, non deberi illas ante sententiam; quia tunc Lex ponit potiùs poenam designandam à Judice, quàm designatam, igitur antequam designetur, ad eam reus non obligatur. Et procedit hoc in omni poena Legali, quæ est ferendæ sententiæ.

45. Idem dicunt aliqui etiam de poena Conventionali, nisi pars altera petat; quia si non petit, videtur condonare. Pendet tamen res hæc ex partium conventionione: unde videndum, quâ mente convenierint partes in poenam Contractui appositam. Quando de mente contrahentium non satis constat, dissident inter se DD. nam Felinus, Decius, Paludanus &c. volunt, eam deberi in conscientia, etiam parte non petente, ante omnem sententiam Judicis. Covar. Menoch. Molin. Gattier. Suar. Bonacin. &c. contendunt, eam tum solum deberi ante sententiam, quando petitur. Palao autem tr. 3. D. 2. p. 3. n. 4. cum Navarro, Beja, Less. Sanch. Vasq. &c. probabiliùs putat, non deberi hanc poenam, quousque à Judice declaretur, Rationem dat, quia mens contrahentium, nisi aliud verbis exprimatur, videtur esse, ut solum obligare ad poenam se velint, condemnatione ad istam per Judicem facta. Quod confirmat, quia in dubio contrahentes intelligi debent apposuisse poenam juxta Regulam poenarum Juris communis, quæ non obligant ante latam sententiam saltem declaratoriam. Quare

46. Dubium præcipuè, & 1. est, an poenæ ipso Jure latæ subeundæ sint ante omnem Judicis sententiam? In quo iterum inter DD. convenit 1. ita contrahi Censuras: & hinc, qui delictum commisit, cui ipso Jure inflicta est poena Excommunicationis, Suspensionis, vel Interdicti, statim à communione fidelium, administratione Beneficii, vel Officii, & Divinorum participatione abstinere tenetur, ut colligitur ex can. si quis suadente 29. caus. 17. q. 4. & tot. tit. de sent. Excomm. & de Homicid. Sot. l. 1. de just. q. 6. art. 6. concl. 2. Salas de Legib. D. 15. sect. 2. n. 29. §. inhabilitas, Sanch. l. 9. de matr. D. 30. n. 1. §. 2. Suar. de LL. l. 5. c. 5. n. 5. Wiestner hic n. 13.

Convenit inter eosdem 2. ante omnem sententiam observandas esse varias Irregularitates, & inhabilitates ad suscipiendos, vel exercendos SS. Ordines, ad obtinenda Beneficia Ecclesiastica, ad Suffragium in Electione ferendum, ad contrahendum Matrimonium &c. Suar. l. 5. cit. c. 9. à n. 2. Laym. l. 1. tr. 4. c. 15. n. 5. Wiestner hic n. 14. Ratio hujus, & prioris Numeri est, quia ita est usureceptum, & quia conveniens erat, ut Ecclesia, quæ Spiritualem subditorum profectum spectat, aliquas haberet poenas, quibus à committendis delictis, quantumcunque occultis, arceret.

Convenit 3. inter plerosque, potuisse Legislatores obligare ad subeundas etiam alias, & propriè dictas poenas tam positivas, quàm privativas, si moderatæ sint, ante omnem Sententiam; quia ejusmodi poenæ, nisi mortis, mutilationis, exilii, vel alia similis foret, executio à Reo faciendi rationabiliter potuisset sperari. Castro de Leg. Penal. l. 1. tr. 4. c. 15. Wiestner n. 14. §. convenit inter plerosque contra Sot. l. 1. de Just. q. 6. art. 6. & Cajet. 2. 2. q. 6. n. 3. quorum prior generaliter, posterior quoad poenas positivas dissentit.

Difficultas est, an hujusmodi poenæ non adeo graves defacto ita latæ sint, ut subiri debeant ante omnem Sententiam &c. distinguendo; nam si poena sit positiva, defacto non constat, quòd ulla ex illis in Jure Canonico, vel Civili sic lata sit, ut ad eam, sic exequendam in se, reus ante omnem Sententiam Judicis obligetur. Salas de LL. D. 15. sect. 3. n. 49. Suar. de LL. l. 5. c. 7. n. 6. Palao tr. 3. D. 2. p. 2. n. 6. Wiestner hic n. 15.

At si privativa sit, videndum, an prius jure primùm quærendo, an verò jam plenè quæsito. Si prius jure primùm quærendo, aut nondum plenè quæsito, poena hujusmodi Jure lata delinquentem ante omnem Judicis sententiam afficit. Et hinc ante omnem Judicis sententiam dimittere tenetur Beneficium Parochiale, qui intra annum suâ culpâ non ordinatur Sacerdos c. licet 14. de Elect. in 6. & Episcopus Episcopatum, si intra sex menses à die Confirmationis obtentæ non consecratur. Trid. Stiff. 23. c. 2. de Reform. Similiter pro ratione temporis dimittere tenetur fructus Beneficii sui, qui Horas Canonicas recitare negligit, ex Motu proprio S. Pij V. incipit Ex proximo 12. Calend. Oct. 1571. Navar. Man. c. 25. n. 122. Palao p. 2. cit. n. 7.

Si verò poena sit privativa Juris jam plenè quæsti, præter Censuras, Irregularitates, & privationem Juris petendi debitum in conjugate incestuato, nulla alia regulariter hodie ante Sententiam omnem Judicis ita

ita afficit delinquentem, ut iste jus illud suum teneatur dimittere. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 6. §. 8. n. 2. §. 10. Castro l. 2. de j. s. Heret. punit. c. 9. Less. l. 2. de f. §. 7. c. 29. à n. 63. Salas de LL. D. 15. à n. 46. Valq. de LL. D. 178. c. 4. n. 25. Sanch. l. 2. de Matr. D. 53. à n. 5. §. l. 7. D. 89. n. 11. Palao p. 2. cit. n. 8. Wiestner hic n. 18. & hoc teste communis aliorum. Ratio est, quia in poenis benignior interpretatio est faciendi. Reg. in poenis 49. in 6. Conf. quia ita obtinuit usus, & consuetudo, ut ad hujusmodi poenarum, & privationis plenarium effectum sententia, saltem criminis declaratoria requiritur arg. c. cum secundum 19. de Heret. in 6. ex ejus dispositione Hereticorum bona, quibus à die commissi criminis ipso Jure privantur, ante talem sententiam fisco tradi non debent, neque ab isto possunt occupari.

Et hinc usque ad Sententiam declaratoriam criminis retinere possessionem Beneficii sui potest Canonicus, qui occidit Prælatum, vel alium Clericum suæ Ecclesiæ, etsi isto ipso Jure privatus sit c. in quibusdam 12. v. Sacri h. tit. Item Clericus alius, qui Beneficiis suis privatus ipso Jure est ob percussione Clerici c. felix 5. eod. in 6. & verisimiliter etiam Clericus, qui propter commissum Assassinium Beneficium, vel Officium c. pro humani 1. de Homicid. in 6. & Prælatus, qui ob malè factam rerum Ecclesiasticarum alienationem Extrav. un. int. comm. de reb. Eccl. non alien. vel aliud Delictum commissum Prælaturæ suæ Dignitatem ipso Jure amiserunt. Suar. de Simon. c. 43. n. 13. fin. Barhof. in c. cum secundum cit. n. 2. Wiestner hic n. 18. §. 19. cum aliis.

Neque obstat, quòd c. pro humani cit. Clericus Assassinus Beneficium suum, & Extrav. cit. Prælatus Dignitatem amittere dicatur absque alia declaratione, & ita, ut liberè aliis possit conferri; nam in primo textu additur, Postquam de crimine probabilius confiterit argumentis, quo innuitur, opus ad hoc esse notitiã publicã; & posterior textus in tanto rigore non est usu receptus, ut observant Navar. Man. c. 27. n. 15. Suar. l. 5. de LL. c. 8. n. 14. §. 15. Sanch. l. 7. de Matr. D. 53. à n. 5. Salas D. 15. de Legib. à n. 46. Wiestner hic n. 19. fin.

Dub. 2. utrum casu, quo Lex ipso Jure imponit Publicationem bonorum, reus ante Sententiam declaratoriam statim amittat bonorum illorum dominium? Negant aliqui, amitti etiam per Legem, quæ ipso Jure sine factò hominis publicationem bonorum decernit ob crimen commissum. Moventur textu l. quæsitum 15. pr. ff. qui, & à quib. manus missi liber. non sunt §. c. ibi. Quoniam ante damnationem dominus est, in casu

scilicet læsæ Majestatis, ob quam induci publicationem bonorum ipso Jure extra dubium est. Conf. nam verba ipso jure, ipso factò habent conditionem sibi adjectam, si videlicet sequatur Sententia declaratoria.

Sed his non obstantibus, videtur ad hærendum sententiæ affirmativæ, scilicet dominium hoc ipso amitti. Ita Suar. l. 5. de LL. c. 8. Less. l. 2. de Just. c. 29. n. 64. Sayr. Clav. Reg. l. 3. c. 9. n. 30. Azor p. 1. l. 5. c. 7. q. 2. & l. 8. c. 12. q. 2. & plures alii apud Sanch. l. 2. mor. c. 22. n. 2. quamvis ipse contrarium sentiat. Eandem sententiam etiam tenet Zoes. hic n. 21. & hoc teste communior DD. Ratio est, quia verba ipso Jure non sunt frustranea. essent autem, si, ut operarentur aliquid, opus esset sententiã, cum igitur, ut operentur effectum, non sit necessaria sententia condemnatoria, dicendum est ipso Jure induci privationem dominii. Conf. sententia declaratoria non inducit poenam, sed declarat jam incursum. igitur extenditur, & retrahitur usque ad diem commissi delicti, cui jure, & factò ipso alligata est ea poena, quasi jam tum lata fuisset Sententia condemnatoria. hoc autem non fieret, si primum per Sententiam declaratoriam induceretur bonorum privatio. ergo &c.

Ad Argumentum in contrarium allatum, dico, verba illa Dominus est, intelligi debere de possessione, & usu rerum, quem rectè obtinet reus usque ad sententiam declaratoriam: cæterum dominium amitti sat clarè patet ex l. fin. ff. ad Leg. Jul. Majest. quæ post mortem Rei, nisi crimen purgetur à successoribus, & hæredibus, permittit hæreditatem fisco vindicari. Ad Conf. malè intelligitur illa conditio adjecta; nam c. cum secundum 19. de Heret. in 6. in similibus casibus dicitur dominium ipso Jure amitti, & tantum additur, occupationem bonorum differendam ad Sententiam declaratoriam.

Idem, quòd modò dictum est de confiscatione bonorum, pariter dicendum, cum delicto Jure ipso imposta est poena privationis Beneficii jam obtenti: nam ut hoc dimittere teneatur Clericus, opus est Sententiã Judicis declaratoriã; ante hanc autem licet Beneficium adhuc retinere potest, quamvis secutã postea Sententiã declaratoriã, restituere teneatur fructus, post crimen admittum perceptos.

Discrimen ergo inter privationem per sententiam condemnatoriam, & inter eam, quæ sit ipso Jure, est, quòd licet utrimque retineatur possessio usque ad sententiam, in primo tamen casu retineatur post crimen commissum etiam dominium, & proprietas rei, quã delinquens propter crimen privatus venit, in secundo autem statim à tempore commissi delicti illam amittat.

59 Imò, ut Vallens. *hic* §. 3. n. 1. advertit, si quis per sententiam privatus Beneficio, à Sententia privationis appellavit, durante Appellationis Iudicio, nondum censeri debet privatus Beneficio: ac proinde, si interim resignet Beneficium, valida erit Resignatio, licet illud jam antè ob privationem fuerit obtentum ab alio: & hoc pro indubitato prædicari in Curia Romana ex *Piascio* testatur Vallens. *l. cit.*

60 Dub. 3. quid operentur verba *absque alia declaratione*, vel *nulla monitione previa*, addi non raro solita in Legibus, quæ Jure, & facto ipso privant rebus antè possessis? Aliqui cum *Covarruvia* putant, adhuc opus esse sententiâ declaratoriâ criminis. Melius tamen negatur cum *Zoesio* *hic* n. 22. sed ubi verba hæc in Legge, pœnam dictant, sunt addita, nisi aliter consuetudo receperit, continuò, commissio crimine, pœna dari executioni potest: & ratio est, quia verba *absque alia declaratione*, debent aliquid operari, ne frustra dicantur posita, & quidem aliquid ultra verba *ipso jure, ipso facto*. atqui verba *ipso jure* jam operantur hoc, ut prout dictum est n. 53. tollant reo dominium rerum suarum, & occupationem solum differant ad sententiâ declaratoriâ, igitur verba illa adjecta dici debent etiam hæc tollere, & permittere executionem, nulla præmissa declaratione.

61 Adverto tamen cum eodem *Zoesio* n. 23. etiam hoc casu reum bona sua non teneri ante sententiâ deferre ad fiscum, sed uti iisdem posse, donec declaratio sequatur: & ita habet communis praxis, teste *Zoesio* *l. cit.* & ratio est, quia rationi non videtur consentaneum esse, ut reus gravissimæ suæ pœnæ, qualis est confiscatio honorum, ipse sit executor. Verùm etsi usum rerum illarum obtineat, antequam occupentur, occultare tamen Justitiæ Ministris bona illa non potest; quia jam aliena sunt. Quod si tamen negligentia fisci absque suo facto aliqua non fuerint occupata, indicare non tenebitur; sic enim teneretur ad oblationem: sed satis erit, si permittat ea sibi auferri.

62 Idem dicendum casu, quo per sententiâ addicta fisco sunt alicujus bona. *Excipitur*, si sententiâ justa solum fuerit in foro externo, quòd Judex secundum allegata, & probata processerit; tunc enim, si reus revera sit innocens, non obligatur in conscientia ad sententiâ, sed subterfugere pœnam, clanculum subtrahendo, potest: executioni tamen Judicis, si evitare illam sine violentia, & scandalosa resistantia nequeat, parere tenebitur; quia quando Judex secundum allegata, & probata procedit, Judex utitur potestate sua, cui resistere subdi-

to nunquam est licitum. *Palao* *tr.* 3. D. 2. p. 4. n. 1.

Dub. 4. quas pœnas teneatur exequi delinquens post latam sententiâ? cum discrimine inter pœnas. Nam 1. si pœna sit supplicium capitis, mutilationis, aut verberationis gravis, nemo per Legem, aut sententiâ condemnatoriam obligari potest ad eam sibi ipsi inferendam, e.g. ad abstinentiam à cibo, ut fame, vel fumendum venenum, ut veneno moriatur, licet aliàs mortem sit meritus. *Suar.* l. 5. de LL. c. 7. *fin.* & c. 10. n. 12. *Vasq.* D. 173. *Bonac.* D. 11. q. 2. p. 7. §. 2. n. 29. *Palao* p. 4. *cit.* n. 2. quia bono communi non expedit delinquenti obligationem istam imponere, ut ipse sui ipsius vindex sit, cum satis sit, si delinquens, quando pœna talis ab alio imponitur, patienter illam sustineat.

2. Si pœna sit carcer diuturnus, vel exilium, tenetur reus ad eam condemnatus illam in seipso exequi, si ad illam executionem condemnatur sententiâ ultimâ, quam appellatione, vel alio remedio Juris infirmare non possit: unde non potest à carcere fugere, vel ab exilio exire; quia est justa sententiâ, & præcepto justo parendum est. *S. Thom.* 2. 2. q. 62. *art.* 2. *Tiraquell.* in l. *si unquam* C. de *revoc. donat.* V. *revertatur* n. 291. *Navarr. Man.* c. 23. n. 66. *Sayr. Clav. Reg.* l. 3. c. 9. n. 4. *Salas* D. 15. de LL. *sect.* 2. n. 32. *Azor* p. 1. l. 5. c. 8. q. 6. *Suar.* c. 10. *cit.* à n. 5. *Bonac.* n. 33. *Palao* n. 4. & ab his *cit.* *Excipitur*, nisi carcer sit durus, & tristis; nam in hoc, ut cum *Suarez* existimat *Palao* n. 5. non tenetur reus persistere, præsertim si ibi malè tractetur. Et idem dicendum, si condemnatur ad exilium in terra insalubri, vel longo tempore ad triremes, aut ad quamlibet aliam actionem de se nimis molestam; quia nimis inhumanum videtur esse, ut obligetur reus esse minister pœnæ ad eò molestæ contra se ipsum. *Palao* *l. cit.*

3. Si pœna sit pecuniaria, ex communi sententiâ obligatur reus illam solvere, postquam ad hoc per sententiâ condemnatus est, vel si talis sit, ut ipso facto incurratur, postquam Judex tulit sententiâ criminis declaratoriâ, & quod ita pronuntiatum est, nec appellatione, nec alio Juris remedio suspendi, aut infirmari potest. *Salas* n. 82. §. 106. *Suar.* c. 7. n. 7. *Bonac.* n. 30. *Palao* n. 6. Requiritur tamen, ut petatur ab eo, cui est solvenda; quia ita habet praxis, & usus communis: hinc quando non petitur, retinere eam non potest, & prudenter præsumere eam sibi condonari. *Palao* *l. cit.*

S. II.

De Pœnis Ecclesiæ Spiritualibus, & in Specie, de Irregularitate.

S U M M A R I U M.

66. Definitio Irregularitatis.
 67. 68. Hujus explicatio.
 69. Differentia ab aliis pœnis Ecclesiasticis.
 71. Quis indicare illam, & in quem cadere ipsa possit?
 72. &c. Propter quam causam contrahatur?
 74. &c. si ex delicto, quale hoc esse debeat?
 77. &c. An ob causam dubiam censendus sit aliquis Irregularis?
 89. Qui sint Effectus Irregularitatis?
 90. &c. Quomodo privet Ordine suscipiendo?
 92. &c. Quomodo Beneficiorum consecutione?
 96. &c. An privet etiam Beneficiis autè obtentis?
 100. &c. An Pensionibus, fructibus Beneficiorum, Jurisdictione &c.
 103. Quæ causa excuset ab Irregularitate?
 104. &c. An excusetur, qui ignoravit, quoddam delictum à se commissum Lege Ecclesiastica specialiter prohibitum sit?
 107. &c. Aut qui scit ita prohibitum esse, ignorat autem Irregularitatem ei annexam?
 110. An Irregularitas tollatur per Baptismum?
 111. 112. An per Professionem, aut Vota Religiosa?
 113. Quis relaxare Irregularitatem possit dispensando?
 114. 115. An id possit etiam Episcopus?
 116. &c. Sub quibus conditionibus?
 120. 121. Quinam hic veniant nomine Episcopi?
 122. &c. Quanam alia advertenda sint circa relaxationem Irregularitatis?
 70. Varietas.

66 **Q**Uæritur 1. quid sit Irregularitas? *Re Irregularitas*, sic dicta, quoddam deviatio sit à Regula, à preceptis Ecclesiæ PP. constituta pro iis, qui ad Sacra ministeria admittuntur, communiter definitur solet, quoddam sit impedimentum Canonicum, primò, & per se impediens Ordinis susceptionem, & secundario illius usum. Ita Sylv. V. Irregularitas n. 1. Navar. Man. c. 27. n. 19. Covar. in Clem. si furiosus; p. 1. Suar. de Censur. D. 40. sect. 1. n. 1. & 2. Palao tr. 29. D. 6. p. 1. n. 2. Wiestner hic n. 34. la Croix tom. 8. l. 7. c. 5. n. 429.

Dicitur 1. *Impedimentum*: quod ponitur loco generis; quia quilibet Censura, & quilibet defectus naturalis, Ordines impediens, est impedimentum, quamvis non omne tale impedimentum sit Irregularitas.

67 Dicitur 2. *Canonicum*; quia non ab homine, sive per Judicis sententiam, sed à solo Jure infligitur *c. is, qui igitur 18. pr. de Sent. Excomm. in 6.* & quidem non à Jure aliquo particulari, v. g. Statuto Diocesano, sed communi. Covar. l. cit. n. 3. Suar. D. 40. cit. sect. 4. n. 8. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 1. n. 5. Wiestner n. 34. *¶* dico. eoque, non Civili; quia istius conditores de SS. Ordinibus disponendi non habent potestatem *c. decernimus 2. c. quando 3. de Judic. c. si Judex 12. ibi, Quia de re Ecclesiastica, & spirituali de Sent. Excomm. in 6.* sed Jure Ecclesiastico positivo inducta est. *Neque obstat*, quod Jure etiam naturæ incapax Ordinum faciat amentia, & defectus quorundam membrorum, Divino

autem defectus Baptismi, & sexus virilis; nam defectus isti potius incapacitates sunt, quàm Irregularitas, utpote quæ in sensu proprio accepta capacitatem in Irregulari supponit. Wiestner n. 35. & 36.

Dicitur 3. *directè impediens Ordinis susceptionem*: quo differt à Censuris; quia Irregularitas propriè pœna non est. Laym. c. 1. cit. n. 2. Bonac. D. 7. q. 1. p. 1. La Croix n. 429. cit. & licet aliquando imponatur per modum pœnæ in vindicationem delicti; non tamen est pœna medicinalis, quæ recedente contumacia, tolli debet, sed est pœna de se perpetua: Præterea ipsa non tam in pœnam delicti imponitur, quàm ob honorem Ecclesiastici Status, in quem dedecet assumi illum, qui tale delictum commisit. Laym. l. cit. Palao n. 2. Wiestner n. 37.

Dub. 1. quomodo Irregularitas differt ab Excommunicatione, Suspensione, Interdicto, Depositione, Degradatione? *¶* 1. ab Excommunicatione differt; quia ipsa directè impedit susceptionem Ordinis, quatenus talis est, cum Excommunicatio major illius susceptionem tantum impediatur, quatenus est quædam cum fidelibus communicatio, & Excommunicatio minor, quatenus Ordo est quoddam Ecclesiæ Sacramentum. 2. à suspensione; quia suspensio per se non privat Ordinis susceptionem, sed illius usu, ideoque solis Clericis aptatur, cum tamen Irregularitas tam Clericis, quàm Laicis communis sit. 3. ab Interdicto; quia esto, Interdictum aliquando impediatur Ordinis susceptionem, non tamen

men, quatenus Ordo est, sed quatenus est quoddam Sacramentum & Divinum ministerium. 4. à *Depositione* & *Degradatione*; quia *Depositio*, & *Degradatio* per sententiam feruntur ab homine, Irregularitas autem nunquam ab homine, sed solum à Jure, licet quandoque non scripto, lata est; deinde illæ semper sunt poenæ; hæc prout dictum, ex se poena non est: denique illæ directè non privant Ordinum susceptione, sed potius illorum usu; secus Irregularitas.

70 Dub. 2. quatuorplex sit Irregularitas? 1. tripliciter communiter solet dividi. 1. in eam, quæ provenit ex delicto, & in eam, quæ provenit ex alio defectu. 2. in Totalem, & Partialem. Totalis est, quæ cujusunque Ordinis susceptione, & susceptorum usu quocunque privatur; Partialis, quæ Ordinum usu, seu ministerio aliquo, vel solo ascensu ad superiores privatur, licet in jam susceptis ministrare non prohibeat. 3. in Perpetuam, & Temporalem. Perpetua est, quæ sola dispensatione tollitur; Temporalis; quæ lapsu temporis cessat, ut est Irregularitas ex defectu ætatis, quæ adveniente ætate, tollitur.

71 Dub. 3. quis Irregularitatem indicere, & in quem cadere illa possit? 1. infligere eam solus Pontifex potest. Suar. de Censur. D. 40. sect. 4. à n. 7. Avil. p. 7. D. 1. fin. Bonac. D. 7. q. 1. p. 2. n. 1. § 2. Palao tr. 29. D. 6. p. 2. n. 1. Ratio est, quia Irregularitas non incurritur, nisi in casibus Jure expressis. atqui nullus alius præter Pont. in Hierarchia Ecclesiastica habet potestatem condendi Jus, ergo &c. Subjectum autem, quod affici per Irregularitatem potest, solum potest esse 1. vir; nam femina nunquam habuit capacitatem ad suscipiendos Ordines, quæ per Irregularitatem tollatur. 2. Baptizatus; nam non baptizati Jure Divino ab Ordinibus excluduntur. 3. Subjectus alicujus Jurisdictioni: hinc incapax Irregularitatis est Summus Pontifex; quia non subditur suis Legibus quoad vim coercitivam. Palao n. 3. § 4. la Croix tom. 8. l. 7. n. 444. & seqq.

72 Quæritur 2. propter quam causam contrahatur Irregularitas? 1. cum Irregularitas juxta dicta n. 70. oriatur ex duplici capite, ex delicto scilicet, & ex defectu, hinc duplicis generis causæ sunt, ex quibus incurritur Irregularitas. Ex delicto Irregulares sunt 1. iterantes Baptismum. 2. suscipientes furtivè Ordinem. 3. ministrantes in Ordine non suscepto. 4. violantes Censuram Ecclesiasticam per susceptionem Ordinis, vel ministracionem in illo in Excommunicatione, suspensione &c. 5. occidentes, vel mutilantes injustè alterum, si hoc voluntariè fiat; & cum inten-

tione expressa occidendi, vel mutilandi; quod extenditur etiam ad mandantem, consentientem &c. 6. Hæretici, & de Hæresi facti, dum non purgant suspicionem. 7. infames infamiæ Juris, & facti &c.

Defectus, ex quibus induci Irregularitas potest, varii sunt. Et 1. quidem ex defectu animi Irregulares sunt amentes, infantes, phrenetici &c. 2. ex defectu corporis Hermaphroditii, carentes requiritæ ætate ad Ordines, & quemcunque alium habentes defectum, qui congruentem Ordinis usum impedit, vel notabilem horrorem seu deformitatem causat. 3. ex defectu natalium Illegitimi. 4. ex defectu Sacramenti bigami. 5. ex defectu Libertatis servæ. 6. ex defectu lenitatis concurrentes ad supplicium capitis, vel mutilationem etiam justam, milites occidentes in bello etiam justo, si offensivum hoc sit &c. de quo supra Tit. 12. de reliquis vero spatim per ceteros Libros, maxime Libr. 1. à Tit. 17.

Dub. 1. quale delictum debeat esse illud, ob quod incurritur Irregularitas? 1. non debet esse commissum solo actu interno; nam hos actus Dominus suo reservavit judicio, ac proinde non possunt humano condemnari examine, ut traditur can. si quandoque 1. caus. 15. q. 6. & cogitationis poenam nemo patitur; juxta can. cogitationis 4. de penit. dist. 1. S. Thom. 1. 2. q. 20. art. 5. Sot. l. 5. de Just. q. 1. art. 9. Covar. in Clem. si furiosus p. 1. pr. n. 4. Suar. de Censur. D. 40. sect. 3. n. 6. Sayr. l. 6. c. 2. n. 17. Palao tr. 29. D. 6. p. 3. n. 1. Wiestner hic n. 40. la Croix tom. 8. l. 7. n. 443. Neque obstat, quod in aliquibus Bullis concessum fuerit privilegium dispensandi in Irregularitate mentali; nam ut bene Palao loc. cit. notat, id intelligendum est de Irregularitate omnino occulta, vel concessum est ad sedandos scrupulos, non autem ex necessitate.

2. Actus ille externus debet esse consummatus, & perfectus secundum proprietatem verborum Canonis Irregularitatem inducentis, W estner n. 40. cum cit. Sufficit tamen, etsi sit occultus, ut colligitur ex Trid. sess. 24. c. 6. de Reform. ubi conceditur Episcopis potestas dispensandi in omnibus Irregularitatibus, ex delicto occulto provenientibus. Navar. Man. c. 27. n. 194. Covar. in Clem. cit. p. 2. §. 3. n. 4. Suar. sect. 3. cit. n. 21. Wiestner hic n. 38. Reiffentuel ibid. n. 75. Ratio est, quia delicta externa, quantumvis occulta, Ecclesiæ aliquid decernentis, & poenam ipso facto imponentis judicio subijciuntur. Ex quo patet disparitas cum actibus merè internis; nam horum cognitionem, & punitionem sibi soli, ut dictum est, reservavit Judex Divinus.

3. Actus

76 3. Actus iste debet esse delictum factum ex objecto, & materia grave. An verò si ex circumstantia aliqua excusetur à peccato mortali, eo ipso excusetur delinquens ab Irregularitate, non est constans sententia. Negant Cajet. 2. 2. q. 64. art. 8. & Armill. v. Irregularitas n. 14. Opusitum tenent Navar. l. cit. n. 252. Suar. sect. 3. cit. n. 17. Palao tr. 3. cit. n. 2. Wiestner n. 30. & alij apud istos. Rationem dant, quia Irregularitas est malum gravissimum, utpote privans Ordinis susceptione, & illius usu in perpetuum, & absque spe dispensationis. ergo necessarid exigit culpam, vel defectum gravem; aliàs poena culpæ gravitatem excederet. Quæ ratio probat, non posse à Pont. Irregularitatem pœnalem indici alicui ob culpam merè venialem: imò non desunt DD. affirmantes, ad quamlibet Irregularitatem, ex delicto proveniente, requiri dolum, seu contemptum.

77 Dub. 2. an ob causam dubiam censendus sit aliquis Irregularis? Potest dubium hoc esse duplicis generis, Juris nempe, & facti. Dubium Juris est, an in Jure ob tale factum imposita sit Irregularitas; Dubium facti, cum certum est talis factum impositam esse à Jure Irregularitatem, dubitat autem quispiam num tale factum commiserit, la Croix tom. 8. l. 7. n. 449.

78 Certum est 1. quodcumque sit dubium, sive Juris, sive facti, debitam diligentiam imprimis adhibendam esse ad investigandam veritatem, neque sic dubitantem interea absque gravi peccato præstare posse quæ Irregulari prohibentur, ut colligitur aperte ex c. illud 5. de Cler. Excomm. ministr. quia manifesto periculo se exponeret violandæ Irregularitatis. Excipitur, nisi interim, dum dubium istud examinatur, dubitans pateretur incommoditatem gravem se Irregularem reputando, ut quia præterit occasio Ordinum suscipiendorum, Beneficii vel alterius lucri comparandi; nam eo casu non videtur Lex in dubio ita rigide obligare, ut ob illius obligationem quis teneatur grave damnum sustinere Palao l. cit. n. 3. post Salas Sanch. &c.

79 Certum est 2. si post adhibitam debitam diligentiam rationibus probabilibus quis ducatur ad existimandum, quòd vel factò tali Irregularitas non sit annexa, aut quòd ipse non commiserit factum, cui aliàs de Jure annexa Irregularitas est, posse ipsum se reputare immunem esse ab Irregularitate; quia prudenter se gerit opinioni probabilis adherendo, neque in ea probabilitate æquum erat quemquam tam gravi pœnæ subijcere.

80 Difficultas igitur solum est, an si post adhibitam diligentiam debitam adhuc R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

quis hæreat, neque valeat judicium probabile efformare, Irregularitatem se non incurrisse (quod raro fiet) reputare se Irregularem debeat? Quia in re variæ sunt Sententiæ. Prima cum Henric. l. 14. de Irreg. c. 3. n. 3. § 4. & c. 14. n. 3. & c. 15. n. 3. & alijs vult, eo casu neminem debere se reputare Irregularem, quousque Sententia Judicis accedat. Rationem dant, quia Irregularitas non incurritur, nisi in casibus Jure expressis, atqui in Jure expressum non est, quòd aliquis in casu dubio in foro conscientiæ se reputare pro Irregulari debeat ergo &c.

Secunda Sententia cum Navar. Man. 81 c. 27. n. 193. Philiarich de Offic. Sacerd. tom. 1. p. 1. l. 4. c. 6. not. 2. & alijs relatis à Sanch. l. 2. mor. c. 10. n. 39. § 41. contendit, eo casu quemlibet reputandum Irregularem in foro conscientiæ, non tamen in foro externo ut talem condemnandum. Eriorem partem probant; quia in foro conscientiæ semper quis videtur obligatus in dubijs tutiorem partem sequi, cum in ea sequenda nullum sit periculum. At in foro externo, dum delictum non probatur, reus absolvendus est, maxime cum Jure constitutum sit, quòd cum sunt partium jura obfura, reo favendum sit potius, quam auctori, Reg. 11. in 6.

Tertia cum Covar. in Clem. si fu- 82 riosus pr. n. 3. Suar. D. 40. de censur. sect. 6. n. 1. Avil. p. 7. D. 2. dub. 5. concl. 1. & alijs asserit, eo casu reputandum quemlibet Irregularem esse non tantum in foro conscientiæ, sed etiam in externo, & talem non tantum obligari dispensationem quærere, & interea abstinere à celebratione, sed etiam ut Irregularem à Judice condemnari posse; tum quia textus, decidentes Homicidam in casu dubio reputandum esse Irregularem, loquuntur de utroque foro, ut patet ex c. ad audientiam 12. & c. significasti 18. de Homicid. tum quia forum internum ab externo non discrepat, quando istud præsumptioni falsæ non innititur arg. c. fin. de Const. in 6. & c. contingit 1. de Jurejur. eod. igitur si in foro externo judicandus est Irregularis in casu dubio, etiam in foro conscientiæ ut talis habendus est.

Quarta denique, & meo judicio probabilior Sententia cum Palao tr. 29. D. 6. p. 3. n. 7. § seqq. distinguit inter dubium Juris, & facti; nam si dubium Juris sit, ita dubians nullo modo Irregularem reputare se debet. Ita Sayr. Sanch. Coninck apud eundem Palao, & sumitur ex c. is, qui 18. de Sent. Excomm. in 6. ubi dicitur, ob nullum factum Irregularitatem incurri, nisi id Jure expressum sit. atqui nullatenus in Jure expressum est, quòd pro Irregulari se habere debeat ille, qui post diligentem inquisitionem dubitat, an tali factò Irregularitas annexa

nexa sit, ergo non tenetur judicare, tali facto impostam esse Irregularitatem. *Conf.* nemo tenetur ad Legis alicujus observacionem, nisi ea Lex illi fuerit sufficienter promulgata. atqui sic dubitanti Lex Irregularitatis non est sufficienter promulgata; quia ipsi non constat, quod Jure expressa sit, ergo &c.

84 Si verò sit dubium facti, iterum distinguendum est inter dubium facti Homicidij, & inter dubium circa alia facta, quibus constat Irregularitatem de Jure annexam esse. Nam in dubio facti Homicidij: cum scilicet dubitatur, an tu patrueris homicidium tua actione, consilio, vel favore, te judicare debes Irregularem, & ut talis in foro externo habendus, & judicandus es, non quidem absolute, sed quoad effectum abstinendi à celebratione, quærendique dispensationem. Ita Palao l. cit. pro le allegans *Navar. Covar. Az. Sayr. Suar. Sal. Rebell. Valent. Sanch. Avil. Molin. Coninck.* Consentiant Laym. l. 1. tr. 1. c. 6. §. 4. n. 37. Dicast. D. 7. dub. 2. §. 3. Spered. Decif. 77. à n. 31. & Decif. 119. n. 48. Dian. p. 3. tr. 5. Ref. 72. Wiestner hic n. 42. la Croix tom. 8. l. 7. n. 451. Ratio est, quia textus c. ad audientiam, & c. significasti cit. expresse decidunt, in dubio facti Homicidij obligationem esse abstinendi à celebratione, & sic dubitantem tanquam Irregularem habendum: idque non tantum tanquam rem consilij, ut prima Sententia vult, sed tanquam ex obligatione, ut expenditio textus manifestum erit. Additur autem, Quoad effectum abstinendi à celebratione. Et patendi Dispensationem; quia in his tantum periculum animæ imminet, & de his relati textus loquuntur: nullo autem modo ita dubitans censendus est Irregularis quoad privationem Beneficiorum, aliasque pœnas Irregularibus impositas, ut bene cum alijs supra cit. advertit Abb. in c. significasti cit. n. 4.

85 Si verò dubium facti incidat in alijs materijs, extra causam Homicidij, major est controversia. Et rationem dubitandi faciunt 1. textus allegati, ubi dum Pontifex declarat, in dubio Homicidij facti reputandum quemlibet Irregularem, nititur hoc principio, quod in dubio tutior pars sit eligenda, atqui principium hoc procedit etiam in alijs materijs, ergo &c. 2. Pontifex non videtur novum Jus condere, sed quod æquitati conforme est, declarare; declarat autem, tutiorem partem esse eligendam, ergo in omnibus materijs eligenda est. 3. Lex pœnalis extendi debet ad casus similes, quando ratio decidendi æquè in omnibus procedit.

86 Sed dicendum, extra dubium Homicidij neminem esse Irregularem censendum. Ita Palao n. 9. pro se citans *Navar. Suar.*

Sal. Sanch. Coninck, Avil. Bonacin. Consentiant Laym. l. 1. tr. 1. c. 6. §. 4. n. 39. Dicast. D. 7. dub. 2. §. 3. Spered. Decif. 77. à n. 31. & decif. 119. n. 48. Schild. tr. 5. n. 67. Bardi discept. 6. c. 7. §. 2. la Croix tom. 8. Libr. 7. n. 450. Sumitur ex c. is, qui 18. de sent. excomm. in 6. ubi deciditur non contrahi Irregularitatem, nisi in casibus à Jure expressis, atqui in jure expressum non est, in dubio facti ultra casum Homicidij Irregularitatem incurri, ergo &c. *Conf.* nam in casu dubio nemo tenetur se sua libertate privare, nisi aliqua Lege cogatur ad hanc privationem sustinendam, atqui nulla adest Lex privans libertate suscipiendi Ordines dubium delinquentem, nisi in casu Homicidij, ergo &c.

Atque hinc Irregularis non est 1. qui celebrat in dubio de contracta Excommunicatione; quia tali celebratione Irregularitatem incurri non est jure expressum: in d. c. Apostolica 9. de cler. excomm. minis. Clericus ob celebrationem Irregularis solum efficitur, si ejus de illa contracta ignorantia crassa sit, & supina, minime obsecro argumentò, eum, qui post adhibitam debitam diligentiam de Censura contracta haret dubius, eamque inculpabiliter ignorat, celebratione non fieri Irregularem. Avil. p. 7. D. 2. dub. 5. concl. 2. Suar. D. 40. sect. 5. n. 13. §. 19. Sanch. l. 1. mor. c. 10. n. 48. Palao p. 3. cit. n. 10. §. ex hac doctrina. Wiestner hic n. 43. Irregularis, celebrans in dubio de facta mutilatione; quia c. cit. decisio exprimit solum homicidium, ad quod mutilatio quidem via, sed revera homicidium non est. Sanch. c. 10. cit. n. 49. Palao n. 10. §. secundo, Pirhing hic n. 60. fin. Wiestner ibid. n. 44. 3. celebrans in dubio, an aliquis sit occisus; quia textus cit. loquuntur tantum de eo casu, quo hominem interfectum esse constat, & dubium est, an ejus mors ex vulnere ab ipso dubitante, an ab alio inflata, vel alià ex causâ secuta sit. Dian. p. 11. tr. 6. ref. 24. pr. §. itaque, Mendo de jure Acad. l. 3. n. 321. Gibalin. de Irregul. c. 4. q. 1 à n. 17. Wiestner hic n. 45. 4. is, quid dubitat, an homicidium ex vulnere à se, vel alio inflato, aliàve causa secutum sit, solum tenetur abstinere à celebratione Missarum. Wiestner n. 45.

Neque obstant Argumenta n. 85. 88. proposita. Ad 1. etsi Principium illud commune sit omnibus alijs materijs, & propterea consilium prudentissimum sit tutiorem sequi partem; quia tamen ut cum Sanchez rectè advertit Palao n. 10. cit. in Irregularitate Homicidij efficacius procedit ob indecentiam specialem, quam secum affert Homicidium in Clerico, ea de causâ disposuit Pontifex, ut in dubio Homicidij censeatur quis Irregularis, quam dispositionem ad alias

illas materias non extendit. *Ad 2.* ibi Pontifex condit novum Jus, quia ex ratione, quod tuior pars sit eligenda, statuit, eum, qui dubius est de Homicidio, censendum esse Irregularem. *Ad 3.* verius est, Legem maximè poenalem ob similitudinem rationis extendendam non esse ad casum, sublata verborum forma non comprehensum.

90 Queritur 3. qui sint Effectus Irregularitatis? Imprimis noto, quod nulla Irregularitas privet actionibus, quæ & Laicis, & Clericis communes sunt, nempe recipere Sacramenta, præter Ordinem, audire Officia Divina, sepeliri in loco sacro, communicare cum fidelibus, baptizare absque solennitate. Palao *tr. 29. D. 6. p. 5. n. 2.* quia Irregularitas solum excludit à gremio, & Regula Clericorum & conf. ab actionibus, quæ Clericorum sunt propriæ: quo prænotato ad questionem propositam dico, tres præcipuè Irregularitatis effectus recenseri. 1. est privatio Ordinis suscipiendi licitè, 2. privatio Beneficiorum consequendorum. 3. privatio Beneficiorum ante Irregularitatem acquisitionum.

Dub. 1. quomodo Irregularitas privet Ordine suscipiendo? *3.* facit, ne licitè suscipi Ordo ab Irregulari possit. Dixi 1. ne licitè; nam valide potest, quia valor receptionis non pender à dispositione Ecclesiæ, & conf. ipsa eundem impedire non potest, modò adsint alia requisita. Circa Primam Tonsuram diversa est ratio; nam hæc ab institutione Ecclesiæ pender: unde Ecclesia illius susceptionem posset irritam reddere in Irregulari. Possit, inquam; de facto enim non constat, quod irrationem hanc apposuerit: imò sunt DD. qui etiam negant, quod susceptio Primæ Tonsuræ Irregularibus sit prohibita, eo nixi fundamento, quia Irregularitas est impedimentum Ordinis suscipiendi; prima autem Tonsura non est Ordo, sed tantum dispositio ad Ordines. Verum hæc sententia nullatenus est admittenda: & ratio est, quia Irregularitas tendit ad constituendum Irregularem extra Clericorum Statum, & Regulam, quod est effectus Tonsuræ oppositus, quæ tonsurarum ad Statum Clericorum adoptat. Palao *p. 5. cit. n. 2.* & ab eo relati. Neque obstat, quod Prima Tonsura proprie non sit Ordo; quia satis est, quod sub Ordine latè dicto comprehendatur juxta *c. cum contingat 11. de atat. & qualit.* Accedit, quia per Irregularitatem fit quis incapax Ordinis suscipiendi, igitur etiam primæ Tonsuræ; male enim quis se disponit ad aliud, quod habere non potest.

91 Dixi 2. ne suscipi Ordo *3.* nam quando Irregularitas supervenit Ordini iam suscepto, videndum est, an sit Irregularitas ex delicto, an ex defectu. si ex delicto, R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II,

puta ex homicidio, ex iniqua Ordinum susceptione, vel administratione &c. privat ordinatum quolibet exercitio Ordinis suscepti, & inhabilem reddit ad alium suscipiendum; quia præstat omnem effectum, quem præstare potest, ut colligitur ex *c. fin. de temp. ordin. & c. inquisitionis 21. de accus.* & cum communi norant Covar. in *Clem. si furiosus p. 1. §. 1. n. 3. Navar. Man. c. 27. n. 144. Suar. D. 40. sect. 2. n. 4. Avil. p. 7. D. 2. dub. 6. Palao p. 5. cit. n. 3. Wiestner hic n. 47.* Si verò ex defectu descendat Irregularitas, privat solum exercitio Ordinis suscepti, & potestate suscipiendi, ad quem per ejusmodi defectum inhabilis factus est: ut si duo digiti cum mediata palmæ abscissi fuerint, si Sacerdoti, Irregularis ille sit ad celebrandum; si Diacono, ad Sacerdotium suscipiendum: nequaquam tamen impedit aut Diaconum à ministerio Ordinis rite suscepti, neque Sacerdotem à reliquis muniis Sacerdotalibus, qualia sunt Matrimonio assistere, absolvere à peccatis, vel alia Sacramenta ministrare. Navar. *l. cit. n. 191. Suar. sect. 3. n. 25. Avil. dub. 6. cit. §. circa, Palao n. 3.* Neque refert, an talis defectus culpabiliter sit contractus, neque; quomodocunque enim supervenerit ordinato, solum impedit usum illius Ordinis, quem defectuosus præstare nequit, prout dictum est *Lib. 1. Tit. 20. n. 14.* Quare talis defectus inducet Irregularitatem solummodo partialem.

Dub. 2. quomodo Irregularitas privet Beneficiorum consecutione? Certum est, quod Irregularis non possit licitè accipere Beneficium *c. fin. de Cler. pugn. in duell. & Trid. sess. 14. c. 7. de Reform.* saltem si Irregularitas sit absoluta, & totalis; nam hæc Clericum à Statu, & Ordine Clericali omnino deiecit: conf. deiecit etiam ab iis, quæ Clericalem Ordinem requirunt, & quæ illius sunt propria. Aliud est, si Irregularitas sit partialis duntaxat, & ordinato supervenerit non ex delicto, sed ex defectu, si- cut est Irregularitas, quæ refertur *c. Presbyterum 2. de Cler. agrot.* nam huic validè, & licitè potest conferri Beneficium, saltem si tale illud sit, ut non requirat usum repugnantem defectui. Valent. *tom. 4. D. 7. q. 19. p. 2. v. & dicendum. Sayr. l. 6. Thesaur. c. 2. n. 13. Garc. de Benef. p. 7. c. 12. n. 19. Bonac. D. 7. de Irregul. p. 4. n. 3. Palao *tr. 29. D. 6. p. 5. n. 5.**

Difficultas est, an valida sit collatio Beneficii, quæ facta est Irregulari absolute, vel tali, qui functiones Beneficii exercere licitè non potest. Negat communis Sententia ex ratione, quia Irregularis exclusus est ab Ordine, & ejus exercitio, ergo exclusus est etiam à Beneficio, quod Ordinem necessariò requirit; etenim inhabilis ad unum inhabilis cenferi debet ad omnia illa, qua

Q1

qua

quæ ex eo unò consequuntur arg. c. *translato* 3. de *Constit.* junct. *Gloss. in can. sudeat* 99. *V. ut tale Beneficium dist. 50. Conf. ex c. cum bone* 8. de *at. & qualit. c. postulastis* 7. & c. *fin. de Cler. excomm. ministr. c. fin. de Cler. pugn. in duell.*

94 Verùm his non obstantibus, adhuc probabilis est Sententia, quæ negat hujusmodi collationem esse irritam. Ita Sylv. *V. Excommunicatio* 4. n. 4. *Felin. in c. inquisitionis* 21. n. 6. *§ 8. de Accus. Suar. D. 40. sect. 2. à n. 30. Coninck D. 18. dub. 1. n. 4. Laym. l. 1. tr. 5. p. 3. c. 1. n. 2. § 3. Casp. Hurtad. de Irreg. diff. 5. à n. 20. Palao l. cit. n. 6. § seqq. arg. c. si soli 6. de concess. *Præb. in 6.* ubi dicitur, prohibitionem Pontificis non irritare collationem, nisi ei adjungatur Decretum irritans, quòd Decretum cum non reperitur respectu collationis Beneficii Irregulari factæ, plus non sequitur, quàm quòd talis collatio, & receptio Beneficii sit illicita, & per sententiam irritanda, non verò quòd sit irrita ipso Jure. *Conf.* quia Irregularitati non sunt tribuendi plures effectus, nec plures pœnæ, quàm sint Jure expressæ, atqui in Jure nullus est textus, exprimens, collationem Beneficii Irregulari factam esse irritam, sed ad summum illicitam.*

95 Neque aliud probat Argumentum contrarium; neque enim ex eo, quòd Irregularis exclusus sit ab Ordine suscipiendo, & illius exercitio, sequitur susceptionem Beneficii esse invalidam: patet in eo, qui incurrit Excommunicationem minorem, & propterea non potest licite eligi, quamvis electio ejus sit valida. Accedit, quia Irregularis potest procurare dispensationem & interim Beneficio per alium interservire, ejusque muneris satisfacere. Non plus probant textus in *Conf. allati*, nam c. *cum bone* non loquitur de Irregulari, sed de suspensis, & in Suspensione per triennium perseverantibus, neque hos reddit inhabiles ad Beneficia, sed decernit spoliandos esse Beneficiis antè possessis, & eo tempore acquisitis. c. *postulastis*, iterum non de Irregulari, sed de Excommunicato loquitur. c. *fin. eod. de legato* Excommunicatione minori, c. *fin. de cler. pugn. in duell.* dicitur cum Clerico, qui homicidium commisit, posse misericorditer dispensari, ut Beneficium obtineat, non quia invalida esset Beneficii collatio, sed quia illicita.

96 Dub. 3. an Irregularitas Jure ipso privet Beneficiis ante Irregularitatem obtentis? *Rationem dubitandi facit* 1. *Trid. quod sess. 14. c. 7. de reform.* loquens specialiter de Irregularitate Homicidii voluntarii inquit: *Qui sua voluntate Homicidium perpetraverit - - omni Ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat.* sed caret Ordine ipso Jure, & abs-

que Sententia condemnatoria, ergo etiam carere debet Beneficio, & Officio. 2. *can. si quis Episcopus* 8. *caus. 1. q. 1.* ubi Simoniacus, c. *cum secundum* 19. de *Heret. in 6.* ubi Hæreticus, & c. *pro humani* 1. de *Homic. in 6.* ubi Assassinus ipso Jure videtur privati Beneficio suo. 3. quia Irregularis incapax plerumque est exercendi officium, ratione cujus Beneficium conceditur, ergo ipso Jure videtur illud amittere, cum satisfacere ejus obligationi non possit.

Sed standum negativâ sententiâ quam cum communi defendunt. *Navar. Man. c. 27. n. 249. dict. 5. Henriq. l. 14. c. 2. n. 6. Valent. tom. 4. D. 7. q. 19. p. 2. §. quinto. Suar. D. 40. sect. 2. n. 15. & D. 44. sect. 4. n. 2. Bonac. D. 7. p. 4. n. 8. Coninck D. 18. dub. 1. n. 5. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 1. n. 1. coroll. 3. Hurt. Diff. 5. n. 20. Palao tr. 29. D. 6. p. 5. n. 9. Wiestner hic n. 48. la Croix tom. 8. l. 7. n. 439. Colligitur ex c. Clericus 5. ne Cler. vel Monach. c. fraternitati 6. & c. seq. §. *questivus de Cler. excomm. ministr. c. ex literis* 10. de *Excess. Prælat.* in quibus textibus ad Beneficiorum privationem requiritur Officium Judicis. *Conf.* quia nemo ipso facto ante sententiam privatur bonis suis, vel juribus actu possessis, nisi id clarè exprimat Leges, nullus autem extat textus hanc pœnam ipso Jure inducens, ergo &c.*

Addo tamen, etsi Beneficiatus, in Irregularitatem incidens ob delictum, retinere possit Beneficium, usque dum per sententiam eo privetur, ipsum tamen debere procurare Dispensationem, & interim Beneficii muneri per alium satisfacere in his actionibus, quæ rationem Irregularitatis illi sunt prohibita. Quodsi autem Dispensationem impetrare aut nolit, aut non possit, retinere illud non poterit; quia sic Ecclesia in perpetuum spoliaretur servitio suo. Poterit tamen illud resignare, etiam in favorem, ac si nullam Irregularitatem incurrisset, etiam pendente lite, & accusatione facta de Irregularitate; quia usquequo accedat sententia, & condemnnetur, retinet Jus in Beneficio. *Sayr. l. 6. c. 2. n. 14. Suar. D. 40. sect. 2. n. 19. Palao p. 5. cit. n. 15. la Croix n. 439. cit.* Et hoc verum est etiam casu, quo durante accusatione Irregularitatis Beneficium ipsius impetravit alius sub conditione, si privetur Irregularis; quia ita renuntians usus est suo Jure. *Molin. tr. 3. de J. & J. D. 78. n. 2.*

Argumenta in contrarium n. 96. al. 99 lata non sunt efficacia. *Ad* 1. Clericus, ob homicidium voluntarium Irregularis factus, tantum privandus venit Beneficio suo, sicut etiam in aliis; nam in his *Trid.* nihil innovavit: neque sequitur, quòd si Irregularis ipso Jure privetur Ordine suscepto, ipso Jure, & abs-

ante sententiam etiam carere debeat, & privari Beneficio, & Officio; nam prius clarè decifum est in Jure, non autem posterius: quare Concilii verba intelligenda sunt juxta ipsarum rerum naturam, & dispositionem Juris antecedentem, ut evitetur Juris correctio. *Ad 2.* similiter etiam de Simonia, Heresi &c. dicendum, quod ob hæc, & similia delicta Irregularis factus solum privandus veniat. *Ad 3. N. Conf.* quia talis Beneficiatus, usque dum Dispensationem impetret, Beneficio satisfacere per alium potest.

¹⁰⁰ Dub. 4. an, & quomodo Irregularis privetur Pensionibus, fructibus Beneficii, Jurisdictione pertinente ad forum contentiosum? *Ad 1.* in Jure Pensionum privatio Irregulari indicta non est, sed decernenda relinquitur arbitrio Judicis, spectata delicti qualitate, ut decifum à S. Congr. Card. referunt Ricc. Decif. 524. Barbof. ad sess. 14. Trid. c. 7. de reform. Suar. D. 44. sect. 4. n. 34. Bonac. D. 7. p. 4. n. 11. Palao p. 5. cit. n. 12.

¹⁰¹ *Ad 2.* Si ejusmodi Irregularis muneribus Beneficii sui per se, vel per alium exercuit, non privatur Beneficii fructibus, nec venit privandus per sententiam; quia titulum Beneficii retinet, & jus habet percipiendi illius fructus, postea muneris exercitio. Suar. D. 40. sect. 2. n. 20. Coninck D. 18. dub. 1. n. 5. Filiuc. tr. 19. n. 69. Bonac. p. 4. cit. n. 10. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 1. n. 1. coroll. 3. Palao p. 5. cit. n. 13.

¹⁰² *Ad 3.* dico, Jurisdictionem fori externi, & alias functiones, quæ Irregulari specialiter non prohibentur, ab eodem exerceri posse Palao n. 14. & ab hoc cit. Ratio est, quia Irregularitas non dejicit à Beneficio, & Officio. ergo nec ab illius usu, Poterit igitur ejusmodi Irregularis excommunicare, eligere, conferre Beneficia, sicut poterat, antequam in Irregularitatem incideret. Item Parochus Irregularis licitè poterit assistere matrimonio, & assistendi licentiam dare, imò licitè poterit dare licentiam administrandi Sacramenta. Neque obest, quod per Irregularitatem sit dejectus à Statu Clericali, cui Jurisdictio Ecclesiastica alligatur; nam Clericatus tantum requiritur tanquam conditio, ut subiectum sit capax Jurisdictionis, illa tamen concessa, ejus usus non est actus Ordinis, ac proinde per Irregularitatem non prohibetur.

¹⁰³ Queritur 4. quæ causa excuset ab Irregularitate? *Certum est*, Irregularitatem ex delicto non incurri per actum, qui non est peccatum mortale: cons. ab Irregularitate excusatur omnis ille, qui excusatur à peccato mortali; quia, ut n. 76. dictum est, est pœna gravissima. igitur peccatum grave ad sui incurfionem requi-

rit, ut sit proportio inter pœnam, & culpam.

Dub. 1. an excusetur ab Irregularitate, qui ignoravit, quod delictum, quod commisit, Lege Ecclesiastica specialiter sit prohibitum? *Ratio dubitandi est*, quia Irregularitas non tam in pœnam delicti, quam ob decentiam Status Ecclesiastici indicitur, cui decentia obstat delictum, etsi ignoretur speciali Lege Ecclesiastica illud esse prohibitum.

Sed dicendum, probabiliter excu-¹⁰⁵ faci. Ita Coninck D. 18. de Irreg. dub. 4. concl. 1. Palao tr. 29. D. 6. p. 6. n. 1. & alii. *Probabiliter potest* 1. ex c. fin. de Cons. in 6. ubi deciditur, Constitutionibus Ordinariorum, quoad pœnas in his sancitas, non ligari illos, qui has ignorant; quia æquum non est æquali pœna punire transgressorem Legis ex ignorantia, quæ puniatur transgressor ejus malitiosus, cum ignorantia à transgressione culpabili Legis excuset: quæ decifio à fortiori procedit in Constitutionibus Pontificiis, 2. ex cap. proposuisti 2. dist. 82. ubi Clerici luxuriosi, ignorantes, sibi delictum istud per Legem Ecclesiasticam sub pœna Depositionis prohibitum esse, venia digni, pronuntiantur, & afficiuntur pœna mitiori arbitrio Judicis. ergo ignorantia Legis Ecclesiasticæ excusat à transgressione, & à pœna ei annexa, 3. ex ratione; quia pœnalis Irregularitas plerumque ab Ecclesia indicitur in pœnam inobedientiæ, & contumaciæ adversus Ecclesiam, siquidem superadditur violationi Censurarum, quæ inobedientiam, & contumaciam requirunt, atqui inobedientia, & contumacia stare non potest cum ignorantia Legis Ecclesiasticæ, ergo &c.

Ad Rationem dubitandi dico, Irregularitatem non inductam solum ob decentiam Status Ecclesiastici, sed simul etiam in pœnam obedientiæ Ecclesiasticæ violatæ, quæ cum, postea Legis ignorantia, cesset, necesse est, ut eo casu cesset etiam Irregularitas.

Dub. 2. an incurrat Irregularitatem,¹⁰⁷ qui quidem sciat, delictum suum esse speciali Lege Ecclesiastica prohibitum, probabiliter tamen ignorat Irregularitatem eidem annexam? *Communis sententia cum Carden. Crif. diff. 75. n. 37. Wex Ariad. p. 5. tr. 2. contr. 5. la Croix tom. 8. l. 7. n. 482. Wiestn. hic n. 46. & aliis affirmat* incurrere. *Moventur* 1. quia ignorantia pœnæ non videtur excusare ab illius incurfione; aliàs pluri-
mi delinquentes à pœnis per Legem statutis excusarentur. 2. si esset aliqua ratio, quare non incurrere, esset ista, quia etiam Excommunicatio, & aliæ Censuræ Ecclesiasticæ probabiliter non incuruntur, nisi delinquens sciat, illas esse delicto suo annexas. atqui inter Irregularitatem, & Censuras non est paritas; nam Censuræ sunt

pænæ Medicinales, quæ; ut incurrantur, cognitionem requirunt. 3. Si ad incurrendam Irregularitatem necessarium foret cognoscere eam pænâ delicto annexâ, Homicida ignorans hanc pænâ Irregularitatem non incurreret, sed liberè posset ad Ordines promoveri. hoc autem est falsum; nam etiam Judex, justè reum condemnans ad mortem, etsi nesciat factò suo annexam esse Irregularitatem, Irregularis efficitur, ergo multo magis, qui iniquè occidit alterum.

103 Hæc sententia ut communis, & in praxi recepta tenenda omnino est, ut bene notat Palao p. 6. cit. n. 3. contraria tamen, quæ vult, eo casu Irregularitatem non incurri, adhuc probabilis est, ut cum eodem Palao docent Sanch. l. 9. de matr. D. 32. n. 21. Suar. D. 4. de Censur. sect. 9. n. 22. Coninck D. 18. dub. 4. n. 31. Bonac. D. 1. de Censur. q. 2. p. 1. n. 13. Dian. p. 3. tr. 5. ref. 67. Dicast. D. 7. n. 91. la Croix tom. 8. l. 7. n. 482. Ratio est, quia etsi consensus delinquentis in pœnam non requiratur ad sustinendam illam, requiritur tamen illius consensus in culpam, prout est causa talis pœnæ, quod fieri nequit absque noticia pœnæ, quando pœna est extraordinaria. Talis autem est Irregularitas delicto annexa, quia obligat delinquentem, ut eam in se exequatur, ergo ceteri non debet incurri ab ignorante, Legem sub tali pœna esse latam.

109 Argumenta n. 107. in contrarium allata videntur posse dissolvi. Ad 1. non est inconveniens, quod multi ab hac pœna in foro conscientie excusentur, sicut excusantur, à Censuris, cum in eodem foro adversus Legem Ecclesiasticam completè non delinquant, ignorando pænâ extraordinariam, sub qua Lex lata est. Ad 2. Ictet Censuræ, & Irregularitas in hoc differant, quod Censuræ sint pœnæ Medicinales, Irregularitas autem, quæ ex delicto oritur, rationem pœnæ vindicativæ habeat, tamen in hoc paritas adhuc manet, quod tam illæ, quam ista sint pœnæ extraordinariæ: est autem instar Regulæ, quod committens aliquid delictum subiaceat quidem pœnis tali delicto proportionatis, non autem aliis extraordinariis, quæ imponuntur ad vitandum frequentem delicti usum, vel ob aliam causam, nisi delinquens sciverit, delictum sub ea pœna prohibitum esse. Ad 3. negatur paritas: nam Judici Irregularitas non in pœnam, sed ob decentiam posita est; at Homicidæ tum ob decentiam, tum in pænâ delicti indicitur Irregularitas: quæ cum graviore pœna, & difficiliore dispensationis sit, mirum non est, quod cognitio Legis eam indicentis expostuletur.

Quæritur 5. quomodo Irregularitas tolli possit? Et 1. quidem dubitatur, an aliqua Irregularitas tollatur per Baptismum? 2. si rectè res consideretur, nulla Irregularitas Baptismo tollitur; quia nulla est, quæ Baptismum præcedat, cum Ecclesia nullam Jurisdictionem habeat in eos, qui sunt extra Ecclesiam. Sunt tamen aliqui defectus, qui post Baptismum remanent in Baptizato, & ratione quorum Baptizatus constituitur Irregularis, uti est, 1. si ante Baptismum bigamus fuerit, 2. si claudus, cæcus, vel aliam corporis deformitatem habeat. 3. si sit illegitimus. 4. si infamis infamâ Juris, quæ est ex sententia condemnatoria in Judicio; nam infamia facti etiam ex Homicidio per Baptismum aboletur: & eatenus aliquo modo Baptismus dici potest tollere Irregularitatem; quia hominem quasi in alium virum mutat, Palao tr. 29. D. 6. p. 7. n. 1. & apud hunc Henrig. Sayr. Laym.

Dub. 2. an, & quam Irregularitatem relaxet Professio Religiosa, aut emissio Votorum in aliqua Religione approbata? 2. tollit Irregularitatem, quæ oritur ex defectu natalium, in ordine ad suscipiendos Ordines. Navar. Man. c. 27. n. 101. Sayr. l. 7. c. 13. n. 9. Sanch. l. 7. de Matr. D. 86. n. 2. Suar. D. 4. sect. 1. n. 3. Coninck D. 18. dub. 14. con. l. 2. Bonac. D. 7. q. 5. p. 2. n. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. ult. circa fin. Palao p. 7. cit. n. 2. & habetur c. filii 1. de fil. Presbyter. quæ tamen Irregularitas perseverat in ita Professo quoad dignitates, & Prælaturas c. fin. tit. cit. nisi Religio, quam proficitur, hoc privilegium habeat, sicut habent; Palao teste, omnes ferè Religiones, ut earum Religiosi, etiam si natalium defectu laborent, in Prælatos possint eligi.

Reliquæ Irregularitates, si Justè commune spectentur, per Professionem Religiosam non tolluntur; quia nullum est fundamentum hujus relaxationis. At si privilegia Religioni concessa spectentur, etsi illas Professio Religiosa non relaxat, potestatem tamen concedunt eas relaxandi: & ita in Societate JESU Præposito Generali pro foro conscientie conceditur facultas relaxandi quamlibet Irregularitatem, etiam Bigamiæ, & Homicidii, ut constat ex Compend. privil. Societ. V. Dispensatio à §. 1. usque ad 6. & notat Palao l. cit. n. 2. Wiestn. hic n. 50. Quin imò, ut idem Palao notat, omnibus Religionibus Mendicantibus concessum est privilegium relaxandi Irregularitatem Homicidii etiam voluntarii, dummodo notoria non sit, ex privilegio Martini V.

Dub. 3. quis relaxare Irregularitatem possit dispensando? Certum est, posse

posse illam relaxari à Summo Pont. cum enim illa ortum ab ipso habeat, necesse est, ut etiam per eundem tolli possit: in aliquibus tamen difficilius dispensat, ut in Irregularitate Bigamiæ; quia ab Apostolica traditione descendit: & in illa, quæ oritur ex Homicidio voluntario; quia gravem continet indecentiam.

114 *Difficultas est, utrum dispensare in Irregularitate etiam possit Episcopus? Ratio dubitandi est, quia Episcopus potest absolvere ab Excommunicatione, si eam sibi Pontifex non reservavit c. nuper 29. de Sent. Excomm. ergo potest etiam relaxare Irregularitatem. Sed hoc argumentum nihil probat; imprimis enim retorquetur argumentum: sequeretur enim, quod etiam Parochus possit relaxare Irregularitatem, sicut absolvere potest ab Excommunicatione non reservata, 2. Excommunicatio est pœna medicinalis, quæ cum ex natura sua tolli exigat, quando delinquens correctus est, ab ea absolvens facit id, quod à Jure præcipitur, at Irregularitas est impedimentum de se perpetuum, igitur illud auferens, nisi specialem ad hoc potestatem habeat, vulnerat Jus volens illam durare perpetuò. 3. absolutio ab Excommunicatione est maximè necessaria salutis spirituali fidelium, cum impediatur Sacramentorum receptionem, privet Ecclesiæ suffragiis &c. at per Irregularitatem solum impeditur susceptio Ordinis, vel suscepti usus, qui minis necessarius est ad salutem propriam Irregularitate affecti.*

115 *Quare dicendum, Episcopum tum solum posse dispensare in Irregularitate, quando hoc ipsi concessum est; aliàs, quoties dispensatio circa Irregularitatem eidem concessa non est. cenlebitur Pontifici reservata. Suar. D. 41. sect. 2. n. 3. Palao tr. 19. D. 6. p. 7. n. 4. cum communi. Conceditur autem ei per Trid. sess. 24. c. 6. de reform. potestas in illa dispensandi, quando provenit ex delicto occulto, & ad forum contentiosum nondum deducto, exceptâ illâ, quæ oritur ex Homicidio voluntario.*

116 *Dub. 4. quæ conditiones requirantur, ut Episcopus dispensare in Irregularitate possit? R. 1. requiritur, ut Irregularitas proveniat ex delicto occulto, & nondum deducto ad forum contentiosum, ut patet ex c. 6. cit. Occultum tunc dicitur delictum esse, quando, etsi pertinet probari possit, ignoratur tamen à majori parte populi, seu communitatis, in qua ad minus decem resident, ubi delictum commissum est; ideoque occultum notorio opponitur. Quodsi Delictum in uno loco est publicum, in alio nec scitur, nec timetur probabiliter sciendum, putant aliqui cum Sanch. l. 2. mor. c. 11, n.*

21, posse Episcopum talis loci vi *Decreti Conc. cit.* in ea dispensare. Sed Palao p. 7. cit. n. 10. existimat contrarium; quia hoc modo nulla ferè inveniretur Irregularitas, in qua Episcopus dispensare non possit, quia nulla esset, quæ alicubi ignota non est. *Ad forum contentiosum deductum censetur delictum, quando delatum est Judici, & insuper delatio parti intimata. Unde si delatum quidem sit Judici, non tamen intimatum parti, dici nequit deductum ad forum contentiosum. Imò quia juxta communem sententiam Judicium primum incipit à contestatione huius, poterit Episcopus, usque dum lis contestetur, in Irregularitate dispensare. Idem potest, si reus, postquam delictum ad forum contentiosum deductum est, ex defectu plenæ probationis, aut falsis probationibus absolutus fuit ab instantia, & observatione Judicii, & multò magis si per sententiam definitivam; quia tunc delictum illud se habet, ac si ad forum contentiosum deductum non fuisset, Palao l. cit. n. 11. § 12.*

2. *Requiritur, ut is, quocum in Irregularitate dispensat Episcopus, sit ejus subditus, prout habetur in Trid. c. 6. cit. ibi, Quoscumque sibi subditos. Veniunt autem hic nomine Subditorum, qui in Diœcesi talis Episcopi domicilium habent, vel per majorem anni partem in ea commorantur: non verò peregrini, scholastici, & mercatores, qui non commorantur in Diœcesi per majorem anni partem; nam hi, etsi possint à peccatis absolvi, non tamen in Irregularitatibus, & Votis dispensari, Suar. D. 41. de Censur. sect. 2. n. 10. § 12. Sanch. l. 2. mor. c. 11. n. 9. Palao p. 7. cit. n. 8. Vagitantem, qui nullibi habent certam sedem, absolvi, & dispensari possunt ab Episcopo loci, in quo reperiuntur; quia alicui debent subijci Sanch. l. cit. n. 8. Palao l. cit. fin.*

3. *Requiritur, ut dispense Episcopus in sua Diœcesi juxta Trid. l. cit. ibi: in Diœcesi sua: quorum verborum, ut Sanch. l. cit. à n. 16. & Palao n. 9. notant, legitimus sensus non est, ut per ea limiteretur ullo modo Jurisdictio Episcopi, quasi non posset subditis relaxare Irregularitatem, existens extra Diœcesin suam; cum enim relaxatio hæc sit actus Jurisdictionis voluntariæ, subditis impertiri ab Episcopo potest, etiam existente extra Diœcesin suam: sed potius per ea verba extenditur Jurisdictio; præstant enim hunc sensum: Potest Episcopus quoscumque sibi subditos, vel qui proprie, & per se subditi sunt, eo quod in Diœcesi illius domicilium habeant, vel qui et subduntur ratione existentie in sua Diœcesi, tametsi domicilium non obtinuerint, absolvere à quibuscumque casibus &c. Ex quo sequitur, Episcopum absolvere, & dispensare*

fare cum subdito posse, etiam si tam iste, quam ipse extra Diocesim existant. Sanch. l. cit. n. 17. Palao n. 9. cit.

119 4. Requiritur vi verborum Trid. l. cit. ibi in foro conscientie videtur, ut detur Dispensatio, & pro fit foro conscientie tantum. Sed ut bene advertit Sanch. l. cit. n. 12. & Palao n. 14. verba illa non sunt appolita, cum de Dispensationibus sermo est, sed cum agitur de absoluteione à casibus reservatis, igitur cum hæc potestas concedatur absolute, non solum pro foro conscientie, sed etiam pro foro externo professe debet.

20 Dub. 5. quoniam hic veniant nomine Episcopi? hoc nomine hic veniunt principaliter illi Episcopi, qui ordinariam in subditos Jurisdictionem habent. Et cons. eo nomine intelligendus non venit 1. Archiepiscopus respectu subditorum Suffraganei sui; quia non est illorum Superior absolute, nisi in causis ad ipsum per Appellationem devolutis c. cum non 1. de Offic. Legat. c. duo 9. & c. pastoralis 11. de Offic. Ordin. 2. Vicarius Generalis, nisi specialiter facultas hæc ipsi concessa sit; nam ex vi Vicariatus eam non habet, ut multis allegatis docet Sanch. l. 2. de Matr. D. 40. n. 12. & l. 4. mor. c. 38. n. 18. & ratio est, quia Dispensatio reputatur quasi restitutio in integrum, quæ in generali mandato non continetur l. illud 25. fin. ff. de minor. 3. Prælati Regulares respectu Religiosorum sibi subditorum; quia non habent Diocesim, quod videtur necessarium requisitum, ut gaudeant privilegio Trid. ibi in Diocesi sua. Extendit tamen hæc potestatem pro foro conscientie S. Pius V. Motu proprio ad Prælatos etiam locales Religionum exemptarum erga Religiosos sibi subiectos.

Veniunt tamen hic nomine Episcopi 1. Capitulum Sede vacante; quia succedit in ijs, quæ competunt Episcopo jure ordinario speciali, licet non succedat in illis, quæ eidem competunt jure speciali delegato, atqui hæc potestas dispensandi in Irregularitatibus per Trid. Episcopis competit jure ordinario, ergo &c. 2. Abbates, & alij Prælati habentes propriam Diocesim, & in ea Jurisdictionem quasi Episcopalem independentem ab Episcopo exercentes; nam hæc potestas est beneficium Principis Juri communi insertum, ergo lata est interpretationis; cons. extendi debet etiam ad hos Prælatos. Accedit, quia hi Prælati ab Episcopis solum differunt in consecratione, atqui ad hæc potestatem exercendam non opus est consecratione; nam etiam non consecrati Episcopi hæc potestatem habent. 3. competit hæc facultas ijs, quibus Episcopi potestatem hæc delegaverint; nam quia est Jurisdictionis voluntarie, si-

cut absoluteio, ita & dispensatio hæc delegari alteri ab Episcopo potest.

Dub. 6. Quoniam alia advertenda sunt circa relaxationem Irregularitatis?

1. si plures sint Irregularitates, de quibus impetranda sit dispensatio, necessarium est mentionem facere illarum, quæ sunt ob diversa delicta contractæ; quia auferri potest una sine alia. Navar. Man. c. 27. n. 32. Sanch. l. 8. de Matr. D. 24. n. 7. Avil. p. 7. de Irregul. D. 10. n. 8. Palao tr. 29. D. 6. p. 7. n. 16. At si contractæ sint ob delictum ejusdem generis sæpius iteratum, v. g. quia sæpius celebrasti in Excommunicatione, plures occidisti &c. non est opus exprimere vices in particulari, in quibus Irregularitas contracta est; necessarium tamen est saltem in genere eas exprimere, ut pro omnibus dispensatio concedatur. Suar. D. 44. sect. 3. n. 28. Coninck D. 18. dub. 14. fin. Palao l. cit. la Croix tom. 8. l. 7. n. 463.

2. Quando in privilegio, vel potestate dispensandi in Irregularitatibus, data Religionibus, vel Episcopis, sit aliqua Exceptio, ea strictè est interpretanda. Et hinc si alicui concedatur potestas dispensandi, præterquam in Bigamia, intelligendum hoc est de Bigamia vera non similitudinaria; si excipiatur Homicidium voluntarium, intelligendum de injusto, & directè volito, non de eo, quod commissum est ad sui defensionem, excedendo moderamen inculpate tutelæ, aut quod ex subita ira commissum est. Coninck dub. 14. cit. concl. 5. Laym. l. 1. tr. 5. c. 5. n. 9. fin. Palao n. 17. la Croix n. 472.

3. si Episcopus vel Prælati conscientius Irregularitatis, in qua dispensare potest, admittat Irregularem ad Ordines, vel Beneficium, censendus est cum illo dispensasse; quia non debet præsumi voluisse peccare, ut ex communiore sententia docet Sylv. V. dispensatio q. 15. & V. Irregularitas q. 28. Henriq. l. 14. c. 17. n. 4. Suar. D. 41. sect. 3. n. 4. Bonac. D. 7. q. 5. p. 1. fin. Palao n. 18. Verùm hæc dispensatio tantum valebit pro foro conscientie; nam in foro externo nullatenus admittitur hæc tacita dispensatio à Prælato inferiore Pontifice; quia in Jure communi inferior Pontifice dispensationem concedere nequit non præmissa cognitione causæ. Palao l. cit.

4. Dispensatus ad Ordines etiam à Pontifice non hoc ipso censetur dispensatus ad Beneficia Curata, Dignitates, & Prælaturas. Palao n. 19. & ab hoc cit. Quoad Beneficia simplicia distinguendum est; nam si dispensatus sit ad maiores Ordines, hoc ipso etiam censetur dispensatus ad Beneficia simplicia; quia nullum decet Sacris initiari, qui Beneficium non habet, ex Trid. sess. 21. c. 2. de reform. nam

nam esto, aliquando aliquis iniatur titulo patrimonij vel pensionis, id quasi ex dispensatione sit ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesiæ. *Contra* si dispensatus sit tantum ad Ordines minores; nam hic non hoc ipso reputabitur dispensatus ad Beneficium simplex, utpote qui adhuc redire ad vota Sæcularia potest. Sanch. l. 2. de Matr. D. 1. n. 27.

126 §. Dispensatus ad Ordines, si Minores nondum habet, censi debet dispensatus ad istos solos: si verò Minoribus susceptis, dispensatio hæc superveniat, intelligi debet facta pro Majoribus. Sanch. D. 1. cit. n. 26. Palao n. 20. *Ratio primi* est, quia Dispensatio strictè interpretanda est, & sufficienter effectum suum sortitur

dispensatione pro minoribus Ordinibus concessa. *Ratio secundi*, quia aliàs frustranea, & inutilis esset dispensatio.

6. Si Episcopus, sciens aliquem esse Irregularem, ipsi tamen concedat Litteras Dimissorias ad Ordines, eo ipso concedere censetur facultatem, ut ab ordinante dispensetur in Irregularitate, vel alio impedimento, quod susceptionem Ordinum impedit; ne concessio Dimissoriarum sit sine effectu. *Secus est*, si ignarus fuit Irregularitatis, vel impedimenti; censetur enim tunc concessio dimissoriarum facta ob vel subreptivè, & esto, valida sit, cum ipsa tamen Dispensatio in Irregularitate non connectitur necessario. Sanch. n. 25. Palao n. 21.

S. III.

De alijs Pœnis Ecclesiæ Spiritualibus.

S U M M A R I U M.

128. Privatio Beneficii induci potest dupliciter, scilicet ipso Jure, & per Sententiam condemnatoriam.

129. Effectus privationis ipso Jure inductæ.

130. Effectus inductæ per sententiam condemnatoriam.

131. Quando pœne huic sit locus?

132. Deposito alia est simplex, alia solennis.

133. Differentia simplicis à privatione Beneficii.

134. Et à Suspensione.

135. An depositus retineat privilegia Canonis, & fori?

136. Ob quæ crimina à Jure imposita sit pœna Depositionis perpetuæ.

137. An Episcopus dispensando tollere eandem possit?

138. Definitio Degradationis, & divisio in Verbalem & Realem.

139. &c. Differentia unius ab altera?

142. A quo fieri Degradatio Verbalis debeat?

143. Ob quæ crimina?

144. In quorum presentia?

145. An presentes habeant votum decisivum?

146. In quo numero consentire isti in Degradationem debeant?

147. &c. A quo, & quomodo fieri debeat Degradatio Actualis?

151. &c. Quando Judex Ecclesiasticus degradatum valeat tradere Curie Sæculari?

159. &c. An Judex Sæcularis adversus Clericum Degradatum novum Processum formare valeat?

162. &c. An Clericus realiter degradatus à Sæculari Judice torqueri possit?

118 **P**ost Irregularitatem inter Pœnas Ecclesiæ Spirituales Primo loco occurrit inhabilitas ad Dignitates, Beneficia, & Officia Ecclesiastica obtinenda c. quicumque 2. §. Heretici, & c. statutum 15. de Heret. in 6. uti & privatio legitime obtentorum. c. citi, & alibi passim. Potest privatio hæc induci duobus modis scilicet ipso Jure, & per sententiam condemnatoriam Judicis, ipso Jure incurritur tunc, quando annexa est perpetratiōi criminis, ita, ut alia sententia condemnatoria non requiratur: & tale crimen est cades Rectoris, vel Beneficiari Ecclesiæ, in qua Beneficium obtinetur c. in quibusdam 12. b. tit. hostilis persecutio, aut captivatio. alicujus S. R. E. Cardinalis, vel ad eam cooperatio c. felix 5. eod. in 6. percussio, persecutio Episcopi &c. Clem. 1. eod. violenta detentio R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II,

personæ Ecclesiasticæ ad effectum extorquendæ ab ea renuntiationis Beneficii, vel impediendæ comparitionis apud Sedem Apostolicam Clem. 2. eod. & permulta alia, de quibus proprio loco dictum est, & videri possunt apud Azor p. 2. l. 7. c. 17. q. 1. Corraf. p. 1. de Benef. c. 8. Vallens. l. 2. de Benef. tit. 23. à n. 10. & tit. 24 à n. 1. Wiestner hic n. 65. Per sententiam condemnatoriam incurritur tunc: quando, ut incurrat, opus est sententiâ non tantum declaratoriâ criminis, sed etiam injungens pœnam ademptionis Beneficii. Innoc. in c. qualiter 18. de Accusat.

Dub. 1. quis sit effectus Privationis ipso Jure inductæ? R. quatuor maximè effectus habet. 1. ipso facto criminis perpetrati amittitur titulus, seu proprietas Beneficii, ita ut hoc ab eo tempore vacare incipiat,

R

piat,

piat, & ante omnem sententiam Judicis impetrari ab alio possit *arg. c. licet 28. de Preb. in 6.* 2. ita privatus non facit suos, sed restituere tenetur fructus, à die commissi criminis ex Beneficio provenientes *Extrav. 2. int. comm. de Simon.* 3. Beneficium illud permutare, & in favorem alterius resignare non potest. *Rebuff. de pacif. possess. à n. 261.* 4. si moriatur, impetrari Beneficium illius ab alio potest, non tanquam vacans per mortem, sed tanquam vacans ex delicto; quia titulus, & proprietates Beneficii jam ante obitum fuerunt amissa. *Azor p. 2. l. 7. c. 17. q. 2. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 57. à n. 253. Wiestner hic n. 66. Videantur dicta n. 57. & 58.*

130 Dub. 2. quis sit effectus privationis per sententiam condemnatoriam Judicis? 1. per hanc solum inducitur privatio tituli à tempore latae talis sententiae. *Ex quo sequitur 1. quòd ante talem sententiam Beneficium telis criminosi non possit impetrari. 2. quòd Beneficium tale ante ejusmodi sententiam possit ex causa permutationis, vel alio modo resignari. 3. quòd fructus ante sententiam perceptos faciat suos, & restituere eos non teneatur, licet dudum ante commiserit crimen. Covar. p. 2. de sponsal. c. 6. §. 8. n. 8. Laym. l. 4. tr. 2. c. 17. n. 2. Pinning tit. de concess. Preb. n. 27. Engl hic n. 9. Wiestner ibid. n. 68.*

131 Dub. 3. quando sit locus poenae privationis Beneficii ante crimen obtenti? 1. locus ei duntaxat est in casibus jure expressis. *Azor l. cit. c. 18. Vallens. l. 3. tit. 11. à n. 2.* Casus autem isti, & crimina, quae eam merentur, in specie referri, aut sub una Regula comprehendi non omnia possunt. Imò in hac poena dictanda locum esse argumento à similia, eamque imponi posse propter expressis similia, existimant. *Abb. in c. at si Clerici 4. de Judic. n. 38. Selva p. 3. de Benef. q. 3. n. 2. Garc. p. 11. de Benef. c. 10. n. 3.* qui tamen cum P. *Wiestner hic n. 69.* monent recentiora potius Jura, & Curiarum praxin in poena ista dictanda, quam veteres Canones à Jure attendendos, quòd hi ad privationis, & Depositionis poenas multò, quam nostrorum temporum corruptio, praeiores sint.

132 *Secunda est Depositio.* Potest autem hoc nomen dupliciter accipi. 1. magis genericè, & eatenus continet sub se etiam Degradationem, de qua *n. 138. & seqq. 2. magis specificè, ut significat poenam quandam Ecclesiasticam, à Degradatione, & suspensione distinctam, & sic accepta Depositio simplex dicitur ad distinctionem à Degradatione, quae est solennis Depositio, quando Clericus perpetuò removeretur vel ab Ordine e. g. Episcopali, Sacerdotali &c. scilicet quoad exercitium ejus; nam Chara-*

cter, & Ordo manet: vel à Beneficio e. g. Parochia, Dignitate &c. vel ab officio e. g. Sacramentorum administratione, & Jurisdictionis usu: vel ab Officio, & Beneficio simul: vel denique ab Ordine, Officio, & Beneficio. *Ex quo patet,* poenam istam esse Clericorum propriam; quia respectum dicit ad Beneficia, & munera Ecclesiastica. Extenditur tamen etiam ad Religiosos, et si Clerici non sint, quatenus sunt personae Ecclesiasticae; & ad Abbatissas; nam & istae suspendi & deponi solent.

Dub. 1. quomodo Depositio simplex à Beneficio differat à privatione Beneficii? 1. simillima quidem huic est, cum per utramque Beneficii titulus auferatur, & hanc ob causam Abbas quandoque illam ejusdem privationem nominat apud *Suar. D. 30. de Censur. sect. 1. n. 4.* differt tamen in hoc, quòd Depositio simplex ultra privationem Beneficii possessi ad idem, & alia Beneficia obtinenda inhabilitatem inducat, ut cum *cit. Suar. n. 5. notat Wiestner hic n. 71. Reiffenstuel ibid. n. 27.*

Dub. 2. quomodo differat à suspensione? 1. huic quidem affinis est Depositio simplex, adeò, ut aliquando cum ista à DD. confundatur, propriè tamen spectata differt in hoc, quòd Depositio ex natura sua sit perpetua, cum tamen Suspendio vel non sit perpetua, vel si perpetua est, non ab Officio, & Beneficio ipsomet, prout facit Depositio, sed à Beneficii fructibus duntaxat, Officii administratione, & Jurisdictionis usu removeat. *Suar. D. 30. sect. 1. n. 4. & 7. Laym. l. 1. tr. 5. p. 3. c. 5. n. 2. Gonzal. in c. 2. de Cleric. excomm. ministr. n. 7. Wiestner hic n. 72. Reiffenstuel n. 27. ibid.* Neque obstat, quòd à Beneficio perpetuò suspensus id etiam amittat, cum Beneficium habere non debeat, qui ejus fructuum perceptione perpetuò est interdictus; quia haec amissio non inducitur ex vi suspensionis; & hinc suspensione relaxata, suspensus Beneficium retinet sine nova collatione, quae tamen necessaria est Deposito ad ejus retentionem, *Suar. n. 4. cit. Wiestner n. 72. fin.*

Dub. 3. an Depositus retineat privilegia Canonis, & fori? 1. affirmative, nisi horum privilegiorum ademptio in sententia exprimat, ut colligitur ex *c. cum non ab homine 10. de Judic.* Et hinc Curiae Saeculari tradi non potest, nisi crescente contumacia, propter incorrigibilitatem degradetur. *Abb. in c. at si Clerici 4. §. de Adulteriis de Judic. n. 2. Navar. Man. c. 27. n. 81. Suar. D. 30. sect. 1. n. 8. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 110. n. 3. Engl hic n. 11. Wiestner n. 73.* Ut autem non privatur privilegio, ita nec liberatur onere Clericali; obligatur proin Depositus non mi-

minus ac suspensus, si in Sacris sit, ad persolvendum Pensum Canonicum, ut bene notant DD. & ratio probat; nam obligatio ista comitatur Ordinem Sacrum, etiamsi obligatus nullum Beneficium habeat. Ordo autem, ut jam dictum est, manet.

¹³⁶ Dub. 4. ob quæ crimina à Jure imposita sit poena Depositionis perpetuæ? *Plura referuntur à DD. sed cum Abb. in c. at si Clerici cit. à n. 33. Laym. l. 1. tr. 5. p. 3. c. 5. n. 2. Pelao tr. 29. D. 4. p. ult. n. 4. Westner hic n. 75. distinguendum est inter tempora. Antiquo Jure Depositionis poenâ vindicabantur Homicidium, furtum, perjurium, adulterium, & his majora; imò & minora arg. c. at si Clerici cit. S. de adulterijs. Nostris autem tempore hæc poena infligi non solet, nisi reis criminum valde enormium, sive talium, quæ non solum naturâ, & objecto, sed circumstantiis etiam, & adjunctis qualitatibus consideratis, publicè valde scandalosa, & atrocità prudentis arbitrio reputantur, ut sunt Homicidium voluntarium, ac præmeditatum, adulterium, vel stuprum violentum, furtum sacrilegium rei præciosæ, fornicationes notoriæ, & insuper habitis monitionibus continuatæ, ut bene advertunt Abb. n. 33. cit. Laym. n. 2. Reiffenstuel n. 30. & colligitur ex c. si autem 6. de cobabit. Cler. & mulier. Trid. sess. 22. in Decret. de observ. in celebr. Miss. & sess. 25. c. 14. de Reform.*

¹³⁷ Dub. 5. utrum Episcopus cum Clericis, ob adulterium, & crimina eo non graviora depositis, post peractam poenitentiam dispensare, cõsque in pristinum statum restituere possit? *Videtur non posse; nam ita depositus sit infamis tan. infames 17. ibi, Pro suis sceleribus ab Ecclesia pulsos caus. 6. q. 1. atqui Clericos infamiam notatos famæ restituere solus Papa, non autem Episcopus potest arg. c. cum J. & A. 23. de sent. & re judic. & l. hunc titulum 1. §. de qua 10. ff. de postuland. ergo &c. Sed tenenda est affirmativa sententia ob textum c. at si Clerici 4. §. de adulterijs de judic. Abb. ibid. n. 1. Laym. n. 5. Barbof. n. 8. Gonzal. n. 1. Engl. n. 11. Westner n. 74. Reiffenstuel n. 28. atque hanc potestatem restituendi depositos ob tale crimen Abb. l. cit. n. 17. & Gonzal. n. 1. cit. adstrunt etiam Capitulo, Sede vacante. Ad Rationem dubitandi dico cit. textibus Principi solum reservatam esse directam famæ restitutionem; nam indirecta, & quæ per consequentiam quandam fit, §. de qua cit. Prætori permittitur.*

¹³⁸ Tertia est Degradatio, quâ Clericus ob criminis atrocitatem, vel incorrigibilitatem solemniter, & authenticè privatur Ordine, Beneficio, Officio, & Statu Clericali, ita, ut transeat in potestatem Sæculari, P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

rem, & ab ista instar Laici incarcerationi, condemnari, ac puniri secundum Leges Civiles possit, Engl. hic n. 12. Westner n. 76. Reiffenstuel n. 32. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 268. Duplex est, una Verbalis, altera Realis. Verbalis, five, ut etiam nuncupatur *Sententialis* est, quâ ejusmodi privationis sententia authentica solemniter promulgatur. Realis, quæ etiam *actualis*, & *Solemnis*, dicitur est, quâ sententiæ ita latæ fit executio, Westner n. 82. Sola posterior privilegium Canonis, & fori aufert; nam si degradatus sit aliquis solum verbaliter, adhuc privilegium illud retinet, dum executioni mandetur sententia: & in hoc Degradatio verbalis convenit cum Depositione. Differt autem ab illa, quod ordinetur ad Degradationem actualem, ad quam à Degradatione verbali sine nova Sententia transiri potest; in Depositione autem, ut ab hac transiri ad Degradationem realem possit, opus est novâ sententiâ.

Dub. 1. quod sit discrimen inter Degradationem verbalem, & realem? *est maxime triplex, 1. enim Degradatio Verbalis, ut n. prædictum est, non privat Clericum privilegio Canonis, & fori, privat autem Degradatio realis. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 110. Pirhing hic n. 19.*

2. Degradatio verbalis fieri potest ab Episcopo solum confirmato, nondum consecrato, & quidem vel per se, vel per alium, cons. etiam per Vicarium Generalem; solennis verò à solo Episcopo consecrato: & ratio est, quia hæc est actus Ordinis Episcopalis, eidem ex institutione Ecclesiæ annexus: & hinc delegari non potest alteri, nisi Episcopo consecrato, at verbalis Degradatio est actus Jurisdictionis tantum, quam etiam Episcopus confirmatus, nondum consecratus in Ecclesia sua habet, Barbof. alleg. cit. n. 24. Laym. l. 1. tr. 5. p. 3. c. 5. n. 5. Engl. hic n. 13. Zæf. n. 13. Pirhing n. 19. Westner n. 82. Reiffenstuel n. 40. Neque obstat, quod exequi sententiam Degradationis Episcopus non consecratus nequeat; quia novum non est quod Judex judicare de causa possit, sententiam tamen non possit exequi, uti contingit, cum executio facienda est in alterius territorio.

3. Actualiter depositus per solum Papam restitui potest; verbaliter autem depositus per Episcopum, sed non per alium inferiorem, Sylv. V. Degradatio fin. Barbof. l. cit. n. ult. Est igitur Verbalis Degradatio mitior poena, quàm Realis, & hinc quando in Jure, & Constitutione aliqua reperitur crimini alicui imposita poena Degradationis, id intelligi debet de Verbalis Degradatione, quippe leviori, non autem de actuali, quæ est

poena gravissima. Barbof. l. cit. n. 9. Pirhing n. 19. cit.

441 Conveniunt autem Degradatio Verbalis, & Realis, quod per neutram tollatur Clerico potestas Ordinis. Unde Sacerdos etiam actualiter Degradatus, si debitam materiam, & formam utatur, valide adhuc conficit Sacramentum Eucharistiae: & hinc si restitueretur per Papam, non deberet de novo ordinari, sed insignia tantum restitui; nam Character impressus manet, neque per hominem auferri potest, sed solum impeditur, ne licite uti Degradatus potestate Ordinis possit.

442 Dub. 2. à quo fieri Degradatio Verbalis debeat, quas ob causas, & quomodo? 2. Ad 1. si degradandus sit Episcopus, vel Religiosus exemptus, secluso privilegio, vel consuetudine id quoad Religiosos sibi subiectos permittente proprijs Praelatis Regularibus, Degradatio Verbalis fieri potest à solo Papam accusatus 5. can. *quavis* 7. Sc. *caus. 9. q. 6. Compend. Privil. Societ. JESU V. Prelatus* 5. Navar. l. 3. *conf. 58. n. 3. Wiestner hic n. 78.* Si verò inferior quidam Clericus, ab Episcopo proprio, vel Sede vacante, à Capitulo, aut horum Vicario Generali, vel alio ex speciali commissione Episcopi, aut Capituli, Sede vacante, ut colligitur ex *Trid. sess. 13. c. 4. de reform. Engl. n. 13. Wiestner n. 79. Reiffenstuel n. 39.*

443 Ad 2. Crimina, propter quae infligi Degradatio Verbalis potest, sunt 1. Haereticis manifesta, & multò magis Apostasia à Fide, saltem cum quis in illam relapsus, vel in ea contumax est c. *ad abolendam* 9. *de Heret. & c. super eo* 4. *eod. in 6.* 2. falsificatio Litterarum Apostolicarum c. *ad falsariorum* 7. *de crim. fals. & c. novimus* 27. *de V. S.* 3. contumelia gravis, calumnia, crimen insidiarum, & conspirationis in Episcopum can. *si quis* 28. *caus. 11. q. 1.* 4. Assassinium c. *pro humani* 1. *de Homicid. in 6.* ubi reus illius criminis, etiamsi nulla Excommunicationis, vel Depositionis sententia praecesserit, ab omnibus, dicitur diffidatus, & quasi morti traditus. 5. Sodomia frequentata, h. e. non semel duntaxat, sed saepius commissa, ex *Const. S. Pij V. incipit Horrendum edita Calend. Sept. 1568.* 6. Celebratio Missarum, & auditio Confessionum Sacramentalium temere praesumpta ab eo, qui Sacro Presbyteratus Ordine non est initiatus, ex *Const. Clem. VIII. incipit Etsi alias edita 1. Dec. 1601.* 7. fabricatio & adulteratio Monetae aureae, vel argenteae, aut ejus adulteratae erogatio, vel expositio in Regnis, Provincijs, & Civitatibus Italiae, ex *Const. Urbani VIII. incipit In suprema; edita 1. lib. Nov. 1627.* 8. Adulterium, Concubinatus perseverans post monitionem, Si-

monia notoria, stuprum, incestus, furtum, perjurium, homicidium, & alia crimina gravia, quae Irregularitatem inducunt. Barbof. *alleg. 110. n. 10. Pirhing hic n. 19.*

Ad 3. de Jure antiquo Degradatio Verbalis Episcopi fieri debuit praesentibus alijs 12. Episcopis, Presbyteri praesentibus sex Episcopis, Diaconi verò, vel Subdiaconi praesentibus tribus: cum verò degradandus erat aliquis in minoribus constitutus, sufficiebat praesentia solius Episcopi proprii, & Capituli Cathedralis, vel duorum saltem, aut trium Canonicorum, qui repraesentant Capitulum, ut habetur can. *Felix* 4. can. *si autem* 5. & can. *Episcopus* 6. *caus. 15. q. 7. c. degradatio* 2. b. tit. in 6. & docet ibid. Gloss. *V. praesentia*, Sylv. *V. degradatio* n. 1. *Zoef. hic n. 10. Pirhing n. 17. Reiffenstuel n. 41.* Jure autem novo *Trid. Sess. 13. c. 4. de reform.* contra Clericum, etiam in Sacris, & ipso Presbyteratus Ordine constitutum, non solum ad condemnationem illius, & Depositionem Verbalem, sed etiam ad Realem, & solennem degradationem procedi potest absque Episcoporum praesentia, *adhibitis tamen, & assistentibus totidem Abbatibus, usum Mitrae, & bacali habentibus, si in civitate, aut Diocesi reperiri, & commode interesse possunt; alioquin alijs personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quae aetate graves, ac Juris scientia commendabiles existant.*

Et hi quidem in tali Judicio, non solum consultivum duntaxat, sed decisivum etiam suffragium habent: idque verum est non solum ante *Trid.* prout patet ex c. *non potest* 13. *de sent. & re judic.* ubi eos Judices fuisse observat Glossa; sed etiam post illud, prout ex communiori docet *Suar. D. 30. de censur. sect. 1. n. 20.* Barbof. *de Offic. Episc. alleg. 110. n. 26.* *Wiestner hic n. 20. Reiffenstuel n. 42.* Et quidem si degradandus sit Clericus minor, apud DD. satis receptum est, quod sufficiat, si Degradatio illius decernatur per majora suffragia; quia generaliter, quod à majore parte fit, ab omnibus factum censetur, nisi specialiter numerus major, vel unanimis omnium consensus Jure exigatur c. *cum in cunctis* 1. *de his, quae à major. & l. quod major* 18. ff. *ad municip. Abb. in c. non potest* cit. n. 14. Barbof. *alleg. 110. cit. n. 29. Wiestner n. 31. Reiffenst. n. 43.*

An verò ad decernendam Degradationem Clerici in Sacris constituti, & Episcopo inferioris, numerus major sufficiat, controversa est inter DD. Eum sufficere putant Gloss. in c. *non potest* cit. Sylv. *V. degradatio* n. 1. §. 3. ob rationem allatam. Et confirmatur ex can. *si quis* 1. *caus. 6. q. 6.* ubi adversus Episcopos requiritur unanimis

nimis judicantium consensus, quo satis innuitur, eam concordiam non requiri ad condemnandos Clericos his inferiores. Sed verius omnium suffragantium consensus requiri docent Marant, de Ord. Jud. p. 2. dist. 11. à n. 71. Barbof. alleg. cit. n. 28. Wiestner n. 81. Reiffenstuel n. 44. & sumitur ex c. non potest cit. ubi de Depositione Clerici à Gradu Sacerdotali agitur, & disertè requiritur sacerdotum sententia concors: quo nomine, saltem cum agitur de poena, significari videtur Judicium, quo sententia, nemine discrepante, fertur arg. c. in causis 30. de Elect. ubi factum concorditer opponitur facto à majori parte. Ex quo sequitur, quòd in hoc casu vim non habeat Argumentum ductum à sensu contrario ex ca. si quis cit. tum quia contrarium est Jure expressum, tum quia versatur in materia poenali, in qua ejusmodi argumentum non est locus, per tradita à Barbof. commun. Jur. argum. loc. 27. n. 39. Wiestn. n. 81. fin.

147 Dub. 3. à quo, & quomodo fieri debeat Degradatio Actualis? R. 1. fieri debet à proprio Episcopo, eoque consecrato, ut n. 139. dictum est; vel ex hujus commissione ab alio Episcopo, qui pariter debet consecratus esse. non autem à Prælato Regulari, etiamsi Degradandus sit hujus subditus: quia sicut collatio Ordinis est actus spiritualis pendens ab Episcopali Dignitate, ita & Ordinis ablatio; cujus enim ordinis est actus, ejus etiam est distinctus, ut ait Zoes. hic n. 7. nisi consuetudine, aut privilegio aliud concessum sit.

148 2. Fieri debent in Ecclesia, vel alio loco sacro, assistentibus aliis Episcopis, vel Abbatibus, aut aliis, prout dictum est n. 144. & adhibita etiam solemnitate in c. degradatio 2. h. tit. in Pontificali Romano præscripta, videlicet 1. Degradandus indutus Sacris vestibus, in manu habens librum, calicem, vel aliud instrumentum ad Ordinem suum spectans, acsi celebrare, si Sacerdos sit, vel si infra Sacerdotium sit constitutus, alium Ordinis sui actum exercere deberet, adducitur ad Episcopum. 2. adducto, & coram se stanti Episcopus, præfente Judice Sæculari, singula Ordinis insignia gradatim incipiendo ab illo, quod eidem in Ordinatione ultimo loco traditum est, usque ad id, quod cum prima Tonsura accepit, aufert: potestque Episcopus, dum hæc ita fiunt, ad terrorem uti verbis oppositis illis, quæ in Ordinatione prolata sunt, v. g. dum aufert Sacerdotalia insignia: *Auferimus tibi vestem Sacerdotalem, & honore Sacerdotali privamus te.* 3. ablati omnibus Insigniis Clericalibus, tondetur, & raditur caput, ut nullum appareat signum Clericatus, & dicit Episcopus: *Au-
thoritate DEI Omnipotentis, Patris, & Filii,*

& Spiritus Sancti, & nostra auferimus tibi Habitum Clericalem, & deponimus, degradamus, spoliamus, & exuimus te omni Ordine, Beneficio, & privilegio Clericali.

3. Sic degradatus traditur Curia Sæculari puniendus secundum Leges Laicorum, quorum forum sortitur post Degradationem: Judex tamen Ecclesiasticus, dum illum Judici Sæculari tradit, efficaciter, h. e. serid, & ex animo intercedit pro reo, ut citra mortis periculum sententiam circa eum moderari velit, ne ejus necem expetere, vel procurare videatur c. novimus 27. de V. S. An verò hæc intercessio pro degradato necessaria sit ad evitandam Irregularitatem, non conveniunt DD. Affirmant Covar. in Clem. si furiosus p. 2. S. 5. n. 6. Oliva p. 2. de For. Eccles. q. 11. n. 37. & communis DD. teste Palao tr. 29. D. 6. p. 14. q. 1. n. 1. ex ratione, quia traditio hæc est quædam cooperatio ad personam degradatam apprehensionem, & ad supplicium capitale, quod sequetur in Judicio Sæculari. ergo sicut per c. Prælati 2. de Homicid. in 6. ad hoc, ne mutilatio, aut mors Rei intenta videatur, Clericus civiliter contra ipsum agens debet facere expressam protestationem, ita & Judex Ecclesiasticus, tradens Clericum Judici Sæculari, debet pro ipso intercedere. Sed etsi securius sit, ut talis intercessio præmittatur, præsertim quia ea, quamvis non sub Irregularitate, tamen expressè præscribitur c. novimus cit. verisimilius tamen Judex Ecclesiasticus, intercessionem tali casu omittens, per hoc Irregularis non efficitur. Ita Wiestner hic n. 85. Reiffenstuel ibid. n. 46. & inclinat Suar. D. 47. de Censur. sect. 1. n. 12. Ratio est 1. quia hanc intercessionem ad evitandam Irregularitatem requiri, non est ullo Jure cautum, igitur cum Irregularitas non incurratur, nisi in casibus Jure expressis, eam intercessionem omittens ab Irregularitate immunis erit. 2. in dubio Juris Irregularitas non contrahitur, ut dictum est n. 83. atqui in casu præfenti est dubium Juris; dubitatur enim, an Jus Irregularitatem decreverit in Judicem Ecclesiasticum, qui intercessionem omiserit. 3. non magis cooperatur poenæ sanguinis Judex Ecclesiasticus intercessionem hoc casu omittens, quam cooperetur Prælatus causam sanguinis particularem delegans cum expresso mandato, ut delegatus Justitiæ debitum exequatur, atqui iste sic delegando non incurrit Irregularitatem, ut dictum est Tit. 12. n. 103. Ex quo patet ad Argumentum contrarium: dico enim, omissionem hanc non posse haberi pro cooperatione propriè dicta; neque enim Judex Ecclesiasticus Clericum degradatum tradit ad poenam sanguinis, sed solum declarat, illum non amplius gaudere privilegio Clericali, &

Curia Sæculari subjectum esse, qua declaratione facta, deinde minister Curia Sæcularis eundem apprehendit. Ad id, quod additur ex c. *Pralatis cit.* dico ibi proponi casum diversum ab eo, qui proponitur c. *novimus cit.*, à diversis autem ad diversa non fit illatio l. *inter stipulantem* § 3. §. *sacram.* §. ibi, sed hæc dissimilia sunt ff. de V. O.

350 2. Denique sequitur pœna taxata à Judice sæculari, & hæc quidem ordinaria, si reus sit convictus verè de crimine, & remissionem à Summo Pontifice non consecutus fuerit, aut Jùdex Judicis Ecclesiastici intercessioni deferre voluerit, Gratiæ tamen Pontificiæ in hoc casu hodie vix locus est, cum in hunc finem præsentibus esse Judices sæculares, neque, cum jam ante Degradationem instructi sint super Processu, in continenti Degradatum tibi traditum ad pœnam ordinariam condemnare, & ad executionem procedere soleant, ut cum majori exemplo coram omni populo, qui ad actum Degradationis accessit, pœna infligatur. Diaz *pract. crim. tan. c. 141. Zœl. hic n. 12.* Quodsi tamen reus appellare voluerit, secundum Diaz *l. cit.*, est audiendus, & si probet innocentiam suam, restituendus ad pristinum Ordinem: quod fiet ab Episcopo, assistentibus, si fieri queat, aliis Episcopis, Pralatis, & Viris in dignitate constitutis, qui suffragiis suis ad Degradationis sententiam sunt cooperati, & adhibita solennitate ibi præscripta, scilicet traditione rerum, seu instrumentorum, ac vestium, quæ in Clericorum ordinatione adhiberi solent, & per Degradationem erepta eidem sunt, juxta Decretum Conc. Tolet. IV. relatum can. *Episcopus* § 5. *caus. 11. q. 3.* Abb. in c. *at si Clerici* §. *de adulteris n. 14. de Judic. Suar. D. 30. de Censur. sect. 2. n. 10.* Bonac. D. 4. p. un. n. 20. Pith. *hic n. 97.* Et hic est casus, quo Episcopus Degradatum potest restituere: proceditque, quandocumque aliàs Degradatio injusta fuerit, ut si sententia lata est in Reum non auditum, vel non confessum, aut legitime convictum, vel ex depositionibus, aut instrumentis falsis; alioquin si justa degradatio fuerit, ita degradatus, restitui non amplius potest, nisi à solo Pont. prout dictum est n. 140. & notat Suar. n. 10. *cit.* Bonac. n. 1. Barbof. *alleg. 110. n. 32.*

Dub. 4. quando Jùdex Ecclesiasticus degradatum valeat tradere Curia Sæculari? Occasionem dubio huic præbet c. *cum non ab homine* 10. *de Judic.* ubi Clericus, si furti, homicidii, perjurii, vel alterius cujuscunque gravis delicti reus sit, jubetur primùm deponi: deinde si depositus incorrigibilis fuerit, excommunicari: si creverit contumacia, anathematis mucrone ferri: & demum, si in profundum ma-

lorum veniens contempserit, degradari, & Curia Sæculari tradi. Hinc plurimum controvertunt DD. an Clericus, si parricidii, homicidii proditorii vel sacrilegi, aut alterius criminis valde enormis reus sit, statim, dictis pœnarum gradibus non observatis, tradi Curia sæculari possit?

Affirmant Anchar. in c. 10. *cit. à n. 154. 10. Abb. in c. 4. de Judic. n. 30.* & alii plures relati à Farin. *prax. crim. q. 8. n. 81.*, qui proinde putant c. *cum non ab homine cit.* dum observari ordinem pœnarum præcipit, intelligendum de simplici solum homicidio, & furto, non de qualificato, aut aliis criminibus valde enormibus. *Moven-tur 1. quia c. si quis 1. de Homic. Clericus, qui per industriam, aut per insidias homicidium fecit, jubetur ab Altari avelli, ut moriatur. 2. c. novimus 27. de V. S. dicitur propter admissum falsi, vel aliud damnabile crimen Clericum degradatum esse tradendum Curia Sæculari. 3. can. sunt quedam 30. *caus. 23. q. 5.* dicuntur quadam enormia flagitia potius per Mundi Judices, quam Ecclesiarum Antistites corrigenda esse. 4. pœna delictis ita commensurari debent, ut, quod gravius est, graviori pœnâ vindicetur, hoc autem non fieret, si in homicidio qualificato, & aliis atrocissimis criminibus idem observaretur pœnarum ordo, qui observatur in furto, & homicidio simplici. 5. pro hujusmodi delictis excessivis Ecclesia non habet, quod faciat, cum non habeat pœnam pro his condignam. 6. crimen falsi, commissi circa Litteras Apostolicas, minus est crimen, quam parricidium, homicidium sacrilegum &c. ergo cum ob illud, non expectata incorrigibilitate, reus degradatus statim Curia Sæculari tradendus sit c. *novimus cit.*, ita tradendus erit ob ista per argumentum à minori ad majus.*

Sed dicendum, spectato Jure communi, non posse Clericum ob crimen quantumcunque grave, nisi in casibus Jure expressis, Curia Sæculari tradi, quandiu incorrigibilis declaratus non est. Ita Hofst. in c. 1. *de Homicid. n. 2.* Aretin. in c. *cum non ab homine cit. à n. 51.* Berojus in c. *at si Clerici cit. n. 181. v. mibi autem.* Placha *Epitom. Delict. l. 1. c. 22. n. 43.* Covar. l. 2. *var. c. 20. n. 7.* Farin. *prax. crim. q. 8. n. 81.* Fagn. in c. *cum non ab homine cit. n. 6.* Pignat. *tom. 7. consult. 33. à n. 25.* Wiestner *hic n. 88.* Sumitur ex c. *cum non ab homine cit.* ubi generaliter statuitur, tunc primùm Clericos tradendos Curia Sæculari, cum Ecclesia non amplius habet, quod faciat ad eorum correctionem, atqui si pœnarum ordinem ibi assignatum nondum adhibuit Jùdex, Ecclesia adhuc habet, quod faciat ad eorum correctionem, antequam descen-

descendat ad gradum ultimum, videlicet traditionem Curia Sæculari, ergo &c.

154 *Conf. 1. ex c. Clerici 4. de Excess. Prælat.* ubi ob crimen Sodomia, utique gravissimum, Clerici istius rei excommunicari, & c. *tue 6. h. tit.* ubi ob atrocium, alia ue gravissima crimina Clerici deprehensi à suis Ordinibus deponi, & in arctum Monasterium jubentur detrudi ad agendam poenitentiam: & denique *c. felicis h. tit. in 6.* ubi occisor Cardinalis cogitur ita vivere (in carcere) ut mors ei non sit gravior vitæ, & non statim traditur Curia Sæculari, igitur non ob quodcumque etiam gravissimum crimen, nisi Jure expressum sit, Clericus Curia Sæculari tradi debet, sed observandus est Juris ordo, atque poenarum gradus.

155 *Conf. 2.* quia in Jure expressi sunt casus speciales, quibus statim degradari, & Curia Sæculari tradi Clerici jubentur: unde cum Exceptio firmet Regulam in casibus non exceptis, dicendum erit, quod extra casus Jure exceptos per se loquendo, & spectato communi Jure Clericus nequeat, ob quodcumque crimen statim Curia Sæculari tradi, sed observandus erit ordo poenarum in Jure statutus.

156 Dixi autem, *spectato Jure communi*; nam de consuetudine possunt, non expectata incorrigibilitate, statim Curia Sæculari tradi Clerici, antè tamen degradati, si rei sint criminum valde enormium, e. g. parricidii, fratricidii, occisionis Prælati sui, homicidii proditorii, vel per insidias, sacrilegæ expilationis Ecclesie, Magiæ, præsertim si iterata sint: & ita aliquando traditos testis est *Diaz, Decianus*, & alii apud *Fagn. l. cit. n. 31.* qui tamen *n. 105.* salubriter consultit, ut, cum hujusmodi Degradationem, ac traditionem exigere videretur Crimini à Clerico perpetrati enormitas, ad eam, consulto Summo Pont. procedatur, *Wieltn. hic n. 90.*

157 *Addidi, nisi in casibus Jure expressis*: Tales sunt septem priores *n. 143.* relati, in quibus non observandus est poenarum ordo, sed statim post Degradationem reus tradi Curia Sæculari potest. In reliquis criminibus, quantumcumque enormibus, nisi contrarium habeat consuetudo, expectanda est incorrigibilitas ut teste *Zoel. n. 13.* communis habet sententia: & hinc si spes emendationis appareat, deponendus quidem erit reus, non tamen tradendus Curia Sæculari, sed damnandus ad perpetuos carceres. Incorrigibilis autem ut dici Clericus possit, videtur requiri sententia Judicis declarativa incorrigibilitatis, & quod non habeat aliud, quod facere ad correctionem illius possit, quam ut eum tradat brachio Sæculari.

Neque obstant argumenta *n. 152. in 150* contrarium allata, *Ad 1.* sensus *c. cir.* est valde incertus, ut propter nimiam interpretationem ejus variationem utile vix esse possit ad controversam aliquam quaestionem ex eo decidendam. *Ad 2.* per aliud *damnabile crimen* denotatur crimen aliud, cui Degradatio Jure specialiter imposita est; cum enim Dicitio *aliud* plerumque sit repetitiva similium, aliud flagitium intelligitur simile ejusmodi falsificationi, ac proinde expressum, exceptumque in Jure, ut notat *Fagn. in c. cum non ab homine cit. n. 50. Oliva p. 2. for. Eccl. q. 12. n. 4. Wieltn. hic n. 87.* *Ad 3.* ibi sermo est de Laicis, Episcopum, Presbyterum, vel Diaconum occidentibus, & non de Clericis id præsumentibus. *Ad 4.* Ecclesie non desunt poenæ delicto commensurate; nam poenæ ærumnosi carceris, trirremium, aliaque similes ita exasperari possunt, ut, qui gravius deliquit, etiam gravius, & juxta merita castigetur. *Ad 5.* jam ostensum est, quid Ecclesia habeat adhuc ad correctionem Rei, scilicet poenarum ordinem, usque dum pateat, eum incorrigibilem esse. *Ad 6.* argumento à minori ad majus in poenis locus non est; nam istæ ad casus expressis similes, & ad majores etiam propter identitatem, vel majoritatem rationis non porriguntur *arg. Reg. factum 155. §. fin. ff. & Reg. in poenis 49. in 6.*

Dub. 5. an Judex Sæcularis adversus Clericum degradatum novum Processum formare valeat, aut stare teneatur formato à Curia Ecclesiastica? *Certum est* non posse eum cognoscere de actu Degradationis, sive de justitia condemnationis ad Degradationem, & ipsius actus, quo omni privilegio Clericali exutus, & Curia Sæculari traditus est; quia talis Sententiæ prolatio est actus Jurisdictionis Spiritualis, & executio Ordinis Episcopalis, igitur de iis cognoscere judicialiter Judex Sæcularis nequit *c. decernimus 2. c. quanto 3. de Judic. c. si Judex 12. ibi Quia de re spirituali, & Ecclesiastica est, de Sent. Excomm. in 6. Wieltn. n. 91. Reiffent. n. 49.*

Controversia solum est, an cognoscere possit de crimine, ob quod talis Clericus est degradatus, & Curia Sæculari traditus? *¶* distinguendo, utrum scilicet crimen hoc sit mixti forti, an Ecclesiastici tantum. *Si primum*, ut est Assassinium, Sodomia, adulteratio monetæ &c. Judex Sæcularis non tenetur stare Processu Judicis Ecclesiastici, sed in arbitrio ipsius est, utrum Clericum sibi traditum secundum Processum Judicis Ecclesiastici sibi porrectum velit condemnare ad poenam Legibus definitam, postquam eum

eum de crimine confessum, aut legitime convictum invenerit, an verò novum super hoc Processum instituere, juxta Novell. 123. c. 21. §. 1. Abb. in c. 1. de Offic. Ord. n. 12. Felin. in c. 9. de Heret. n. 5. Clar. §. fin. q. 96. n. 7. Laym. l. 1. tr. 5. p. 3. c. n. 6. Oliva p. 2. For. Eccl. q. 13. à n. 13. Engl. n. 15. Reiffenstuel n. 51. Ratio est, quia cum tali casu crimen mixti fori sit, & Judex de valore Processus à Judice Ecclesiastico facti non indaget, sed absolute novum juxta Leges instituat, nullo modo materiæ, aut Jurisdictioni Ecclesiasticæ se immiscet.

161 Si secundum, & crimen ob quod degradatus est Clericus, sit fori Ecclesiastici tantum, ut est Hæresis, Apostasia, sacrilega celebratio Missæ, auditio Confessionis Sacramentalis &c. tenetur Judex Sæcularis stare Processu, & sententiâ Judicis Ecclesiastici, eamque executioni mandare. Abb. in c. 9. de Heret. n. 12. Felin. ibid. n. 5. Franc. in c. 18. de Heret. in 6. n. 3. Clar. §. fin. q. 97. n. 7. Diaz pract. crim. c. 141. n. 2. Castro de Heret. punit. c. 13. Laym. cit. n. 6. fin. Oliva q. 13. cit. n. 1. Engl. n. 15. Wiestner n. 93. Reiffenstuel n. 50. sumitur ex c. decernimus, c. quanto, c. si Judex cit. item ex c. ut Inquisitionis 18. de Heretic. in 6. ibi, Prohibemus quoque districtis potestatibus, dominis temporalibus, & rectoribus, eorundemque officialibus supra dictis, ne ipsi de hoc Hæresicos crimine (cum merè sit Ecclesiasticum) quoquo modo cognoscant, vel judicent &c. Ratio est, quia hujusmodi criminum cognitio Judicialis, cum involvat questionem Juris, atque ex SS. Litteris, & SS. Canonibus petenda sit, Jurisdictionem spiritualem, & Ecclesiasticam exigit, cujus Laici, seclusa Delegatione Apostolica, incapaces sunt: conf. in tali casu Judex Laicus est merus executor. sicque exequi sententiam, à Judice Ecclesiastico latam debet, nisi ista notoriè nulla, vel injusta sit; nam tunc, ut alii executores, sententiam exequi non tenebitur c. inter cæteras 9. de sent. & re jud.

Dub. 6. an Clericus realiter degra-^{16a} datus à Sæculari Judice torqueri valeat? Negat Marta p. 4. de Jurisd. cas. 132. n. 1. cum nonnullis aliis VV. Rationem dat, quia Clericus degradatus retinet Ordinis Characterem; & si initiatus aliquando Sacerdotio fuit, validè SS. Christi Corpus, & sanguinem conficit, atque ad Horas Canonicas manet obligatus.

Sed dicendum, posse talem Cleri-¹⁶³ cum à Judice Sæculari sine ullo Excommunicationis periculo torqueri. Gloss. fin. in c. 2. b. tit. in 6. Franc. ibid. n. 4. Navar. Man. c. 27. n. 81. Suar. D. 30. de Confur. sect. 2. n. 7. Wiestner hic n. 94. & patet ex verbis in Degradatione adhiberi solitis, Eximus te omni privilegio Clericali. Quin Sylv. V. Degradatio n. 8 putat, privilegium Canonis absque alia declaratione amitti à Clerico, si post verbalem Depositionem incorrigibilis sit, idque desinit ex c. cum non ab homine cit. Sed malè; quia contrarium planè liquet ex ipso textu, ubi exigitur, ut depositus, si incorrigibilis appareat, Excommunicationis, ac dein Anathematis, sive solennis execrationis mucrone feriatur: & demum, si ne sic quidem respiscat, omni privilegio per sententiam nudatus relinquatur Curia Sæculari, ut aded Excommunicationem incurrat, qui in eum, etiam incorrigibilem, ante ejusmodi sententiam violentas manus injicit can. siquis suadente 29. caus. 17. q. 4.

Ad Rationem in contrarium allatam¹⁶⁴ dico, privilegium Canonis non competere Clerico vi Characteris, sed ex Jure Ecclesiastico, quo privilegium istud conceditur personis Ecclesiasticis, etiam nullo Ordine initiatis: conf. per idem Jus etiam auferri potest. Quod additur, talem Clericum adhuc manere obligatum ad Horas Canonicas, id indè fit, ne ita degradatus ex malitia sua reportet commodum, contra Regulam c. intelleximus 7. de Juridic. & c. contingit. 9. de Dolo.

De Pœnis Ecclesiæ Temporalibus.

S U M M A R I U M.

165. Definitio Infamiæ, & divisio in Infamiam Juris, & facti.
 166. Quot modis contrahatur infamia Juris?
 167. Quinam infames fiant Sententiâ Judicis?
 168. Pœnæ genere quando infamia irrogatur?
 169. Quando infamia oriatur ex delicto alieno?
 170. Vel ex Officio?
 171. &c. Qui sint Effectus Infamiæ sive Juris, sive facti?
 174. &c. Quomodo tollatur Infamia?
 177. Quomodo declinare illam possit actione injuriarum civiliter conventus?
 178. &c. An Judex Ecclesiasticus instigare possit pœnam pecuniariam?
 182. &c. Quibus usibus applicanda sit pœna ista ab eo imposita?
 185. &c. Quid observandum, cum victus victori condemnatur in Expensas?
 191. Quando Incarceratio decerni in Clericos possit?
 192. &c. An etiam pœnæ causâ?
 196. &c. An Clerici Torturæ subijci possint?
 200. &c. Cui cedant bona Clericorum fisco addicta?
 202. Ob quæ delicta olim decreta fuerit destructio in Monasterium?
 203. An pœna hæc hodie sit in usu?
 204. Quando à Judice Ecclesiastico decerni possit Verberatio?
 205. Et exilium?

165] Nter pœnas Ecclesiæ Temporales, quia animum afficit, præcipua est Infamia: de hac

Dub. 1. quid sit Infamia? *Infamia* est privatio bonæ famæ; quæ cum dignitatis, & existimationis illæ status, Legibus, ac moribus comprobatus, & in nullo diminutus sit *l. cognitio n. 5. §. existimatio 1. ff. de extraord. cognit. hinc Infamia ei opposita definiri poterit, quod sit status ejusmodi, Legibus, ac moribus comprobati, lesio, seu diminutio ob publicam, sinistrâque de persona opinionem, ortam ex vitio. Tholos. l. 31. synt. c. 29. n. 5. Saar. D. 48. de Censur. sect. 1. n. 1. Wiestner bic n. 52. Reiffenstuel n. 52. Duplex autem infamia est, alia facti, alia Juris. Facti infamia nascitur ex ipsa, solâque inhonesti operis, vel defectûs, apud probos, & honestos viros notam afferentis, & boni nominis existimationem diminuentis, turpitudine manifesta *l. neque famosis 2. C. de Dignit. Juris infamia dicitur, quæ auctoritate Legis, vel Canonis ob turpe factum decernitur. Hæc sola pœnæ rationem habet: ac proin de ista.**

Dub. 2. quot modis contrahatur infamia Juris? *Infamia Juris* tribus, ipso Jure, sententiâ Judicis, & genere pœnæ. Ipso Jure contrahitur, cum tale quid perpetratum est, quod ante Judicis sententiam Leges, vel Canones probro, & ignominia dignum judicant, cujusmodi facta, & crimina sunt Lenocinium exercitum prostitutione questionaria foemina, aut maris, quæstus usurarius, & alia passim, quibus infamiam vel Jus Canonicum, vel etiam Civile decrevit; nam Jure Civili infames, etiam Jure Canonico pro talibus habentur. *R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.*

tur *can. omnes 2. caus. 6. q. 1. nisi hoc Jus infamiam expressè tollat. Felin. in c. testimonium 54. de testib. n. 15. Tholos. l. 31. synt. c. 29. n. 9. Garc. p. 7. de Benef. c. 8. n. 11. Suar. D. 48. sect. 1. n. 1. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 1. Barbof. in can. omnes cit. n. 1. & de Offic. Episc. alleg. 43. n. 2. Antonell. de Regim. Eccl. Episc. l. 2. c. 6. n. 6. Wiestner bic n. 54. Reiffenstuel ibid. n. 54. Magnif. P. Schmier tr. de Potest. Ord. c. 6. n. 502. & 503. Ut tamen hujusmodi crimen actu infamet, necesse est, ut illud sit publicatum; quia Infamia secundam dicta *n. præc.* est diminutio famæ, seu bonæ existimationis, quæ actu non diminuitur, quamdiu delictum occultum manet. *Abb. in c. 4. de temp. ordin. n. 4. Navarr. Man. c. 27. n. 248. Covar. l. 3. var. c. 3. n. 2. Sanch. l. 2. mor. c. 26. n. 1. Wiestner bic n. 55. Reiffenstuel n. 57. Non tamen opus est ullâ sententiâ etiam declaratoriâ criminis: imò qui ejusmodi criminis evulgationem prævidet, ab actibus Irregulari ex infamia interdictis abstinere debet etiam ante evulgationem. Laym. c. 4. cit. n. 9. Palao tr. 29. D. 6. p. 20. n. 3. Wiestner n. 55.**

Judicis sententiâ infames fiunt *v. qui 16* ex accusatione condemnati sunt de delicto publico, h. e. tali, cujus accusatio cui-libet de populo permilla est *§. publica 1. Inst. & l. infamem 7. ff. de Publ. Jud.* qualia sunt crimen læsæ Majestatis, prodicionis, falsi &c. *2. condemnati de rapina, furto, expilata hæreditate, & de injuria, etiam non atrociori; quantumvis enim hæc delicta privata sint, subsecuta tamen Judicis condemnatione, infamiam & ipsa irrogant l. infamem cit. l. Decuriones 5. l. si fur-*

ti 8. l. si te expilasse 12. C. ex quib. caus. infam. irrog. 3. qui ne de his criminibus accusarentur, dato pretio pacti sunt l. athletas 4. §. fin. ff. de his, qui not. infam. 4. qui doli mali in contractu societatis, in tutela, mandato, deposito, in alicujus criminis accusatione commissi, item qui calumniæ, aut pravaricationis, in publico judicio perpetrata, damnati sunt l. fustibus 6. C. ex quib. caus. infam. irrog. Neque necesse est, ut in sententia infamiæ expressa fiat mentio, dummodo in ea expressam sit crimen. Perez in C. tit. cit. n. 12, Wiestner hic n. 56. Reiffenstuel n. 58. Magnif. P. Schmier de Potest. Ord. c. 6. n. 514. Ipsa tamen sententia debuit fuisse valida, & transisse in rem judicatam l. furti 6. §. sed si furti 1. ff. de his, qui not. infam. Sylv. V. infamia n. 12. Molin. tr. 4. de f. §. J. D. 9. n. 4. Suar. D. 48. sect. 1. n. 6. Perez l. cit. n. 9. Wiestner n. 56. Reiffenstuel n. 58. Schmier n. 513.

268. Poena genere infamia irrogatur ei, qui ignominia causâ exauthoratur militiâ, ordine movetur, vel honoribus interdicitur l. Prætoris 1. & l. quod ait 2. pr. ff. de his, qui not. infam. l. etsi 3. ex quib. caus. infam. irrog. Item deportato, vel ad tempus in opus publicum damnato l. ad tempus 6. C. eod. Item fustibus caso, ex justa tamen causa; quia non tam fustigatio, quam causa, propter quam fustium ictus quis meruit, infamat. l. ictus 22. ff. tit. cit. l. fustibus cit. Perez l. cit. n. 10. Wiestner n. 57. cum aliis. Neque obstat l. nullam 14. C. eod. ubi definitur, per fustigationem publicam non incurri infamiam; nam ut recte Molin. D. 9. cit. n. 19. & Palao tr. 29. D. 6. p. 20. n. 4. explicant, hæc Lex loquitur, quando poena ista infligitur causâ indaganda veritatis: quo casu infamiam fustigatio publica post se non trahit.

269. Oritur etiam quædam Juris infamia aliquando ex delicto alieno. Et sic infames sunt filii, ac nepotes parentum, qui violentas manus injecerunt in S. R. E. Cardinalem c. felix 5. §. quod si quis b. tit. in 6. filii perduellium, & proëtorum, qui commiserunt crimen læsæ Majestatis l. quisquis 5. c. ad Leg. Jul. Majest. un. & illegitimè nati. Sed hi pro talibus solum habentur respectu aliquorum tantum effectuum Jure expressorum; nam licet Ecclesiastico Jure ab Ordinibus, & Beneficiis repellantur, ad testimonium tamen in Judicio dicendum, ad Tabellionatus, & alia munera admittuntur, Molin. D. 7. n. 5. Laym. c. 4. cit. n. 1. §. altera. Wiestner n. 58.

270. Item nascitur quandoque etiam Infamia ex officio; sunt enim aliqua Officia ita vitia in Rep. ut ea exercentibus infamiam irrogare videantur. Hujusmodi est

officium Histrionum; qui olim se pretio conducebant ad spectaculum sui corporis exhibendum, sive qui obscena publicè præsentabant l. Prætoris 1. l. quod ait 2. §. fin. cum duob. segg. ff. de his, qui not. infam. Iisdem alicubi accensetur officium Carnificum, licetorum quorundam, & similitum. Et extenditur in Germania hæc parentum infamia etiam ad illorum filios, cum non solum à dignitatibus, & officiis publicis, sed ab officiis quoque, & mechanicis muneribus arceantur. Laym. n. 1. cit. in fin.

Dub. 3. qui sint effectus Infamiae 171. sive Juris, sive facti? 8. 1. excluduntur à Dignitatibus, & honoribus l. neque famosi 2. C. de Dignit. Reg. infamibus 87. in 6. ibi Infamibus portæ non pateant Dignitatum, præsertim Ecclesiasticarum; quia hæc, sicut & cætera Beneficia Ecclesiastica non nisi à probatis, & integre existimationis personis administrari debent c. inter dilectos 11. de excess. Prælat. Abb. in c. 10. de Jurejur. n. 3. Covar. l. 3. var. c. 3. n. 3. Molin. tr. 4. de f. §. J. D. 11. n. 3. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 5. Palao tr. 29. D. 6. p. 20. n. 10. Wiestner hic n. 59. Reiffenstuel ibid. n. 60. Magnif. P. Schmier de potest. Ord. c. 6. n. 487. estque collatio talibus facta ipso Jure irrita, saltem pro foro externo. Abb. in c. inter cit. n. 8. Navar. Man. c. 27. n. 207. Selva p. 3. de Benef. q. 5. n. 31. Molin. l. cit. nam in foro interno, & conscientia provisionem hujusmodi subsistere putant Garc. p. 7. de Benef. c. 8. n. 47. & Palao n. 10. cit. §. ceterum; quod nullo Jure pro hoc foro sit irritata.

2. Removentur ab actibus legitimis 172. & publicis muneribus, ut sunt Officia Judicis, Assessoris Advocati, Tabellionis, Accusatoris aced, ut neque ad testimonium dicendum sint admittendi c. testimonium 54. de testib. l. testium 3. §. idèoque 1. ff. eod. Idem si deliquerint, severiore, quam alii, poenâ coercentur, & repelluntur ab hereditate testamento relicta, non solum si Parentes, sed etiam si fratres, aut sorores de inofficioso agant l. fratres 27. C. de inoffic. testam. Perez in C. ex quib. caus. infam. irrog. n. 6. Wiestner n. 60. Reiffenstuel n. 61. Schmier n. 479.

3. Sunt Irregulares, ut neque pro 173. moveri ad Ordines, neque in susceptis ministrare possint can. fin. dist. 51. can. infames 17. caus. 6. q. 1. quia in sortem Domini, & administrerium Sacrum puri tantum, & immaculati nominis homines debent cooptari. Navar. c. 27. cit. n. 204. Suar. D. 48. sect. 2. n. 1. Avil. p. 7. D. 4. dub. 5. Coninck D. 18. dub. 7. circ. fin. Bonac. D. 7. de Irregul. q. 3. p. 1. pr. Laym. c. 4. cit. n. 8. Wiestner n. 61. Reiffenstuel n. 59. Est tamen discrimen inter prædictos infames; nam infames infamiâ Juris simpliciter sunt

sunt Irregulares, quia Irregularitas eorum perpetua est: at infames infamiâ facti sunt tantum Irregulares secundum quid; quia Irregularitas illorum vitæ emendatione cessat. Palao p. 29. cit. n. 9.

174 Dub. 4. quomodo tollatur Infamia? *Infamia solius facti*, ut primum dictum est, tollitur facto contrario, sive publica, & constanti emendatione, saltem si hæc per triennium continuata sit. Abb. in c. 21. n. 2. de accusat. Sylv. V. infamia n. 11. Clar. §. fin. q. 21. n. 1. Henric. l. 14. c. 5. n. 3. Suar. D. 48. sect. 2. n. 6. Molin. tr. 4. D. 10. n. 1. Garc. p. 7. de Benef. c. 8. n. 64. Barbof. *Ide Offic. Episc. alleg. 43. n. 21. §. seqq.* Palao tr. 29. D. 6. p. 20. n. 14. Antonell. de Regim. Eccl. Cath. c. 6. n. 17. Pirhing de temp. Ordin. n. 19. Wiestn. hic n. 64. Magnif. P. Schmier de Pot. Ord. c. 6. n. 549. & colligitur ex can. si duo 4. caus. 35. q. 6. ubi Infames effectos, donec ab incestu fœmine desistant; aperiè que traditur can. nunquam 4. dist. 56. ubi relatus S. Chrystostomus, ad meliora, inquit, conversum nequaquam prior vita commaculat. Ratio est, quia Infamia facti adhæret facto, cons. hoc per vitæ emendationem abolito, hoc ipso cessat tam infamia, quam Irregularitas ex ea orta. Ex quo sequitur, quod Irregularitas hæc non sit propriè dicta; nam propriè dicta Irregularitas solum tolli per dispensationem potest. Laym. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 10. fin.

175 Contrà Infamia Juris durat perpetuè l. ad tempus 6. C. ex quib. caus. infam. irrog. nisi à Principe, cujus auctoritate imposita est, aboleatur can. Euphemium 7. §. hinc colligitur caus. 2. q. 3. Wiestner n. 62. Tollere autem Irregularitatem hanc potest respectu Clerici Pontifex, undecunque sit orta, utpote cujus supremæ Jurisdictioni subiectus est Clericus. Palao p. 20. cit. n. 13. Wiestn. n. 63. Schmier n. 540. Circa Laicos distinguendum est inter subditos Jurisdictioni temporali Papæ, & inter non ita subditos. Circa priores Irregularitatem tollere potest Pontifex; circa posteriores non potest quoad effectus indictos infamibus Jure Civili, potest autem quoad indictos Jure Canonico: quia verò non expedit, ut tales promoveantur ad Ordines, & Beneficia antequam in pristinum bonæ famæ statum restituantur à Principe, vel alio supremo Magistratu Sæculari, idcirco Papa non solet Irregularitatem istorum tollere, antequam à Principe Sæculari restituantur famæ. Molin. D. 12. n. 3. Palao n. 13. cit. Wiestner n. 63.

176 Si Princeps, vel Magistratus Sæcularis aboleat infamiam, Jure Civili, etiam à SS. Canonibus generaliter recepto, indictam, Irregularitas in ea fundata omnino cessat, adeò, ut persona famæ, sic re-

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

stituta ad Ordines, & Beneficia Ecclesiastica, sine alia Dispensatione valeat promoveri. Secus est, si infamia sit specialiter inducta per Jus Canonicum, qualis est, quam incurrunt Hæretici, Uirarii manifesti, binas nuptias simul habentes &c. nam ista quoad effectus Canonicos per restitutionem famæ, à Principe Sæculari factam, non aboletur: cons. ut ad Ordines & Beneficia Ecclesiastica eâ laborantes promoveri possint, opus habent Dispensatione Apostolica. Sylv. V. infamia n. 17. §. seqq. Suar. D. 48. sect. 2. n. 10. Laym. c. 4. cit. n. 10. Antonell. de Regim. Eccl. Cath. l. 2. c. 6. n. 13. Wiestn. hic n. 63. Schmier n. 546. §. seqq.

Dub. 5. quomodo declinare Infamiam possit actione Injuriarum civiliter conventus? hanc declinare potest tribus maximè casibus. 1. si auctoritate Judicis ante sententiam transigat cum injuriam passio l. furti 6. §. passusque 3. ff. de his, qui not. infam. 2. si per Procuratorem steterit in Judicio, & in Procuratorem feratur sententia l. furti cit. §. si quis alieno 2. & l. Lucius 21. ff. cod. Secus est, si criminaliter conveniatur; quia criminaliter convento non licet per Procuratorem respondere l. fin. C. b. tit. 3. si Judex in sententia famam, & honorem reserret: quod ex causa rationabili non tantum potest arg. l. quid ergo 13. §. pena 8. ff. eod. sed etiam ex consuetudine, & Statutis particularibus quorundam locorum debet. Harppr. §. in summa 10. n. 118. Inst. de injur. Reiffent. ibid. n. 21.

Secunda poena temporalis in Ecclesiasticis usitata est multa pecuniaria: de qua

Dub. 1. an Judex Ecclesiasticus infligere possit poenam pecuniariam? Rationem dubitandi facit c. irrefragabili 13. §. fin. de Offic. Ordin. c. ut Clericorum 13. de Vit. & Honest. & c. licet 3. h. tit. ubi ejusmodi poenarum exactio Judicibus Ecclesiasticis prohibetur, ex ratione, ne in poenis irrogandis turpem quæstum consecrari videantur; & quia, ut ait Isidorus, relatus can. pauper 72. caus. 11. q. 3. citò violatur auro Justitia, nullamque reus pertinet culpam, quam redimere nummis existimat. Cons. quia jus Fisci ad Principes Sæculares, non ad Ecclesiam pertinet.

Sed dicendum, per se loquendo, etiam poenam pecuniariam infligi posse à Judicibus Ecclesiasticis, hancque irrogari posse non Clericis tantum, sed etiam Laicis, quando crimen est mixti fori. Ita Abb. in c. licet cit. n. 8. Covar. l. 2. var. c. 9. n. 8. Clar. §. fin. q. 8. n. 5. Farin. prax. crim. q. 19. n. 51. Fagn. in c. licet cit. n. 97. Barbof. ibid. n. 2. Gonzal. n. 2. Oliva p. 2. For. Eccl. q. 9. n. 1. Vallens. hic §. 1. n. 11. Zoef. n. 4. Pirhing n. 7. König n. 8. Wiestner n. 22.

S 2 Reif-

Reiffenstuel n. 99. Magnif. P. Schmier p. 1. de delict. c. 3. n. 308. & sumitur ex can. statutus 55. caus. 16. q. 1. c. dilectus 18. de Offic. Ordin. c. postulat 14. de Judicis, c. in Archiepiscopatu 4. de Raptor. c. Presbyteri 2. b. tit. & novissimè ex Trid. sess. 25. c. 3. de reform. habetque sic praxis ubi vis locorum recepta: imò pecuniariam aliquando præ aliis eligendam suadet ratio, quòd à delinquentibus sæpe ista magis, quam alia, timeatur.

180 Proceditque non tantum in ijs casibus, ubi poena pecuniaria Jure, vel Statuto Synodali decreta, aut praxi Curia legitime præscripta recepta est; sed etiam cum poenæ definitio arbitrio Judicis permissa est arg. c. cum causa 4. de Offic. Deleg. Fagn. l. cit. n. 11. § 12. Oliva n. 2. Wiestn. n. 22. cit. fin. Aliud est, quando poena alia statuta delinquenti est per SS. Canones; tunc enim Judex Ecclesiasticus cavere debet, ne poenam pecuniariam loco poenæ per SS. Canones statuta dicitur, utpote cum secundum Canones, non contra illos judicare debeat.

181 Ex quo patet ad Rationem dubitandi; nam textus illi intelligendi sunt in ijs casibus, in quibus alia poenæ de Jure statuta, vel statuenda sunt; nam hæc in poenas pecuniarias, præsertim ab inferioribus Judicibus converti non debent, cum ejusmodi conversio avaritiæ speciem præferat, & faciliè delictis frenum laxare possit; nam quivis consideret, poenam sibi dictandam atro se redempturum. Et hanc esse c. licet vit. mentem, patet ex ipso textu; agitur enim ibi contra Archidiaconos quosdam, qui cum debuissent poenam spiritualement imponere, eam absque sufficienti autoritate convertebant in pecuniariam.

Ad Conf. etiam Judices Ecclesiastici habent jus fisci, ut docet Gloss. & DD. in c. quia diversitatem 5. V. præter de concess. præb. Poenæ tamen huic fisco illata non in Episcopi, vel Prælati usus, sed in utilitatem Ecclesiæ expendi debent, ut bene monet Fagn. in c. 2. b. tit. & statim dicitur.

182 Dub. 2. quibus usibus applicanda sit poena pecuniaria, & an aliquando Episcopus, aut Judex Ecclesiasticus alius applicare illam sibi metipsum possit? Olim distinguebant inter casum, quo statuta delicto est poena pecuniaria, & inter eum, quo illa imponitur arbitrio Judicis: in primo casu concedebant quòd eam Judex sibi ipsi applicare possit, nisi certus applicandi modus sit definitus; in secundo negabant: ex ratione, quòd posterior solum, non prior in proprios usus conversio avaritiæ suspicionem præbeat.

183 Sed huic distinctioni hodie locus non est amplius post Trid. quod, ut tolleret omnem suspicionem avaritiæ, sess. 25. c. 3. de

reform. ejusmodi multas pecuniarias indifinè non Episcopo, aut mensæ, vel Camera Episcopali, imò ne quidem fabricæ Ecclesiæ Cathedralis aut Domus Episcopalis, sed tantum piis locis, & causis ibi, ubi commissum delictum est, existentibus applicare voluit, aded, ut ne quidem merces Vicarii; aut Officialium inde desumi debeat, prout declarasse S. Congregationem post Ant. Genuensem refert Riccius in prax. penit. decif. 340. Videantur Quarant. Summ. Bullar. V. poena, Barbof. de Offic. Episc. alleg. 107. n. 19. Dian. p. 10. tr. 8. ref. 2. §. ut hæc omnia, Engl. hic n. 7. Wiestn. n. 23. v. verum, Reiffenst. n. 99. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 309.

Neque obstat contraria consuetudo; quia, ut taceam, quòd de hac non sufficienter constat, Tridentini Decretum observatur à majori, & meliore parte Episcoporum, à quibus multas, & poenas pecuniarias in pios usus converti, testis est Dian. l. cit. Excipitur, si Episcopus esset valde pauper, ita, ut, nisi multas ejusmodi sibi applicaret, non haberet, unde congruè ad statum suum viveret; tunc enim ejusmodi poenas pecuniarias, sive deinde per statutum, sive per sententiam, & arbitrium Judicis dictatae sint, propriis usibus applicari ab ipso posse docet, & S. Congr. Card. Trid. Interpp. Declarationibus firmat Barbof. in c. 3. cit. Trid. n. 25. Oliva p. 2. for. Eccl. q. 9. n. 16. Dian. resol. 5. fin. qui tamen advertunt, hoc in Hispaniæ, Lusitanæ, Siciliæ (addi potest, in plerisque Germaniæ nostræ) Episcopis, quòd redditibus abundant, non procedere.

Dub. 3. quid observandum, cum victor victori condemnatur in expensas? Condemnatio hæc ad poenas pecuniarias revocari potest, quamvis vindicativa non sit, cum compenet damnum victori, Cæterum victum victori ad expensas condemnari debere, patet ex c. calumniam 4. b. tit. & l. properandum 13. §. five autem 6. C. de Judic. Ad quod tamen plura requiruntur.

1. Si victor petiit; nam si istud non petiit, non debet condemnari victus ad expensas. Covar. pract. qq. c. 27. n. 5. Barbof. in c. cit. n. 3. Pirhing hic n. 10. Si tamen Actor in Libello petiit sibi jus ministrari, & Justitiam, Judex victum ad expensas condemnare potest; quia vi hujus Clausulæ victor tacitè jam hoc petiit.

2. Si convictus fuerit is, qui causam in Judicio cecidit; nam victus non condemnatur in expensas, si pars adversa, seu victor solum ex semiplena probatione, & ob delatum suppletorium Juramentum causam obtinuit, nisi is, cui Juramentum delatum est, plusquam semiplenè probaverit.

rit, & pars aduersa nihil. Barbof. l. cit. n. 9.
Pirhing n. 10.

189 3. Calumniosè, & per dolum, vel etiam temere, & sine dolo litigavit l. eum, quem 79. ff. de Judic. Abb. in c. cit. n. 1. not. 1. Covar. l. cit. n. 1. Pirhing n. 9. Neque obstat, etsi victus Juramentum calumnie præstiterit; quia hoc Juramentum, licet excusare videatur à calumnia, non tamen excusat à temeritate. Abb. l. cit. n. 4. Covar. l. cit. v. secundò.

Ex hoc à contrario sequitur, eum, qui iustam litigandi causam habuit, in expensas condemnari non debere l. qui solidum 78. §. etiam 2. ff. de Legat. 2. Proceditque hoc, ut Covar. & Pirhing l. cit. advertunt, non tantum in prima instantia, sed etiam in secunda, seu in iudicio appellationis: major tamen requiritur, causa excusans in iudicio appellationis, quam in prima instantia. In dubio, an litigans iustam causam litigandi habuerit, præsumptio est aduersus victum; nam hoc ipso, quod succumbat, præsumitur calumniosè, vel saltem temere litigasse. Gloss. in c. 4. v. victori b. tit. Abb. ibid. n. 2. Covar. Pirhing l. cit.

4. Condemnatio in expensas maxime procedit in Causis pecuniariis, An etiam in criminalibus locum habeat, controvertunt DD. Affirmant Covar. l. cit. n. 2. & plures alii. Negat Fachin. l. 1. contr. c. 42. & probat hoc ex c. calumniam cit. ibi, Præcipimus, ut de cætero in causis pecuniariis victus victori in expensas condemnatur, nisi sententia pro absente feratur: quodsi enim Pontifex etiam causas criminales voluisset comprehensas, non dixisset in causis pecuniariis, sed generaliter præcepisset, ut victus victori condemnatur in expensas.

5. Expensæ, in quas victus victori condemnatur, taxari debent à Iudice secundum qualitatem litigantium, & post taxationem victor Juramentum præstare debet, se verè tantum expendisse, quantum Iudex definiuit arg. c. olim 7. de injur. & docet Covar. l. cit. n. 6. Pirh. n. 10.

191 Tertia poena est Incarceratio: Et quidem quòd custodiae causâ decerni possit à Iudicibus Ecclesiasticis contra Clericos, quando de fuga suspecti sunt, patet ex c. si clericos 15. de sent. Excomm. in 6. potestque carcer ejusmodi & solet protrahi, quousque Iudicium durat, Srein. Summ. Jur. Can. q. 3. tit. 16. §. 2. dub. 14. n. 2. Wiestner hic n. 50. Non tamen debet hic carcer esse squalidus, aut fordidus, vel corporis afflictivus, sed decens, & conveniens qualitati criminis, & personæ, secundum. Trid. sess. 25. c. 6. de reform. & ut ad hunc procedatur, necesse est præmittere informationem de infamia, & indicis criminis; quia incarceration etiam

sola infamiam; & non facillè reparabile præjudicium solet asserre. Felin. in c. cum super 17. de sent. Et re jud. Jason. in l. si se 4. §. 6. ff. de re judic. Piafec. prax. Episc. p. 2. c. 4. art. 14. n. 2. Wiestner hic n. 50. Reiffenstuel ibid. n. 107. Secus si faciat Iudex Ecclesiasticus, & Clericum carceri injustè mancipet, poenam Excommunicationis non effugit arg. c. si Clericos cit.

Dubitatur, an Clericus incarcerationem etiam poenæ causâ possit? Rationem dubitandi facit l. aut damnatum 2. §. solent 9. ff. b. tit. ubi dicitur, quòd carcer ad continendos homines, non ad puniendos haberi debeat. Item l. incredibile 6. c. eod. ubi decernitur, vinculis, & carcere puniri quidem posse perpetuum servos, sed non liberos homines delinquentes. Et denique l. de his C. de custod. reor. ubi de his, quos tenet carcer inclusos, sancitur, ut aut convictos velox poena subducat, i. e. citò condemnentur, & puniantur, aut liberandos custodia diuturna non maceret, i. e. citò absolvantur, & liberentur, si innoxii reperiantur. igitur carcer non institutus est ad poenam, sed tantum ad custodiam: consuetudine ed. mitti Clericus in poenam, præsertim perpetuè, nequit.

Sed etsi hoc verum sit de Jure Civili, 192 de Jure tamen Ecclesiastico standum est pro affirmativa, & probat hanc Tribunalium usus: accedit expressa de hoc decisio c. quamvis 3. b. tit. in 6. Ratio est, quia cum SS. Canones non infligant poenam mortis c. in Archiepiscopatu 4. de Raptor. ideo, ne crimina maneant impunita, necessarium fuit pro gravioribus criminibus statuere poenam carceris etiam perpetui. Et hanc carceris poenam Iudices Ecclesiastici irrogare possunt non tantum Clericis, sed etiam Laicis, si criminum Ecclesiastici fori rei agantur, præsertim Hæresis c. excommunicamus 15. §. si qui de Hæret. Clem. 1. eod. Sayr. Clav. Reg. l. 12. c. 18. n. 6. Perpetui tamen Carceris poenâ puniri Clericus nequit, nisi in casibus Jure expressis c. pen. Et ult. de Hæret. quibus scilicet de Jure Civili infligenda esset poena mortis non simplex, sed atrocior, videlicet ignis, rotæ, damnationis ad bestias, lacerationis membrorum &c. Diaz præct. crim. c. 137. Strein. cit. dub. 14. n. 4. Engl. n. 7. v. secunda poena, Wiestner n. 51. Reiffenst. n. 108.

Potest autem hæc poena carceris exasperari inclusis pro delicti qualitate, & aliquando ita, ut non nisi pane doloris, & aquâ angustie sustententur c. novimus 27. fin. de P. S. & contra vitæ subsidium mortis solatium invocent juxta c. felicitis 5. v. si quis eod. in 6. nunquam tamen ita, ut incarceratione alimenta subtrahantur, aut alia vitæ necessaria; unde si ex horum defectu mors contingeret, Episcopus ita severè procedens Irregularis

gularitatem incurreret, Zabarell. in *Clem. 1. de Pœn. § remiss. q. 7. Abb. in c. 5. de Apostat. n. 1. Tholof. synt. l. 31. c. 33. n. 5. Piafec. prax. Episc. p. 2. c. 4. art. 14. n. 2. Valleng. hic §. 2. n. 2. Wiestn. ibid. n. 31. fin.*

195 Carceris pœnæ affinis olim erat *Ergastulum*, quod erat carcer affinis tabernis, destinatis ad opus, & labores mancipiorum deteriorum. In hoc personæ DEO dicatæ, præsertim Moniales turpiter, & impudicè viventes, olim detrudebantur *can. cum beatus 8. §. Salomon. dist. 45. can. impudicas 11. caus. 27. q. 1. Tholof. paratit. Canon. l. 4. tit. 25. n. 8. Wiestn. hic n. 32.*

196 Quarta est *Tortura*. Dubitari potest, an Clerici torturæ subijci possint? Negant aliqui, & probant à pari cum ijs, qui profanæ militiæ adscripti sunt, quos Jura negant torqueri posse *l. milites 8. c. de question. igitur neque iis obnoxii sunt Clerici, tanquam Sacræ militiæ adscripti, quippe quæ non minus privilegiata est secundum Gloss. in l. cit. v. pœnis, & Everhard. Leg. Arg. loc. 56. n. 4.*

197 Sed etsi hoc Juri Imperiali arg. *l. cit. & veteri disciplinæ satis conforme sit, prout constat ex Conc. Marifcon. 1. can. 19. & Alrijodor. can. 33. & Epist. 13. Innoc. 1. contrarium tamen praxis Curiarum demonstrat, juxta quam etiam Clerici in majoribus constituti, & Sacerdotes subijci torturæ, & questionibus possunt, si de enormibus criminibus diffamati, aut graviter suspecti sint. Farin. prax. crim. q. 41. n. 7. Guazzin defens. reor. 33. c. 10. n. 3. Valleng. hic §. 2. n. 5. Wiestner n. 26. Reiffenstuel n. 105.*

198 Ut tamen Tortura adhiberi Clerico possit, opus est, ut magna, & violenta adversus ipsum indicia urgeant: imò, ut Farin. *l. cit.* monet, graviora, & urgentiora requiruntur, quam quæ sufficiant ad torquendos Laicos, aut si talia solum sunt, quæ ad Laicos torquendos sufficiunt, ex parte Clerici requiritur, ut his accedat aliqua delicti, aut personæ infamia; & hoc ob præsumptionem integritatis, ac innocentiae, fundatam in SS. Ordinum, & Statutis dignitate, quæ proinde delicti præsumptionem excludit. Atque hinc neque testimonium unius testis, etiam bonæ famæ, sufficit, siitem reus ex sua parte habeat admicula integræ conversationis. Multò minus torquendus est Clericus ob testimonium unius, qui dicit se fuisse participem criminis, sed alia accedere debent indicia. Si extra Judicium crimen confessus est Clericus, regulariter ex hoc solo torqueri non potest: contrarium tamen usu servari cum Bernardo Diaz testatur Valleng. *hic §. 2. n. 5.*

199 Præterea mitius torquendi sunt Clerici, quam Laici, tum propter Ordinis

Clericalis dignitatem, tum propter periculum Excommunicationis, si modus excedatur. Clar. *§. fin. q. 64. n. 24. fin. Diaz prax. crim. can. c. 117. post n. 5. Wiestner hic n. 26. Reiffenstuel n. 105.* Et antiquo Jure non potuerunt torqueri à Laico: sed modò de consuetudine etiam Laicis tortura Clerici ab Episcopis demandatur. Farin. *l. cit. n. 14. Guazzin n. 4. Wiestner n. 26.* ex ea fortassis ratione, ex qua Laicis hodie committitur Clericorum captura, incarcerationio, verberatio &c. quia scilicet difficulter invenirentur Clerici, qui hoc præstant.

Quinta *Confisatio bonorum* juxta *c. 200. vergentis 10. de Heret. c. cum secundum 19. eod. in 6. & c. super 26. de v. s.*

Dubitatur, cui cedant bona Clericorum fisco addicta vel per sententiam, vel per Legem, certo crimini ipso facto imponentem hanc pœnam? cum distinctione; nam si Clericus ita condemnatus Beneficium habeat, bona confiscata cedunt Ecclesiæ, à qua recepit stipendia *c. excommunicamus 13. §. damnati de Heret.* Si diversis Ecclesiis servit, inter has dividuntur *arg. c. relatum 12. de Testam.* Si verò nulli Ecclesiæ servit, bona illius perveniunt ad fiscum Ecclesiæ, sive Episcopi, in pios usus distribuenda. Farin. *prax. crim. q. 190. à n. 154. Wiestner hic n. 33.*

Verùm etsi hæc de Jure ita se habeant, & quoad Beneficialia, sive intuitu Ecclesiæ quæ sita, indubitata sint, cum ista à Clericis in pios tantum usus expendi possint, & post eorum obitum Ecclesiis cedant *c. quorundam 1. c. cum in officiis 7. & c. relatum cit. de Testam.* quoad bona tamen patrimonialia Ecclesiis ægrè cedet fisco Sæcularis: imò ubi Clerici vel ex privilegio, vel ex immemoriali consuetudine de Beneficialibus liberè disponunt, ac testantur, etiam ista bona fisco Sæculari cedere præter alios docet Sanch. *l. 2. mor. c. 20. n. 25. Oliva de For. Eccl. p. 2. q. 8. n. 21. Wiestner hic n. 33. Reiffenstuel n. 112.* ex ratione, quòd ejusmodi bona iis in locis instar patrimonialium censeantur.

Sexta *Detrusio in arctum Monasterium*: quæ pœna olim frequenter decernebatur in Clericos valde gravium delictorum reos, priùs depositos, imò & in Laicos mares, aliquando etiam in feminas, præsertim in adulterium, vel stuprum lapsas *can. si qua Monacharum 28. caus. 27. q. 1. c. pervenit 2. de Adult. c. inter 10. de Purg. can. c. tua 6. h. tit. §c.* non quidem, ut editis Votis Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ profiterentur Religionem, sed ut in eo inclusi, & ab omni mundana societate, delinquendique occasione remoti, sub disciplina Monasticæ, & pœnitentiæ oneribus

bus vel perpetuò, vel ad tempus peccata sua lugerent, & quæ ad salutem animæ pertinent, cogitentur *can. si Episcopus 7. dist. 50. can. si quis Clericus 10. dist. 31. c. sicut 6. §. fin. de Homicid. c. omnis 12. fin. de pœn. & remiss. Engl n. 8. hic.*

²⁰ Hodie tamen pœna ista abiit in de-
suetudinem, tum quia Monasteria hujus-
modi facinorosos homines ad pœnitentiam,
intra claustra sua agendam, nolebant reci-
pere, tum quia ne compelli possent ad eos
recipiendos à Diocesibus Ordinariis, per
privilegia Apostolica erant exempta, ut
notat Diaz *prax. crim. can. c. 55.* Huic pœ-
næ Romæ, & in reliqua Italia substituta est
transmissio ad triremes, teste Farin. *prax.*
crim. q. 119. n. 55. Et Fagnan. *in c. cum non*
ab homine 10. de Judic. n. 104. alibi successit
eidem ferè pœna perpetui carceris. Wiestn.
n. 89. Ad triremes perpetuò condem-
nati prius degradantur; ad tempus verò
tantum, verbaliter deponuntur: & utro-
que casu licet verberantur à ministris tri-
remium. Vallenf. *hic §. 2. n. 6.*

²⁰⁴ Septima Verberatio, seu flagellatio
juxta *can. fin. dist. 35. can. qui in alterius 1.*
caus. 5. q. 1. c. cum fortius 1. de calumn. c. in
archiepiscopatu 4. de raptor. Caven-
dum tamen, ut citra mortis, aut mutilatio-
nis periculum verbera infligantur, & ne in
vindictam sanguinis transire videantur. Engl
n. 8. §. tertio, Reiffenstuel n. 104.
Quodsi tamen casu, & ex post facto san-
guinis sequeretur effusio, non per hoc
incurreretur Irregularitas; quia ista tantum
contrahitur morte, vel membri mutilatio-
ne. Vallenf. *§. 2. n. 4.* ubi monet, abstinere
Judicem Ecclesiasticum quam maximè
oportere ab hujusmodi corporalibus pœnis,

iusque non utendum, nisi in atrocioribus
culpis, & contra Minorum Ordinum Cle-
ricos magis, quam Sacerdotes: rationem
dat, quia verbis potius, quam verberibus
corripendi Clerici sunt. Imò usus istius
castigationis in multis locis recessit à Curia,
prout de Curia Episcopalis Hispaniæ,
Franciæ, & Lusitaniæ testantur. Clar. *§.*
fin. q. 70. n. 2. & Oliva p. 2. for. Eccl. q. 10.
n. 8. Addi possunt Curia Episcopales
Germaniæ; neque enim constat, pœnam
istam nostris temporibus infligi Clericis.
Wiestn. *n. 25.*

Octava Exilium, sive Relegatio, ²⁰⁵
quam decernere Judex Ecclesiasticus potest
*can. cum beatus 8. fin. dist. 45. can. quicun-
que 13. fin. caus. 26. q. 5.* Et quidem
Episcopus relegare in exilium potest ex-
tra suam Diocesim, Archiepiscopus verò ex
tota sua Provincia. Piasec. *prax. Episc. p. 2.*
c. 4. art. 14. n. 14. Vallenf. *§. 4. n. 2.* Engl
n. 10. Wiestner *n. 27.* Reiffenstuel *n. 106.*
& cum idem ferè in Religiosos sibi subje-
ctos permittum sit Prelatis Regularibus,
quod permittum est Episcopis in Clericos
sibi subditos, etiam isti mittere Religiosos
delinquentes in exilium poterunt, cum id
ad correctionem, aliorum exemplum &
monasterii tranquillitatem expedire videbitur.
Rodriq. *tom. 2. Reg. q. 24. art. 1.*
Quodsi tamen insuper perfectum exilium
decernere, & civitatis, ac patriæ Jura ad-
imere consuleretur, super hoc imploran-
dum erit brachium Sæculare juxta *c. si-
quis 2. fin. junct. Gloss. V. Regis judicio*
de Cler. excomm. quia perfecti exilii pœna
non est penes Ecclesiam. Decius *in c. 10. de*
Judic. n. 13. Barbol. *in c. si quis cit. n. 4.*
Wiestner *n. 27.* Reiffenstuel *n. 106.*

§. V.

De Pœnis Fori Sæcularis.

S U M M A R I U M.

206. *Sec. Pœne in foro Civili usitate aliæ sunt*
Capitales: ubi quænam hoc nomine ve-
niant?

209. *Sec. Aliæ non Capitales: quarum ali-*
quæ sunt Corporales, ut iniussio Stigma-
tum, Execratio &c.

²⁰⁶ Pœnæ in foro Civili usitate aliæ sunt
Capitales, aliæ non Capitales. Inter
eas, quæ Capitales dicuntur, primo loco
est *Ultimum supplicium*, seu pœna mortis;
nam ut *l. ultimum 21. ff. b. tit.* Celsus
perhibet, *ultimum supplicium esse mortem*
solam interpretatur. Porro mortis suppli-
cium variè de Reis sumitur, gladio, fune,
rotâ, igne, sectione in partes, submer-

216. *Aliæ ad pœnas animi pertinent, ut Infam-*
ia.

217. *Aliæ pecuniariæ.*

218. *Quò etiam pertinet Confiscatio honorum,*

219. 220. *Quando damnatorum bona à fisco*
vindicari possint?

sione in aquis, & olim crucifixione, quâ
afficiebantur famosi Latrones, transfugæ ad
hostes, consiliorum proditores *l. capita-*
lium 28. §. famosos 15. l. si quis 38. §.
transfugæ 1. §. §. seq. ff. b. tit. Ho-
die, ut ex Lipsio refert D. Braun *de*
Imper. mer. c. 1. §. 4. n. 2. postquam *Cruce*
Vitam ipsam interfecit, non diu illi vita: su-
stulit illam ex Romanis rebus Constantinus, nam
ille

ille, jam serio Christianus, noluit salutare signum ultra servire ad perniciem; & colendum illud, atque eximium pœnis vilescere damnatorum. Videatur Carpzov. præf. crim. q. 128. à n. 14.

207 2. Proscriptio, seu Bannum Imperiale, Germanicè des Heil. Römischen Reichs Acht / und Bann / quod est Imperii Judicialis censura, quâ delinquentibus aquâ, & igni interdicitur, ita, ut à nemine in Clientelam, fidem, aut amicitiam recipi, ab omnibus verò impune tam in persona, quàm in rebus offendi possint. Ordin. Camer. p. 2. tit. 9. §. 10. jemand's. Hocque Bannum nemo, nisi solus Imperator, eoque absente, Rex Romanorum irrogare potest. Matth. Wehn. V. Acht / Carpzov. præf. crim. q. 140. n. 18. Hodie præter declarationem Banni ab ipso imp. factam adhuc tres modi bannendi ordinarii sunt. 1. in Camera Imp. ubi siquis bannitur, perinde est, ac si banniretur ab Imperatore & ideo sic bannitus perdit omnia Jura Civilia ubicunque locorum. 2. in Judicio Imperiali Rottvivilano, quod tamen Jurisdictionem limitatam, & usque ad Rhenum duntaxat extensam habet: & hinc si bannitus à Rottvivilensibus Moguntia, vel in Hassia institueretur haeres, ille capere hereditatem possit. Carpz. q. 140. cit. n. 20. 3. in Judicio Imperiali Westphalica, quod & ipsam habet certos fines: & ideo pro finium ratione, & qualitate Bannum ibi inflictum operatur quemadmodum dictum est de Bannis Rottvivilensibus, Sichard. ad l. 1. C. de hered. instit. n. 17. Wehner. V. Acht / Carpz. l. cit. n. 21. apud quem vide cætera de Banno.

208 3. Privatio vite Civilis, quæ consistit in jure libertatis naturalis, & civitatis, quod olim fiebat coercitione metalli, damnatione ad opus publicum, interdictione ignis, & aquæ: hodie verò damnatione ad triremes, ut notat Besold. Thes. præf. V. Auf die Galeen schmiden: & si fiat in perpetuum, æquivaleret pœnæ mortis naturalis. Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 294. Reiffenst. hic n. 4.

209 Pœna non capitales, in foro Sæculari usitata, aliæ sunt corporales, aliæ animi, aliæ pecuniariæ. Inter corporales, quæ corpus, salva manente vita naturali, & civili, affligunt, est, inustio stigmatum: quæ tamen hodie sublata est per Constantinum Imp. l. siquis 17. C. h. tit. ne, facies, quæ ad similitudinem pulchritudinis est celestis figurata, maculetur. Clar. §. fin. q. 70. n. 1. Carpz. q. 129. n. 10. Magnif. P. Schmier l. cit. n. 295.

210 2. Exoculatio, quâ fures tum sacrilegi, tum effractores quondam afficiebantur l. qui perforavit 11. §. 1. ff. ad Leg. Jul. Peculat. Const. crim. Carol. V. art. 159.

An autem in Imperio Romano pœna hæc etiamnum vigeat, dubitat D. Braun de Imp. mer. c. 1. §. 4. n. 21.

3. Amputatio manûs, digitorum, aut aurium, linguæ, labiorum &c. de qua pœna Carpzov. q. 129. cit. n. 28. & seqq. D. Frölich ad Const. Carol. libr. 4. tit. 5. n. 2. & seqq. D. Braun, l. cit. n. 22.

4. Fugitatio, vulgò mit Ruffen ausshauen: quod genus pœnæ sæpius dicitur, præsertim furibus minoribus, falsis mensuris, proxenetis illicitæ libidinis. Videatur Const. Carol. cit. art. 113. & 123. cum not. s. D. Blumlacher, Besold. Thes. præf. V. Ruffen Ausshauung / Carpz. l. cit. à n. 14. D. Frölich n. 1.

5. Expositio ad passellum, seu nu mellas, Germanicè auf den Pranger / und Halbe-Eisen stellen / quæ passim præctur pro qualitate delicti, & delinquentis. Besold. V. Pranger / Carpzov. l. cit. n. 50. & seqq.

6. Relegatio ad certum, vel incertum tempus, ad certum, vel incertum locum: quæ, si per sententiam indefinitè, & nulla temporis facta mentio expressa dictata sit, pro perpetua habenda est. Hartm. Pistor. obs. 139. Carpzov. q. 130. n. 17. apud quem vide plura.

7. Incarceratio: quæ licet etiam in 215 causis Civilibus ad perfringendam contumaciam, & inobedientiam imponatur; tamen in causis capitalibus peculiariter adhiberi solet ad custodiendum, & puniendum criminaliter delinquentem. Carpzov. q. 130. cit. n. 8. Braun. l. cit. n. 35. Schmier n. 301.

Ad Pœnas animi pertinet Infamia, 216 quâ fama, & bona existimatio apud homines aufertur. Hæc id singularè præ cæteris pœnis habet, quòd cum aliæ pœnæ crebrius à Judice per sententiam inferantur, infamia tamen nonnunquam ab ipsa dicitur Lege, & absque Judicis sententia incurritur: de quo vide suprâ n. 165. &c.

Pœna pecuniaria, seu multa pœna 217 omnibus aliis hodie usitatissimæ sunt. Farin. præf. crim. q. 19. n. 51. maximè in delictis arbitrariis, & illis, in quibus à pœna ordinaria recessum qualitas delinquentis, & circumstantiarum suadet. Carpzov. q. 130. n. 4. Vitandus autem Judicibus est abusus, & exemplum illorum Judicum, qui quæstum ex delictis faciunt, & omnia ferè supplicia in multas pecuniarias mutant, ut dum patrimonium alienum atterunt, proprium augeant. Præterea in multis hujusmodi imponendis consideranda venit non solum qualitas criminis, sed potissimum facultates Rei delinquentis, cum pauper multa unius taleri gravius puniatur, quàm si is, qui bonis abundat, in multam 20. taleo-

salerorum condemnetur. Carpov, q. 120, cit. n. 5.

218 Spectat huc Confiscatio, seu Publicatio bonorum, quæ poena veteri Jure communissima, omnique delicto capitali, licet in sententia illius mentio facta non fuerit, tacite annexa erat l. damnatione 1. pr. & l. seq. ff. de bon. damnat. Sed Jure novissimo rarior est ejus usus, propter Novell. 134. c. 13. ubi sancitum est, in criminibus, in quibus Leges mortem, aut prescriptionem definiunt, substantias damnatorum non fieri debere lucrum Judicibus, aut eorum officiis, neque secundum veteres Leges fisco eas applicari; sed siquidem habeant descendentes, vel ascendentes usque ad tertium gradum, eos habere.

219 Ex quo sequitur, casu, quo tertii gradus descendentes, vel ascendentes ad sunt, damnatorum bona à fisco vindicari non posse. Excipitur 1. crimen læsæ Majestatis; nam in majestatis crimine condemnatis, ut Imperator c. 13. cit. fin. decernit, veteres Leges servandæ sunt. 2. Si in aliis Novellis pro specialibus delictis, ut in Novell. 12. pro incestis nuptiis, confiscatio bonorum specialiter sit constituta; quia Imperator c. 13. cit. solum meminit Legum veterum. Matth. Stephan. ad Novell. cit. n. 22. Magnif. P. Schmier p. 1. de delict. c. 3. n. 313. 3. Si reus citatus post annum contumaciter non compareat; quia aliàs contra hujusmodi reos absentes, & contumaces ademptum foret omne coercitionis remedium, cum ingenti Reip. damno: conf. per Novell. cit. non vi-

detur derogatum l. Divi 1. §. fin. & l. fin. ff. de requir. vel absent. damnand. quibus hoc casu confiscatio bonorum specialiter sancita est. Ant. Matth. l. cit. n. 5. Schmier n. 314. 4. Si confiscatio bonorum non per se, & principaliter, sed in consequentiam tantum determinata per Leges sit; tunc enim adhuc locum eidem esse contra communiorem docet Rittersbusius, Clarus, Farinacius apud Brunnem, ad Auth. bona damnatorum c. de bon. proscript. n. 1. 5. In aliis casibus, ubi confiscationis poena specialiter est constituta; nam ita expressè in Const. crim. Carol. 7. art. 218. ibi, Item an etlichen Orthen / so ein Uebethäter außserhalb des Lasters unser beleydigten Majestät / oder sonst in andern Fällen / so der Uebethäter Leib / und Gut nit vernichtet / vom Leben zum Todt gestraffet / Weib / und Kinder an Veffelstab / und das Gut dem Herrn zugewies sen werden &c.

Præterea bene advertendum est, quod in Novell. cit. c. 13. cit. mentio fiat solorum ascendentium, & descendentium usque ad tertium gradum; nam si tales nulli adsint, sed collaterales tantum, eos, quantumcunque propinqui sint, omnes fisco excludit: & hinc erravit Irnerius, dum in Auth. bona damnatorum cit. voluit bona damnatorum etiam reservari hæreditibus ex latere. Brunnem. ad Auth. cit. n. 3. Matth. Stephan. l. cit. n. 25. Ant. Matth. de crimina. ad Libr. 48. tit. 18. n. 2. Schmier l. cit. n. 312.

TITULUS XXXVIII.

De Poenitentis, & Remissionibus.

1 Post poenas, quæ imponuntur in foro externo, tractandum nunc de poenis, quæ imponuntur in foro interno seu Poenitentiali. De his agit prima Rubricæ præsentis pars. At quia Poenæ istæ seu Poenitentia sæpe relaxantur, in altera Rubricæ parte agitur de Remissionibus. Porro Poenitentia nomen variz solet accipi. 1. pro Punitione, seu poenæ sententia, secundum Aug. l. de ver. & fals. poenit. c. 19. & Isidor. l. 3. Etymol. c. ult. 2. pro conversione, seu mutatione mentis in homine, præterita peccata sua plangente can. poenitentia 1. de poenit. dist. 3. in quo sensu ad mentem S. Thom. p. 3. q. 85. art. 1. 3. dicitur detestatio, & dolor animi de peccato commisso, quatenus est offensæ, sive injuria illata DEO, ex intentione eam compensandi. 3. pro Habitu speciali, ad hujusmodi dolorem, & detestationem peccati inclinante: & hic defini potest, quod R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II,

fit habitus inclinans ad actum, quo detestamur peccatum commissum, & de eo dolemus, quatenus eo DEUS à nobis offensus est, ex intentione offensam hanc abolendi, & compensandi, sive pro ea satisfaciendi. 4. pro uno ex septem novæ Legis Sacramentis: in quo sensu Poenitentia dicitur Sacramentum reconciliationis cum DEO post lapsum personalem, institutum per modum Judicij, sive Sacramentum, quo peccata post Baptismum commissa, & legitimo Ministro cum detestatione, & dolore debito manifestata, virtute clavium, seu absolutionis Sacerdotalis delentur. 5. pro Satisfactione pro peccatis imposta, & exhibita: & tunc ex communi dicitur Operatio exterior laboriosa, & poenalis, voluntarie assumpta ad vindicandum, & puniendum peccatum commissum, & ad placandam Divinam offensam. Omnis tribus prioribus acceptio- nibus solum hic agetur de Poenitentia quarto, & quinto modo accepta. Quare fit,

T

§. I.